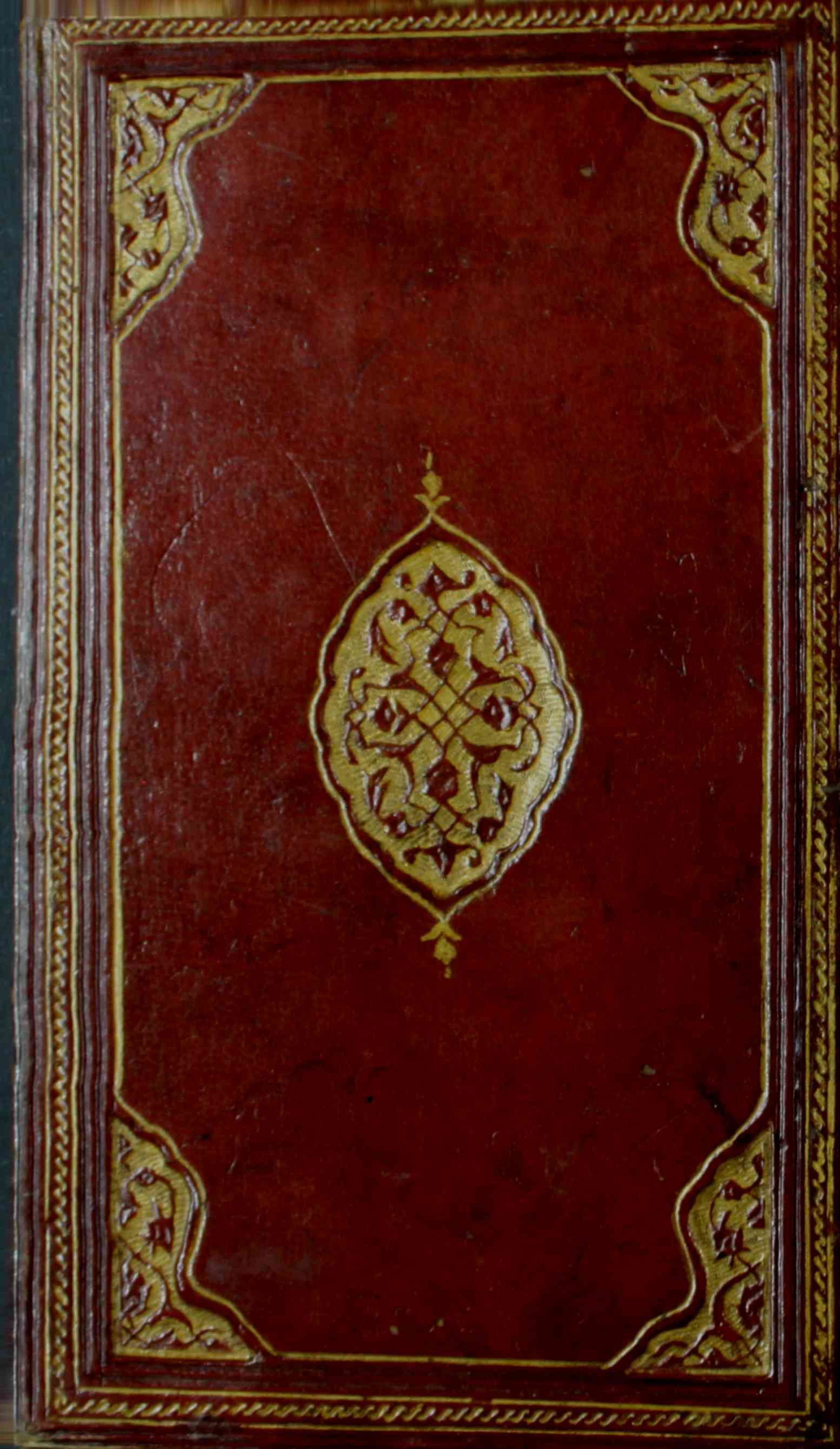

٢٧٨٥

کتاب انیس النوات للفتوحی ... دادن چقان ... ماده

(۱)

I

(۲)

دیوانچه فتوحی

ایصرد
۲۷۸۵

حضرت شیخ عطار قدس سره فرماید

آدمی از نیک و بد خالی نباشد کین جهان
نیمهٔ خارست و خارا نیم دیگر گلبرست

این بیت حضرت شیخ
در عذر خواهی ما
از سهو و خطا
کافیست

١ ٦

کتاب انیس الغزاة لافقر القضاة
حسین الحقیر المشهور بفنوتی

بسم الله الرحمن الرحيم

گلابی گزدرون جان خیزد — ز سلطان و گدا یکسان خیزد

سپاس و حمد قیوم قدیمیت — ثنا و شکر علام حکیمیت

عزیز و قادر و خلاق عالم — رحیم و غافر و رزاق عالم

ویررسه مشرکلک کسنه غدا سن — قلونک یوزنه ورمز خطاسن

ولی تسلیط آیدرکه گاه سیفی — بلا تا نفته اندوکی حیفی

مجاهدلریلک یوزلو قلیجی — ایدرلر چشم خصمه جان الیجی

یزرلر روی تیغه خط یاقوت — و واستی دل ادی لعل و یاقوت

2

ویرر دستور تخریب بلاده — بلاکه آیدر عبادینی بلاده

حکیم و صانع و جبار و مختار — بلادر راحتنده حکمتی وار

شجر لطفیله دیرسه انی انا الله — اولور قهریله آدم طاش و کاه

حجر کو کلنده یوق نار عشقی — شجرم اولمز سراج انوار عشقی

دمرمی یوقدی نار قهرن — دگزمی ایچدی جلاب زهرن

نه دل وار اوله که اول جباری چون — که پرخوان قیله و قلمایه پرخون

بو جزئی صرف قدرت آدمیده — نمان بیلکن کبی درصن کمیده

کیمیجی بیلکن آچر روزکاره — وسله بلمز چقرمی برکناره

عنایات خدا اولورسه یاری — مراد نجه اسر خوش روزکاری

اچار زیلکنی بحر هوایه — مخالف در هوا امر خدایه

اسر قهر خدادن باد صرصر — کمی بیلکن نه در دینالی صم

اکر بحر ارادات خدادر — اچلسا بلکن آیریلور مراده
ارادتنک دکز لطف و رضا کبی — دییسم فضلنک آیله اینبنی شاد
بزه آل ایلدی شیطان دنیا — لن اغفر ربنا انا ظلمنا
اودکلو ویرمدی قدرت بو خلقه — که قادر اوله ایجاد و خلقه
دکولوز کرچه کیم مجبور مطلق — ولیکن بکزرز مجبور الحق
اکا نسبت جهانک جمله واری — حقیقتده امورک اعتباری
اکا نسبت قمو وار یوق کبیدر — که هستی بر در اما چوق کبیدر
زعجز حکمت حق شاه لولاک — کمالدر کدن دیرما عرفناک
که هر بر حکمتک بیک پرده سی وار — یاتور هر پرده ده بیک عاشق زار
سمان برشت اکر اوره ید رد — قمو مؤمن اولا بردمده مرتد
اکر بر جذبه ایره جمله کفار — اولورلر مؤمن کامل بیکبار

[illegible]

3

هدایت قلدوغی ازدر ابلیس — ضرر و برخر هزاران مکر و تلبیس
خدا ازدر دغینه ورمه هادی — یوله کاترمیا یوز بیک منادی
حکیم اولدر قمو حکمت انوکدر — او در قادر قمو قدرت انوکدر
منزهدر قمو فعلی غرضدن — متاکیم ذاتی جوهردن عرضدن
معلل باحکم در فعل یزدان — که بر فعلنده بیک حکمت وار ای جان
عقول آیرمزچون انک قدرتینه — سوال اولور می فعل حکمتینه
دکولدر بو سوزم حکمت سوالی — نه دریا رب عجب بلسم بو حالی
ویررسن احمده حکم رسالت — عجب بو جمله ویرمزسن هدایت
درر بشر انبیا تبلیغ امره — چلیشورلر صلاح زید و عمره
کمی لطفوکله بولور هدایت — کمی قهرکله در راه ضلالت
هویدادر که بو نندر بو غوغا — ولی بو حکمت اولمادی هویدا

اگر مستی ایسه بو پردهٔ غیب   گیدر یا رب کرمکله بو عیب

انانیت کسوفندن اراغ ایت   دلم خورشیدینی نور چراغ ایت

الهی اجل ولنگم سوار ایت   کمیت حکمت ازره استوار ایت

قبول ایله الهی بو نیازم   حقیقت ایله کار مجازم

قچن باشلاسه عقلم جنک نفسه   اسیر ایتما الهی چنک نفسه

مظفر ایله جند شاه کبی   یزوم آغ ایله روی ماه کبی

اویرکوکلم گوزن خواب املدن   گوزم یوملدین خواب اجلدن

کریما لطف و عفو و فضلک ایشله   گناهم یوزمه ورمه بغشله

یوزی آغ ایلی آچوق روز محشر   حسامی قیل ذنوبندن مطهر

نعت سید المرسلین وخاتم النبیین
صلی الله علیه وعلی آله

سلام

4

سلام الله ما دام الثریا   علی من کان مختار البرایا

شهنشاه سرای سر سبحان   امام اصفیا محبوب رحمان

اولن اعزازله مخصوص لولاک   اولور یک پایه قدرندن نه افلاک

رسول اکمل کان کرم مدر   انونکچون امتی خیر امم در

نجه بن اولمیم مدحینه عطشان   که اولور ذکریله هر عطشان ریان

نه خاصیت ور اول انکشت تره   که بر رمزی تیر شق قمرده

عجبمی کر اوله حلکده افلاک   که سن سن شاه مخصوص لولاک

شها اول سایبان ابر رحمت   بلوطمی سیاتتقی یا علامت

حکومت باد وجنه کر هنردر   ولی فقر اختیاری خوبتردر

فلک بزمیده خوش درعزونازه   ولی خاک اختیاری یک نیازه

سنک جسم شریفک اولدوغی فرش   شرفده ایرمزا کا کعبه عرش

نه بر کیمی مستنیر نورِ لولاک   انک بر عکسی در انوارِ افلاک

دلادی ویره خاک افتاده یه قدر   او توردی بیرنتا اوله کوکه صدر

نه دکلو کندوکی سن خاک ایدا سن   او دکلو بیلکه محبوب خدا سن

نه خوشجه صحبت آولور صحبت طور   ولیکن رتبه ده معراجدن دور

کلام بی حجاب و فیض و اعزاز   کالن بولدی معراج آولدی ممتاز

سپهسالارِ مردان شفاعت   امیر عسکر روز قیامت

رسولا رحمة للعالمین سن   بو حجت درکه عالمده مهین سن

حسامک عقلی بو اسراره ایرمز   که تا اول رتبه ابران ایرمز

طوتالم ایرمش اعجازه مقالک   نه احصی ولیا چون حسنِ حالک

کریما بن فقیری اهل حال ایت   برامز حالمی نعم المآل ایت

هزاران بار تسلیم مجدد   علی ازواج اصحاب محمد

خصوصا

5

خصوصا چار یار کارسازان   بنار غیرت حق جان گدازان

ابو بکر و عمر عثمان و حیدر   که هر بیریسی ملک دینه سرور

خدا محبوبدر بونلر بلا شک   نه غم سوماسه هر بیرن بر اشک

نعت امیر المؤمنین حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه

امام اصفیانک یار غاری   صدیق غربت و صدیق باری

صدیق بی شک صدیق بی ریب   ضمیر روشنی آینۀ غیب

که یعنی محرم اسرارِ دعوت   شهِ سر بازو یار غار غربت

خلافت تختنک شاهی ابو بکر   باستحقاقِ صدقِ دل نه بامکر

تجلی ایلپه نور جمالک   اولور خورشیدِ نور پایمالک

ایاغنک یاره سینه شاه لولاک   لعاب شفقتندن قیلدی تریاک

سنک بویله ایکن قربک رسوله   روا می سوء ظن هر بوالفضوله

نجه آیرسون پایه کلک پاینه افلاک — لعاب مصطفی پاپوکه تریاک
گنش کیم مشلکه اتمز طلوعی — فضایل جمله بو اصلک فروعی

نعت امیر المومنین حضرت عمر الفاروق رضی الله عنه

عدالت پرده سینک پرده داری — مقرر رحم و انصافک مداری
الی انصاف و عدلک کارسازی — دلی اسعاف و رحمک پاک بازی
روا کردن حاجت
نه طلک بیر ادلسه اگا زهر و شکر — دلنده واردی تریاک اکبر
عجب تریاک تریاک ولایت — دکر بر ذن سی یوزبیک ولایت
خطا دیدم نه در اقلیم و عالم — ولایت رتبه سن الله اعلم
نبی دیر که بنم غیری پیمبر — اولیدی اولمز ایدی آلا که عمر
نجه ایردی نور چشمک ای خداوند — کورنمز خود مدینه دن نهاوند
مکر بر قیدی آوله نور ضمیرک — یه خود چشم خدا چشم بصیرک

ندای

6

ندای انجیل حضرت سوده — ایر شدی جیشکه جای خطرده
بیل اوله طوته لم بو صوتی حایل — برآن ده بیندی بو قطع منازل
یدر فهم آیرمدی چکدم الهی — ینه الله آیله سن سن علمی

نعت امیر المومنین حضرت عثمان رضی الله عنه

حیا گلزار رنک ور دیغی — صفا بازار رنک کرم عجیبی
ضمیر مصطفانک نکته دانی — کتاب ذی الجلالک سبعه خوانی
که یعنی جامع قرآن رحمان — حفیظ عالم دیوان یزدان
نزار باغ سنه ممتای قرآن — فصاحت بلبلی عثمان عفان
انو گله بولدی یسیری جیش عسرت — اولورمی سوء ظن اکا مروت
گله ای رافضی انصافی برک آیت — حقیقت سویله صافی لافی ترک ایت
اگر یوغیسه قصدک کبر و کینه — تعصب ایلمه قرآن دینه

تعصب پردهٔ چشم دل اولور
اوده مده حقی گورمك مشكل اولور

گنشدن روشن ایكن حسن یوسف
فراقنه ایدركن گن تأسف

جهانده یوغكن انك وجودی
ایدركن قدسیان اكا سجودی

تعصب اولدی اخواننه پرده
محبت قومدی دلن جكرده

تعصب ایلدی اخواننی كور
جمال و حسن یوسف اولدی مستور

دریغا كیم تعصب كبی آفت
ارا سالر بولنمز تا قیامت

تعصبله ایدن تدلیس و تلبیس
اولور دار جزاده جار ابلیس

غم و شادیده یاران پیمبر
اولورمی طعنه لایق شمدی ای خر

بونی فكر ایتمه كه اصحاب پیمبر
بلا اصل و بلا تاویل ایشلر

سب انلر منعنه بولدی محل
قو سوء ظنی اولورسون وزری حامل

چو خوش گلمز سكا عثمان و عمر
كمكله حشر اولورسون سن برادر

علی خود بونلركله حشر اولیسر
صحابه جمع اولورلر كینه بیر

نكر بو جهلله حشر اوله سن سن
بو جهلكدن بونی فهم ایتمشم بن

نولركیم اولدی جنتله مبشر
كسلسون انلره دل اوزه دن سر

نعت امیر المومنین حضرت علی المرتضی رضی الله عنه

شهی تخت شجاعت شیر كرار
زهی اركه ایتمز اعدا اكا انكار

زهی ارلك كه هفتاد و دو ملت
اوقورلر شیر یزدان شاه شوكت

اشیكی قبلهٔ امید عالم
فراقی درد و دردی جانه مرهم

صوردی آب حكمت ذو الفقاری
اونكچون دویمزیدی سنك خاره

عجبمی قوش اوچورمادوغی دلدل
دكولمیدی شهباز توكل

بصورت رخش و با معنی فرشته
توكل بحری آبیله سرشته

علی الاولیا قطب طریقت
شه ره بین اسرار حقیقت

نبی چون بدهٔ جنکده للّٰه فتح دیر   حسام آفتاده نه دلله ثنادیر
مکر نور کی اوله کینه منیری   که روشن اوله ظلمانی ضمیری
ازلدن مظهر لطفو کرم ای شاه   عریتم بحر احسانو که هرکاه
اومارم دایم اولاسن شفیعم   وجودده کلیما فعل شنیعم
که حاشا شاه ارباب فتوت   دروندن عاشقه ایتمیا شفقت
نه حکمت در ابو سفیان آلی   که اتدیلر امامه مکر و آلی
دریغا اتباع آیدوب هوایه   جفا قیلدیلر آل مصطفایه
اکر قیلسک دلیلنده تأمل   بلورسون هپ تعسف در تعلل
یزیدک بغضی شویله دوشدی قلبه   یزید دیو سوکرلر شمدی کلبه
هجوم هتک عرض آل احمد   قومادی اکه دارین ایچره مسند
ابو بکر و عمر عثمان زمانی   چو کچدی وارشدی حیدر آنی

روادر ورد کی اولسه قول عطار   سزادر هر نفسده اولسه تکرار
زمشرق تا بمغرب کرامات   علی و آل اومار اتمامست

درمناجات حق وشکایت از نفس خویش

کریما هوشیار ایله بو مستی   دکول انسان اشی صورت پرستی
معانی ملکنی ایله مسخر   دلم قیل صورت معنیه مظهر
نه حسنه هرف آیدم چشم شعاعن   نصیب آیت صورت حق انطباعم
کوزم صنعیله قلدک روزن دل   کریما نور ذاتک قیل مقابل
معانی حسنیله آشنا قیل   کوزم نقش معانی بینزا قیل
حقایق ارتسامینه حقیق ایت   دقایق درنه بحر عمیق ایت
یوزک قصد فواد جله ناظر   رخ خوبان مرایا و مناظر
ولی مقصود بن هر آن تی صنم   نصورت کوتهر شیطان انتم

دریغا سن آلتی مقصود قیلدم
سوای نفسیمی معبود قیلدم

بو شنده اسدی چون اضلال بادی
قوتشدی جمله مقصود و مبادی

کوکل اولدی خراب ژنک تسویل
کورنمز شکل عصیان گر اوله فیل

کسوف آفتاب دیده جان
قیلور مقصودله آلآتی یکسان

خسوف ماه رای و فکر و ترتیب
قیلور شکلی عقیمی عقله ترغیب

سکا لایق اولورمی شول قول ای شاه
ارادتمه چقر یولدن نه گمراه

کورر روشن صراط مستقیمی
بلور مولا یله عهد قدیمی

ولیکن نازله سر سرو قامت
کناره گل دیو ایلر اشارت

برزد گلشن گشته یوله گر اسن
اکی عالمده مقصوده ایراسن

بونسویلیله بو شوریده گستاخ
گهی در راه و گه در سایه شاخ

بو اسلوبیله قلدم یولده آخر
معاون اول بکا ای حی و قادر

مولی

هوس طاغنده قلدم زار و افکار
ایرشدر باغ مقصوده یکبار

بنی یولدن چقردی آرزولر
کوکل بر دمده بیک خوب آرزولر

دریغا دلربالر رهزن اولدی
درونم عشق حسنه مخزن اولدی

طغندی عقلمی پستی هستی
قومادی صورتم صورت پرستی

نه یوز یله وارم درگاه شاهه
که شیطان بقمیه روی سیاهه

مطول قیلمه حالک مختصر قیل
درون اهل دللرده اثر قیل

بودر اول بیت عالم سوزای دل
جمیع مشکلات ایچنده مشکل

گچندک دار دنیده گونسوز
گیدرسون دار عقبی یه عملسوز

نه وار یوغیمه خصم عز و ماله
مقرم اخص آلناسم حاله

مقرم صد زبانیله بصد بار
گنهکارم گنهکارم گنهکار

نه قیلم نیلیم ای شاه عالم
گرگ بر ذنبمه بیک آه آدم

که قورقارم که یوم التفت الساق	که بندن بیک اوله فساق اسوق
اگنه بخشا کریما پشت انسان	ذنوبم برلغه بر رغم شیطان
شو کیمم قان گیب سیر ایلر طره ده	نه طاقت ور اکا یا رب بشر ده
الم بغلو چکر خنجر حرامی	بو غزلته بنی ای یار گرامی
که سن سن مرغ بیک رهنمونی	قومه دشمن الندهٔ بن زبونی
گوزم غیر یده سه گوکلم سکادر	سنک خود رغبتک دلدن بکادر
بحق انبیا ای شاه مطلق	گوزومی قیل سزای صورت حق

در بیان سبب تالیف

یتردم بر سحر غمناک و دلتنگ	ایرشدی سمعمه بر دلکش آهنگ
که عمری نازنینک اولدی باری	نه یارک وار نه عمرک یادگاری
سوزرسن نه وفا قان گوزلر	چو دوب موزگی در سن غزللر

بیش

بیش اون گوندن صولر خطیله خدی	نخوست شاخی اولر سرو قدی
گوراسن بر طرفدن بر دلاویز	جمالن عرضه قیلور فتنه انگیز
انک داخی اولورسن مبتلاسی	چکرسن نائیه گوکل بلاسی
دوشرسن پاینه باد صبا وش	هواسی طاغدر عقلک هبا وش
اوقورسن مدح و تحسین جمالن	چکرسن لطفی بیرینه جلالن
انک داخی صولر اوراق حسنی	کمک قلدی جهانده باقی حسنی
خزانه میل ایدر بستان و باغی	قورر دل عندلیبن خط زاغی
چکرسن هر برندن بیک ملامت	نچون اوصلانوب اولمزسن سلامت
شهی مدح ایله کیم بو قدر مقابل	بولنمز اول آخر مماثل
شهک مثلی نه گلدی نه گلیسر	پس انک مدحی جاویدان قلیسر
خصوصا اونکر وسن آز ره غزاسی	جواهر انبیا اولسون جزاسی

نه دکلو سویلسک سوز محل در ملایکه مجمعنده خوش مثل در
دلرسک آکلاسن تا قیامت طوتاسن خیر له عالمده شهرت
قبول خاص و عام اوله کلامک فلک ایوانه نقش اوله نامک
غزای اونکروسه مثنوی قیل عروض نقش و ضرب معنوی قیل
فزین ایله صدر و ابتدا سن کهر قیل حشوینی گرچه که داسن
که هر بیتک اوله بیت دلاویز اساسی لعل و یاقوت زرآمیز
اولا انلاسدن مجموع اوتاد کهرلردن اولا اسبابه بنیاد
بغایت معنی دار اولا فواصل اوقوینلر اولا مقصوده واصل
انیس اوله غزات هر زمانه اوله اقدامه علت هر جوانه
که درلر قصهٔ جود و شجاعت زیاده ایلرا قدام و سخاوت
مطول قیلمه لیکن مختصر قیل دهان کارخان و شیر کهر قیل

شولر کیم سوزلری در و گهردر دمشلر مختصر مطبوع تردر
دمشلر کثرت آب زندگانی نه وزر اولدر مپه اید زیانی
ولی ترک ایلمه اشعار عشقی که نقش ایت جابجا اشعار عشقی
محل دوشدکجه عشقی یاد ایله روان عاشقانی شاد ایله
معانی نک بیانینی بدیع ایت کلامک رایهٔ شه وش رفیع ایت

جواب از جانب من ان هاتف را

دیدم ای هاتف فیاض خیرات مقالک کاشف سر مقامات
بنم بر زار محزون دلفکار نجه آنسون بونجه حزنیله دل افکار
کوکل برسنه وفایه مبتلادر شها عیب ایلمه کوکل بلادر
همه عالم ازین ضدین حیران امید وصل جانان بیم هجران
بنی شید اقیلبدر بر پری شان که احوالم کبی فکرم پریشان

کمال نظمه دل جمعیت استر / که آوه نظمم عروسی خوب منظر
شود لکم درد جاناندن حزین در / دمشلر کند و سوداسی همین در
جهانی طالعم یوق بر کوزلدن / چقبدر خون حسرتله کوزالدن
دوداغه کلدی جان کردون الندن / صونر جام جفا هر دون الندن
بنم بو دهرله چوقدر اویونم / بلا و درد و محنتدر اویونم
سمادن هر بلا کیم اوله نازل / ادینور باشم اوزره جا و منزل
جهانده کاربان قهر کاشلر / بشمده یئیر و کوکلمده قشلر
قضالر اوغره سون تیر بلایه / طفقو هر زمان بن مبتلایه
دمشلردر افاضل شعر مجنون / عجبدر کیم اوله مربوط و موزون
ایا غم الدی دوشدم دست کردون / لکدکوب ایلدی هر سفله و دون
معارفدن بر زور کرچه بهرم / ولی یوق مدحت سلطانه زهرم

باز جواب دادن هاتف مرا

کرو اغاز ایدوب بر دلکش آواز / حقیقت پرده سندن کشف ایدب راز
ددی ای آتش عشقیله بریان / زبانک پرد و عشقیله بریان
که بردم طشره ور سوز نهانی / اوده یق شوقله خلق جهانی
نه سوز کیم سوزله سویلایه مدهوش / ادینر خلق عالم حلقه در کوش
نه ور انکار ایدرسه حقه اقران / ایدرلرسه حسدن کذب و بهتان
شهان عالم عرفان صاغ اولسون / کیان کشور میزان صاغ اولسون
اچق در دیدهٔ لطف سخندان / کورر حقی ویرر حقن بزرکان
جوانیسک نوزای پیر معنی / سوزک حکمت دلک شمشیر معنی
کوتر روی فضایلدن نقابی / کلیله اوزنک اولمز آفتابی
بو ابرامیله اقدام اتدی چون دل / دلادی شرح ایده منزل بمنزل

خیاله کلدی شمس دولت شاه — کنشدن روشن اولدی عقلمه راه
اولوب غواص عمان بلاغت — چقردی در یکتای فصاحت
کتردی درلرینی سلک نظمه — صفاسی جان ویرر فرسوده عظمه
دکولدر بو اثرلر بو کدانک — قموسی دولت شاه جهانک
شهنشه مدحتینه چون اچم فم — اولور اندوه عالم اغزی ابسم
اولورم غرق دریای معانی — تنگ ایلسم شاه جهانی
اولورکو کلم کوزی مرآت معنی — کورینور صورت ومعنیات معنی
اصابتلر قموشه دولتیدر — خطالردن کدانک فکریدر
خطامه اعتراف ایدم روادر — کچلسا شول محلدن کیم خطادر
براولمز جمله اوقات ای شاه — نبی هم دیدی لی وقت مع الله
که اولور ییندور دل نار عشقی — دلیل راه اید انوار عشقی

که اولور سوینزاول نار مبارک — تجلیسن کسر نور تبارک
قلوبز کورتنده هیچ کوران — بیک آولوربزدن اول مدح ستوران
اکرچه بجربی بن مدحت شاه — ولی قلنا توکلنا علی الله
بش اچوب بوینن اکشن ایلیوب آه — نیازن عرض ایدر قول ای شهنشاه
کوکل خایف کوزم نم دل ابیده — نیاز نیله زبان دربو قصیده

قصیدهٔ مسمط

ای پادشاه بحر وبر وی خسرو اکسیر اثر — لطفیله کر قلسک نظر اولر حجر یاقوت وزر
رنک ای مشتری اون کرکردو داوله شمس وقمر — قیلمایه بر کمه نظر کرکن صچاز زر دربدر
مه خودکنک محتاجدر کن نور باشی تاجدر — چون رخ دکنک معراجدر زاد لمزدا واتی قمر
کرشه بوبن شیدا دله رحم ایلیوب رغبت قلا — اولم مه وخورشیدله کوکلرده هم شام وسحر
رشک ایده کردون قدرمه اولمایه قادر غدرمه — کلمایه سر دون صدرمه اولم شه عالی مقر

عین بلاغت اوله دل آگه اوله منیر ایلی دل
بلبلر اوله لر خجل ازگفتهٔ شهد و شکر

فکر کده یا کلمزدی دل سویلمکا ایو ماسه دل
هر دم کوکل دلدن خجل لوح رخه دملر زبر

ای طوطی شیرین زبان وی بلبل باغ جنان
اولر بهشت جاودان وزخ اگر قلسک نظر

سن سن بوگن اسلامه سد قدر وگرکن ایلر حسد
خاکه جان هر حسد سن سن بو در طوغرو خبر

کل گیب کلم حزن آن جان باغسن گورمه خزان
خیر خلف سن بو زمان حقا که از خیر البشر

سن سن سلیمان زمان زیر نگینکن جهان
اک کم قولک بر ملکه خان طوتدک جهانی سربسر

اقدام آید رسم کیجه کن له آو په رکابک گوندزن
بیلر خطا اقدامدن چون روز اوله در ز قمر

خیرک محیط نه فلک عدلک طوتوز کوکه درک
قجدی عدم ملکینه دک گیتدی جهاندن ظلم و شر

هر بر ظفر پیکر علم گویا که بر زرین قلم
لوح فلکده نه رقم یزسه اودر حکم قدر

تیرک کبی براژدها عالمده ورمیدر شها
دشمنلرک دینجه ها اول جمله سن یکسر یودر

تیغک که سد هر بلا گویا که سیف مرتضی
گر حاضر اولسه کربلا اولمزدی جای شور و شر

علمک محیطنده شها صنم حباب اولدی سما
بلمزسه وضعن وای اکا امواج فلکدی یوغ ایدر

یولکده صادق در شها هر صبح و شام ایلر غزا
آفاقی تسبیل ایلر سما خونیله عرض ایلر منیر

بو بیت دلده مه وشان دردا آیدزلر هر زمان
تا اوله تیغک وش زبان پر دُرّ و گوهر سربسر

ای که آتشکدن هر سحر طوغر خور فتح و ظفر
جام سرا کیدن طوتر هر صبحدم کن نور و فر

ای سرور کشورگشا وی داور فرمان روا
هر کاره که آتشک ابتدا ایدر فلکلر اقتدا

شو دکلو بیلر هر احد نعتو که یوقدر عدّ و حد
بلمز سنی غیری اعدای نور حق ظل خدا

گیمم بن ای غنچه دهن کیم آیدم نعتونکدن سخن
کل وصفنی زاغ و زغن شرح ایده بیلرمی شها

شب رنگ نجمدن خرد شب گونه زنگیدن اشد
ابر اولمسه خورشیده سد طولردی گوک ضیا

ای کعبهٔ کام جهان وی قبلهٔ امید جان
محنت کشان آسمان سورر اشیکوکده صفا

ای نور مهر اوج جاه وی خسروی انجم سپاه
سن سن شه عالم پناه چرخ آستانه کمی التجا

خو فلکدن ای شه آسمان بر پرده ظهور افزران سر دم کریزان پر فغان اتمش غمندن قدن دوتا

سن سنز جهانک جانی یوق جانکده درمانی یوق منکر ویرسه قانی یوق لطف ایله بویتن ورشها

تیغ زبانیله حسام ایلر عدوکه انتقام بر زخم اورربی التیام ایلر لسانیله غزا

ای اصل نخلنه غمی طوتسون فروع عالمی مهر کز سلیمان خاتمی اولمایه نسلکدن جدا

نال السما اياته دُرر هال العدى راياته شاع الورى حالاته مثل العلى المرتضى

سکباندک شاه ارم دربانک دارا و جم قاپک حرم وش محترم ای سرور عز و علی

تایید حق در لشکرک تابیده دین در سرک شرع محمد رهبرک نیجه دویر دشمن سکا

ای سیف مسلول خدا وی عون شرع مصطفی وی مرشد راه غزا اولمز ثناکه انتها

فلک مدارک هر زمان بحر جهانده اولسون روان عون حق اولسون بادبان اولسون یلکنی باد بقا

ای که آیینه‌کدن هر سحر طوغه خور فتح و ظفر جام سرایکدن طوتر هر صبحدم کون نور و فر

٢٦

١٥

15

در عزم کردن حضرت پادشاه خلافت پناه بغزای اونکروس خلدت خلافته

همای آسمان عز و حشمت هوادار حصار دین و دولت

سوار دلدل شوکت علی سیر قوشندی ذوالفقار قهر قاهر

او گنجه قنبر اولدی باد نصرت مبارک رهبر اولدی شمس دولت

فلک قوللوغن اظهار ایتدی خلقه هلالی ایلدی گوشنده حلقه

نه منت قوجه قولکدر ازلدن چکر امرک شها بابام زحلدن

اب و اجدادک کوک لالاسیدر اول قورلمش خیمه والاسیدر اول

مزین اولدوغی بو چتر سپهی سنکچون در ایا ظل الهی

اوکوکجه بر کبوتر کیبی الحق دونه دونه اوزردی خوش معلق

شه کشورکشا سلطان سلیمان نظیرن کورمدی اعیان زمان

سلمان وش سوار باد صرصر   علی وش حیدر کرار صفدر
پلنک آسمان چاغردی لبیک   ددی هم حیدر کردون سعدیک
به آمره اول جناب معدلتدن   اطعنا دیر ملکلر شش جهتدن
رجال غیب و خضر اولدی هوادار   کمی جاسوس و کیمی قفادار
حکم کتدی سلاطین جهانه   کلالر یوز سورالر آستانه
دیار بکر و شامات و قرامان   قونلدی هر برنده میر میران
که هر بکلر بکی بر شاه اعظم   چکر سنجاغ آوکنجه خسرو جم
عجم شاهی که آکیلور قزیل باش   اراده مز بونلرک بیریله اوغراش
دمور وش بکلنور کرچه او سرکش   طشی سرده جکرده دلده آتش
بولارک جنکنه هیچ آدم اولم کرم   که بیلورلر حرب آیلرانی رزم
بلنده سیفی ور آما الی یوق   حذردن اغزی ور آما دلی یوق

دیار مصر و مکه و مدینه   اولو بکلر قونلدی هر برینه
که ور هر بیرنک حکمنده بیک خان   شها قوللر ولی هر بیری سلطان
دخی چوق مملکت هند و یمندن   جزایردن ولایات عدندن
قونلدی هر برنده بنچه بکلر   که هر بیرسی بیک اقلیمی بکلر
دلاورلر توانالر یانچه   نکات حربه دانالر یانچه
نیچه بکلر دخی یر یر قونلدی   نکهدار ممالک اول دنلدی
بو بکلر کیم قونلدی هر طرفده   کمی جم در کمی خسرو شرفده

در رسیدن احکام ملوک و سلاطین را و عزم کردن ایشان با آستان شاه جهان خلدت خلافته

ایرشدی چون حکملر دباره   بش آزن کلدی بکلر شهریان
اغالر بکلر و بکلر بکیلر   کمی جم کیمی دارا کیمی قیصر

گلوب یوز سوردلر درگاه شاهه | اوکیوان منزلت انجم سپاهه
دیدیلر کوننک بیک اولسون ای شاه | مرادڭک میسر اتسون الله
سلیمانه ماننسن امرکه باد | اولر بیک لرزه وزاریله منقاد
دم لطفڭ جنان ایلر جهانی | سموم قهرڭ اود ایلر جنانی
اشیکوکدن اسرسه باد صرصر | سماسی دتردر ویری صرصر
اولهمز کیم جنود حقه باغی | چراغی شهده یانز بونی باغی
کماکیم ایلسک آغاز قهره | صنر بر جام زهر آلود زهره
کماکیم چیکه سن تیر جفایی | اورر خورشید آکا تیغ بلایی
گوزللر نرگسی وش ای گل تر | جگر بهرام چرخ اعدا که خنجر
عطارد تیرنی طولدرمش ای شاه | مرادی چشم اعدا قلب بدخواه
عدوگک جاننه مه مشتریدر | ولیکن صوبکی کیوان ایدر

سپاهک

سپاهڭ انجم افلاکه تمکین | مه نو نعل رخش اوتادی پروین
سلیمانسن خدا امریله عالم | گلوبدر جمله زیر فص خاتم
جمیعا امرا اولن میر وسپاهی | گلوب صف اوردلر درگاه شاهی
نچه خسرو نچه جم نیچه قیصر | گلوب پای سریره قودلر سر

دربیان ارسال حکم شریف توال اونکروس دعوت اوباسلام

نزلدی نیچه توقیع همایون | که ای بی دین و بی انصاف ملعون
ضیا ارتوردو غنجه شمس اسلام | ویررسن ظلمت کفره احکام
نچه بگلرله کرچه بولدی شوکت | نه بیرم طوغدسه رفع اولدی ظلمت
ولی اردی بزمله برکاله | فلک شمسی گبی ارمز زواله
طلوع ایلر سمای حشمتمدن | دوشر آیاغه ظلمت هیبتمدن
گوزنمز آرده جز سایه ظلمت | حقیقتده اوداخی نور حکمت

قچن باغدر سراجلر نباتی | صنوبرسن عالمی طوتدی صوغوق
حذر قیل غافل اولمه خواب غفلت | قوفر کلرده عز و جاه و دولت
دما صکره که بن غافل بولندم | انوکچون پاکیان سببی بولندم
کتور بازویه اولن قوتوکی | یکه ویرمه نهال دولتوکی

در بیان رسیدن حکم پادشاه بقزال افکروس

بو حکمیله که تنبیه ایلدی شاه | اویندردی اویرکن اندی آگاه
اویندردی سوکی بیندردی اوده | قچن بیدار اوله بخت غنوده
قزالک بکزی کاهی سرخ و زرد | اولوردی چونکه قوتلویدی درد
تغیّرلر دلیل حیرت اولور | تلونلر دلیل دهشت اولور
نجه آتسون نیلسون بی‌بن مسکین | که زعمنجه چکردی غیرت دین
نصاری قومنه سند آیدی مطلق | بها درطوکز آیدی طوکز الحق

رکوع آتشک سجود آتشک ایدیلر | زبان حالله چوق حال سویلر
حقیقتده اگر ظلمت اولیدی | شب تاریکده قوت بولیدی
کیجه ده محو اولورچون کیم وجودی | کیجه‌لر اولدی نوریّت شهودی
کورنمز کیجه سایه هیچ آراده | مگر نور چراغ آوله اوراده
اولور نور چراغیله مقوّی | کورینیر نور سایه که انجا
پس آمدی وردخی دم امر عالی | بلاسن عمر کوکک ایردی زوالی
ملک درجانک الماغه موکّل | قضا دیدار اوطوای مسلسل
دکلسک خاضع احکام اسلام | گرکدر استوار اقدام اقدام
بن اول شاهم که قوللارم پرآشوب | تفنک اوینلری ادمانلری طوب
سمای غرتدن برق مهیبت | ایرسه دوشره افلاکه حیرت
صدای جنبش گوی هوایی | دوشور ریاد کردونه فنایی

پیچی

اچنده بندی غیرت اودی محکم | صوصندی ایلدی مسکینی ابکم
دلی دوداغی تبردی برلدی | چلندی چوره سن برکی طرالدی
براوق دوقندی اکا دل ایلچی | حواله اولدی دلینه جان ایلچی
اوقودر حکمی اولردی حیران | نی اوصنکدر دیو قاقرمیان
نه خوف و حیرتی کیم بیم شاهان | اولر درد دل وجان سپاهان
ولی اللهدر دی کندین اولدی شیدا | که بیلوردی نجه اولر کار فردا
نه ور کافره شاهیدی معظم | دقایق فکر ایدر شخص مکرم
ددی تیغ سوزکو زاتما که سلطان | بزوم کیبی دکل اول شیر یزدان
بودکلو نام داریکن قزل باش | برادنی قولیله اتمز اوغراش
بنفشه کبی چیکوب خرقه یه باش | حصار سنگه کیردی همچو آتش
آنک حکمنده شام و مصر و مکه | ولایات عجمده قودی سکه

سلاطین عجم با بنش دربان | نهیبندن عربده قلمدی جان
بودکلو اندی بونلاره اشارت | بلالرتا که ایریشور خسارت
ولیکن چاغرر هر بر ستمکار | که یوقدر غیرنا فی الدار دیار
دخی بویولده ور در چوق مهالک | دکل در دشت و صحرا بو مسالک
نه ور تو تاب کبی بر بحر غدار | نه ور صاواکی بر صاوج یار
طوتالم قوش اولب اوچا صوادن | نه حیلتله کچی فکر ایت توناندن
تونایی خودا و چر قوشلر کچامز | کنارینه دوشن طورب قچامز
الی ازمانتا بو بند مشکل | چقلادی چرلمز اولمه بد دل
زلال ایشتدی چون کیم آب لافن | بلندر دی صوکبی فکر صافن
بو آمو خر کبی صویه طیندی | صوکچکده تماخر کیبی چندی
قرین بد فسون نفس جادو | قیلور صو فکرنی عطشان دارو

اوده اینمه وصویه طینمه / سرابی تشنه لکدن آب صنمه

قرنجه یه کورینور حوض عمان / ولی برقطره در چشم پیلان

دکزدن خر محال اکلر مروری / نجه اوچر کچر کورسک طیوری

اولو فکری کشینک دونتجه / یورر هر اسب و استر قدرتنجه

برزنجشا ایلدی بو بکلر ایله / طلشدی اول دلوسکلر ایله

مرادی بو یدیکم دییه لشکر / اطاعت ایلدک بو حکمه یکسر

ولی تصریح ایده مزدی دلیله / مرادی بو یدی اما دلیله

خیالنده کوردی شکل رحلت / دماغنده بولردی بوی نکبت

که دشمن دشمنی بیلور سوزندن / سوزن که آتشیده بیک بیزار یوزندن

کرو بکلر بیلور بکلر سوزینی / ترازولر انوکله کندوزینی

اغر باصنجه نزچون مینی قلق / نچون کندوزنی آغرله طرتر

ولیکن لشکره اعلام مشکل / که دلرلر شاه برنادان بددل

نه بلسون دست و پا او جای رایی / کورر نظاره ده صاغ آیدرمی پایی

مکر کیم کون بشدن سیل اوله دم / ال آیق قورقوسندن تتر اول دم

ولی سرده بودکلو ور تأمل / کوزی خورشیده ایده مز تحمل

قان آقرکن بونی سر داخی بلورسر / بودمده بو اولیسر یا قلیسر

قزل اکلادی حالینی سراسر / اولامزشا بله آخر برابر

ولی مشکل اولر غایتده بو کار / کشی شهلو کی ترک آیلایه یکبار

کشی سلطانکن قول اولمه الحق / اریکن عورت اولمق بی انحق

ضرورتنده قچم دیو طیانر / یه خود مانع اوله کلمایه صانر

بغایت صعب آیدی زیرا کایول / انوکچون قلمشیدی بودمه اول

نه بلسون بحره کوبری یاپه سلطان / او کوبریدن اتا او ستینه عمان

بو بیتی فکر ایدوب اولردی شادان دریدی یوق بو بیتی بیلمز انسان

دکیزه کوبری وکوکه دعامه بو اولمز تا الی یوم القیامه

بونک کبی نچه فکر و حیلکر اوقوتدی نفس شیطان اکره زیر

معاذ الله از نفس حیل باز حیلده که آکه ابلیس اولمز انباز

بآخر ایلدی اقدام جنکه بصلدی غیرتندن نام و ننکه

قرو غیرت کشی یا ایلمز سود براودر دلده یانر جان اولر دود

در بیان فتح قلعها که در راه شاه واقع شده است قبل جنک و قتال

کچوب دشت و صحاری کوه و دریا کیدردی لشکر سلطان توانا

ایرشدیلر نچه حصن حصینه که هر بیری بر معظم مدینه

بروجی هر بری رشک کردون ایچنده طوب طلو کنج فریدون

طلسم اژدها در طوب هوانی صیچر خلق اوزره آتشدانی

ایچی طوب طولو خونخوار مقاتل بریسی بیکه زعمنجه مقابل

در و دیواری پر رسم و اشارات ایدرلر نیچه بیکلردن حکایات

عجب بیناتله بکلر مصور که هر بیر ییسنک حالی مکدر

محصل معنی بو چوق شاه منصور کلوب بو قلعه لرده اولدی مقهور

عجب مستحکم اتمش دست استاد که بر طاشن قوپرمز زور فرهاد

شجردنده بناسی بعض قلعه ولی قابل دکولدی خلع و قلعه

عجیبی بر بنا اوله شجردن که استاد استوار آیده حجردن

تعجب اتمه کیم صنعیله استاد ایدر پولادی آب و آبی پولاد

خصوصا کیم اوله بکلر معاون ویرلر خرج و صرف ایچون خزاین

حقیقتده اکرچه فتحی دشوار ولی آسان اولردولتله هر کار

کمیسی اتدین اقدام و الحاح زمین خدمت اوپدی ویردی مفتاح

کیسی ایلدی سنلی سود غوغا / انوکچون اولدی خان ومانی یغما
اسیر اولدی بچه سیمین بدنلر / کمنده دوشدی اهوی ختنلر
بچه شهباز اوچوب کردی حصاری / تذروی خوش خرام اولدی شکاری
اتندی کوکلره کوی هوایی / اکیل اکیل اکیلتدی سمایی
هوادن ییره طوب اولدقچه نازل / نه یر کوکلان دوشردی زلازل
حصاری طوبله خاک ایلدیلر / عدونک زهره سن چاک ایلدیلر
شکار اتماکه بر شیرین دهانی / اولبدی هر عزب فرهاد ثانی
اودیجق سربری تیشه حصاره / توزردی قوزلو حلوا کبی خاره
بو بیتی اوقدقچه پیر اوباش / جهان دیده اورند ومست وقلاش
جهانده چکمین بیک خار رخاری / کتوررمز سینه یه بر کلعذاری
کنارده چکیچون بر نکاری / خرد شیله ییقلردی حصاری

بو بیتی عاشق شوریده سرباز / اوقوردی سوز شیله نغمه پرداز
شکار آیدن بوکن بر کلعذاری / بهاریله کچیرر روزکاری
بو ابیاتیله پیر عشرت آموز / اولردی هر جوانه حکمت آموز
تمام اون دردنه ایردکده غلمان / مصور نوز ذرنه قیزنه او غلان
ییکت اولدر قلمیا ظلمتده انسان / بو نورک شوقنه تسلیم ایده جان
میسر که اولیا نوری تماشا / یولنده قلمه باری جانه باشا
زلال دختران نارپستان / اولور عطشان نفعه آب حیوان
بو عشرت یادنه یکسه قوانی / یوریدی لشکرک پیر وجوانی
کیمینه آرزوی نورنیدان / که یعنی دیدن رخسار غلمان
کیمیسی حال نفسندن مکدر / الندهٔ ینزه وکوکلنده دختر
شه اقبالنده هر بیری مراده / ایرشدی قلدی محروم آراده

در بیان صفت لشکر دشمن و اتفاق ایشان

گر کدر لشکر اعدایی تصویر — کال فوتن تقریر و تحریر

بلالر تا بو شهباز جهانگیر — نجه شهبازی ایلر صید و نخچیر

جهاندر بوکجه اوش بو زمانه — رجوع ایلر آخر داستانه

نه بیلر قالّه فتح اونکوسی — نه اشتمش بولنه فتح ردوسی

نه بیلر کمسه شمدی کیم سکندر — نجه اولدی حشمتیله شاه کشور

نه بیلور کمسه یا اسفندیاری — نجه اولدی بو جهانک شهریاری

نه بیلور کمسه کیم یا تیغ ضحاک — نجه ایتدی ضحکله دشمن دلن چاک

نه بیلور کمسه کیم یا بلید رزم خان — نجیدی صاعقه اول برق رخشان

محصّل حال اسبابی مفصّل — بیلنمز اهل مستقبل مکمّل

شولر که آیلر تواریخ تتبّع — ایدرلر فی الجمله بونلردن تمتّع

تواریخ

تواریخ و قصاید جمله اشعار — ایدرلر حال ماضیدن خبردار

شوکیم دیرلر کنوز معنویدر — تواریخ و قصاید مثنویدر

درلدی بریره اعیان کفار — بونک اوزره مقرّر اولدی افکار

دیدیلر دست دشمن کی نجادر — بزه بو غصّه دن کوندز کیجادر

قورالم جنکی چون برنجسی اسلوب — فرح ایجاب آیده غم اوله مسلوب

می آحضار ایده لم بز وقت جنکه — دو کلسه قطره سی جان ویره سنکه

شوکیم دیرلر اولور اقدامه علّت — شراب ارغواندر نه منّت

مقوّیدر مشجّعدر مفرّح — حصول غصّه واندوهی فاتح

شراب مست و تلخ و تیز و گلگون — ایدر مغلسی لشکر فریدون

خصوصا کیم اوله ساقی دلارا — کنش یوزلو شکر سوزلو مسیحا

شوکیم بزی دلندی نیّ دن آرتق — دوا بولنمز الکامی دن آرتق

شولر کیم الده طوترلر ایاغی
فرحدن قتقتا آولر بوی باغی

بو قولی حق دور پیر مغانک
متاعی دلبر و میدر جهانک

ایچالم اعتدال ایله شرابی
که تا یکجایه سرخوشلق نصابی

ایچالم دونلم ببرولبنکه
صلالم حیدر کردونی چنکه

شوکون کیم بلدلر اول شاه قاهر
که ایدر بونلرکه عمرینی آخر

دد یلر کیم مئ کلرنک قانی
کتور ساقی کیم ایرشدی زمانی

که حکمتده مقابلدر سمومه
صوقیوبر خانهٔ هم و غمومه

بزکیم اندلر جام مئ تداول
اریمش لعل و یاقوتی تناول

ایچوب عزیته دونمش هر بریسی
کورن صانوردی انجق یو بریسی

که دونمش هر بری بر پیل مست
اولوب اولدرمکه اولوملو خسته

ویرر بر لحظه جنکه هر بری جان
شرابه قنمش آتاقانه عطشان

اتی و آدمی کیمشدی جوشن
مصور آنلرن آیدی هر بری صین

نجا لشکر دیدیک کوه زوبین
اشعلر قلعه لر زرین و سیمین

صورر سک کثرتندن طول و عرضی
دیدیک طوتمشیدی وجه ارضی

در بیان آگاه شدن لشکر اسلام از حیلت لشکر کافر با شرب خمر و با مست شدن از خمر و عرض کردن ایشان آن حیلت را بحضرت دستور اعظم وزیر مفخم ابراهیم پاشا

چو لشکر اولدی بو حیلتدن آگاه
که طوتمشلردی بر جاسوس ناگاه

دد یلر مست مئ دیوانه سکدر
صنور کندی اما اولوبکدر

قودز کبی طلاردی حیاتی
چو یاصیمر جمیع کایناتی

معاذ الله ازام الخبایث
که اولر هر فساده اصل و باعث

همان کلب کلب در شارب خمر
طلار هر کوردوکن کر زید و کر عمر

مباداکیم قودرمش کیبمستان قیولب بر طرفدن ویره خسران
بونی عرض ایده لم مرآت رایه ضمیر روشن عبرت نمایه
که یعنی حضرت ابراهیم پاشا ضمیر روشنی مرآت ماشا
بوحیلتده او مرآت معانی نه صورتدن بدیع آیلر بیانی

در بیان نصیحت کردن حضرت ابراهیم پاشا لشکر اسلام را

ددی اول آصف صف وزارت او لقمان فکرت و سحبان عبارت
نه شیده کیم اولکستی غیرت قیلور مست شرابی مست حیرت
خصوصا اوله غیرت غیرت دین دلر خونین اوله اندام سیمین
نه آله باشی و یا خود ویره جان اوله ارلکده آدی شیر یزدان
طغانی اولمه دن قلمز دیلر شهید اولسه کشی اولمز دیلر
اگرچه کیم اجیدر صدمت ضرب شکردن طتلو اما ضربت حرب

بها

بهادرلر اولولوملو در اولومه نتاکیم طالبان حق علومه
دل بلمز بونی قورقو سپاهی که عینین اکلمز لذات باهی
لشکر یوق چند شاه آچنده بدل که مهر قولی سکندر کیب مقبل
جهانده یوق جنود شاه کبی یوزی آغ آلنی آچق ماه کبی
خطا دیدم قمرده ور تکدر اولنمز لشکر شهه تصور
ویر زخم عنب ابدانه قوت شراب غیرت اولر جانه قوت
شراب غیرتک صوکی فخدر عنب خمری صوکی دایم ترحذر
شراب غیرتک صوکی ثمردر ولی آثاری خمرک دردسردر
جنان موقف آچه حوض کوثر شراب غیرتکدر بیل مقرر
شراب غیرتی صق باغ جاندن جنانه کوثر آقت بو جهاندن
اولر غیرتسوزاردن بیگ قوروطاش که اولرارلک ایلر اول یرز باش

شو لرکیم راه حقده چکدی محنت | منازلده بولورلر نزل و منحت
اشندی چون که لشکر بو پیامی | قونک بو پیام آولدی اهامی
ایدوب ال شیشه سن لعلین صراحی | صونر ساقی دل جانه بو راحی
اولب بر بیری مست خمر غیرت | ویررلر حیدرکرده نه حیرت
غزاته چون دل و جان اوله همدم | یقرلر کوه قاف آسا اعلم

مطلع داستان جنک با قزال

کل ای وصاف رزم شاه صفدر | بو رزمک وصفنی بزم ایله ایکسر
ازلر مجلسنده احسن بزم | حکایات ملوک و قصهٔ رزم
کوزلر صیدا ایچون در صحبت می | صفیر دام در آوازه نی
هزاران دل دوکب بو چنک و قانون | کوزلر الده ماغه اولدی قانون
هزاران پرده آچوب چنکی چنکک | بودر کیم پرده سن چاک آیده ننگ

چابک

26

چابک پرده سی چون کیم او کشف | عروق کلرخان آیده میی نشف
دریه صنم اول غنچه دهنلر | چو غنچه چاک آیدرلر پیرهنلر
کلی نکار آوله هر غنچه عریان | قوقاهر بلبل نالان و کریان
صفای می صدای چنک و قانون | ایده هر سرکشی نی رحمی مفتون
کوزینه سینه پردود عاشق | کورینه بر سینه دیبای صادق
خرابه چون اولرجا نور بدن | نوله اول بدر کامل کلک صدره
اولا چون دلربا صدرکده نایم | نچون اولمابسن قوللوغه قایم
ایناسن بی سروپی یا جواد | طولشدرمایسن قولک کمروار
چکاسن عمر کا اولدقجه جفایی | ویراسن اوینخو یه وقت صفایی
چو ییسن شول ایکی کوز بجردم ده | که اوینخوسی خیال آیده بو دمده
اولا چون طالعک بیدار و آگاه | نچون چشمک اولا بختو که بدخواه

بو دم طالعه چشم آل ایر ایدلر | نحوست رنکنی تغییر ایدلر
بیتا اول پستر دیباده بی باک | او یورسه عاشقی اول دم باشنه خاک
اوله نرم اول دل ای پولاد چون شمع | همان دم آتشیله شمع اولا جمع
ایره چون سینه یه اول جان عاشق | سراسر جان اولا ابدان عاشق
چو کلدی اول جان عالم سینه یه | اولر ساده اولور داخی سینه
قو اوغلان اوینونی دی رزم مردان | بو بزمه لعب صبیان دیرلر ای جان
مکر بر کون قریب اولمشدی عصر | ولادی شامه قوللق کوستره عصر
میتر ایلیا جمله مرادن | یزا خیریله لوح چرخه آدن
عقاب قهر سلطان اجدی شهپر | کنش مرغی قوپ طولونمغه آستر
مکر قورقر که کوکا ایره آشوب | کنش مغرب یولن کوزلر اولب طوب
بلورشه دولتی قوغزا اکا فر | دلرکیم طوته بر اقلیم دیکر

ولادی

ولادی شه که قونا بر اراده | تجسس ایده اعداسی آراده
چون اولدی قونمغه دستور شاهی | بکندی بر یری بر سپاهی
کمی بستان و کمی باغ اچنده | کمی قوندی کی قونماغ اچنده
بلوردی قرشدن بر بحر اخضر | دمردن طاغ اما آدی لشکر
کورب بو لشکری خیل شهنشاه | ددیلر جان و دلدن الله الله
اوروب هر پهلوان بیک در لو نوره | بو جیشه دیرلریدی جمع بعره
لوالر شوقله اتدی قیامی | قوشندی شعله بکلر حسامی
ونسلر کشیوب اونه صفادن | غرابو سینه چون الدی صبادن
قولاغی چکلدی هر طبل بازک | ارشدی سمعه چون صوتی سازک
کمانلر بونه چکدی بهامی | زه آغزن اوپدی دیدار انتقامی
غزایه اوق کبی طوغلدی کوندر | ال اوزن طوتدی آنی جمله بکلر

گوزه گوسترمیوب شیشه قوالی بشینه اوردی تاج لاابالی
همان آتدی جهات سته اول رکت اووندی باشنه بر تاج شش ترک
ایاغ اوستینه کلدی جمله لشکر دیدیکیم اولبدر روز محشر
کمال شوقله اصوات بوری عدویه اکدر رعبث و نشوری

در بیان نظر کردن پادشاه عادل بر لشکر دشمن بنظر عتاب و رحم

نظر قلدی که شه دشمن زبوندر ددی قتل زبون حددن برون در
بوداخی کورمش شیر ژیانی نه در اکلامش سود و زیانی
اگرچه بره اورر فاره یه چنک ولی بلمز کاینده قبلانله جنک
صغرجق گرچه شاهین زاده در ولی شاهین اوکنده لحم ساده
اورر روباه دندان ماکیانه دوشر جنک غضنفرده زیانه
اجل کلسه قچن بر صید چالاک سکر در جانب صیاده بی باک

بلکی

عجبمی بونجه شوکتله بو لشکر کورنسه شاهه بر جیش محقر
که زیرا شهده وار در برکی حالت شجاعت و حمیت و ولایت
دو چشمی روزن نور تجلی دلی نور تجلینک محلی
ضمیر روشنی مرآت عالم کورینور آنده هر خوار و مکرم
حقیقت کوزیله چون بقاسن بلورسن چند یزدانک بقاسن
عظیم اولدوغنه سن باقمه شکله اولور می مرغ پران بر اشکله
شه آب آجدی خمار آیردی جانه دلوردی نردبان اوردی حصاره
غرور خمرله آخر بو بدکیش یرافردین وشل اولدی پیدا تشویش
دو دیار جیشی قوتماغه مشغول توقف اتمک در امر معقول
دشمن کیم زبردست اولسه دشمن کجیله بقمق ایلا یا قوزکن
ایرق یردن ایدن قطع منازل کچن کهسار و دشت و وادی و کل

اولورمی پیل مست زنده‌ لبیر / دده‌ی هربریسی چکدی شمشیر
اجلدن کوزی قارره بر آهو / او قرا صلانک آلابینه یاهو
موافق اولسه تقدیریله تدبیر / ایا غیله کلور صیاده نخجیر

در امر کردن حضرت پادشاه خلافت پناه بمیر میران حضرت ابراهیم پاشا که قرال را مقابله کند

بیوردی شیر یزدان شاه شیران / یصایه لشکرینی میر میران
که یعنی تاج دین پاشای اعظم / خلیل الله صلاح کار عالم
وزیر رسانی تنظیم داد گستر / ظهیر سلطنت دارای لشکر
امیر ملک رای و ملک تدبیر / صدیقه جنّه و اعدایه شمشیر
سپهسالار میدان شجاعت / قمو دفترده عنوان شجاعت
که یعنی حضرت ابراهیم پاشا / بشرمی اول ملک اوصاف حاشا

دوزتدی سر تسر صف قتالی / کوزتدی کندوسی صف قرالی
یکینجه الدی بر قلیج بیک مقاتل / الا ر دوردی و اولدی مقابل
قرالی هیبتیله قلدی شیدا / نه میدان کوزنه تنک اولدی دنیا
کوربا اقدام دستور شهنشاه / دده‌ی صد آفرین و بارک الله
سمان بس درجهانده نام میمون / که تحسین آیده شاه ربع مسکون
نهیب صدمت صول پلنکان / قومادی دللرنده سکلک جان
ایکوردی تیری غازیلر زره‌دن / یورکلر اوینه‌دی آوازه‌دن
ایکیسی سعد و کیمی رستم زال / ایدرادو قلاری دشمن قدنی دال
اشعل اوزره طوقوندقچه شمشیر / هواده نار رشک کبی اوینر
غلاف آسا مکر یاقوت تردن / سکولر چیقدی دلدن جکردن
نه لازم اوزره متی ذیلی مقالک / اشیدک مختصرکن قرالک

وهو سعد بن ابی وقاص المشهور بالزهد من الصحابة

چون اولدی عاجز و ناچار و مغلوب / تذکر ایتدی بر فکری پرآشوب

مکر اولده او کرتمشدی شیطان / اونوتدرمشدی تا ضیق میدان

گیروب شکلینه بر رهبان پیرک / دمشدی بن اولاین دستگیرک

نه سوز که سویلیم گوش ایله آنی / دلرسک قورتاریسن باش و جانی

اکی لشکر قچن اولا مقابل / ال آوره تیغ و تیره مقاتل

جمیعی لشکرک ایله بر طوب / دخی بر حمله قیل پرمکر و آشوب

گوزت سلطان اسلامک مقرّن / گوزتمه غیری شخصک کر و فرن

اولا کیم لشکرک قلبن یرارسن / مقوّ شاه اسلامه ورارسن

تواریخ آچه گوردم چوق جهانگیر / بو اسلوبیله اولدی صید و نخجیر

غرور شوکتیله ایتدی چون خبط / اراذل تاج و تختن ایلدی ضبط

اگرچه جنک ایچنده حیله چوقدر / ولی بو حیله گیبی حیله یوقدر

دمشلردر بو اسلوبیله اغراش / قیلوب باشی ایاغ و آیغی باش

بو پندی ویردی وگتدی رهبان / قرالی حیله ده قیلمشدی شیطان

بغایت خوش گلوردی گه اول فکر / اولوردی شاد و خرم ایلسه ذکر

تفکرله دکلدی اول تذکر / برادر ایلمه یکلش تصور

بو هیبتدن قرالنه تفکر / اداغردی وجودسینی تصور

قرالک حالنی چون گوردی شیطان / ایرشدی ییل گیبی افتان و خیزان

بشر شکلینه گیردی ایتدی تلبیس / معاذ الله ز تلبیس ابلیس

دیدی حالک مکدّر در نهایت / بشوکده قلمش عقل و درایت

قنی اول حسن فکر و حسن تدبیر / سکا او کرتمشیدی آنی بر پیر

قرالک گوشنه کاردی بو گفتار / ینه باشینه گلدی عقلی تکرار

دیدی بز گر بو کز جنک ایداوز / عدم ملکینه دک بر بر گیداوز

قلبجدن کاچره بیزی وزیری ... تماشا ایده بی زحمت امیری

بو شنشقلق که بن قیلدم کیم ایتدی ... خصوصا کوس بونجه نپد اشتدی

نچون متروک اولا اول پند رهبان ... دِدی و جمله عِرقی طولدی شیطان

چکلدی بر مسافه منهزم وار ... ینه طوغرلدی طوکز کبی تکرار

الاین طوب ایدب قصد اتدی جانه ... که یعنی حضرت شاه جهانه

فراستله ارقدن بلدی سلطان ... که قلب لشکرا اولدی قصد شیطان

بیوردی یول ویرک کیرسون ارایه ... مقید اولمدی صیت و صدایه

مرادی بو ایدی کیم چشم دل ... غزاته قرمسی اولمایه مشکل

که زیرا اورمنا قاچرسه خنزیر ... اوصانه قومدن وقت اوله کیم شر

جناح و قلب لشکر اولدی بر سور ... قرال اونکروسی قیلدی محصور

بو اسلوب ایله کیم اورتایه دوشدی ... دکزدن صن بلق اولتایه دوشدی

چلندی

چلندی کوس حربی اولدی یکبار ... زمین و آسمان صرصلدی یکبار

اکی لشکر قرشدی قوپدی توزلر ... جهان شمعی کورمز اولدی کوزلر

توز اغمشدی هوایه نیجه فرسنگ ... زمین و آسمان اولمشدی یک رنگ

سمایی کمسه بلمزدی ثرادن ... که رایاتی بصد وسع ارادن

طبول آوازه سی اصوات ابواق ... سراسر طولمشیدی جمله آفاق

نفیر آوازی اولمشدی دم صور ... قیامت قوپدی صنصالر دکول دور

چخرلدی اول ظفر پیکر علملر ... که آزلدن فتح و نصرته علملر

عروس خلده بکزر قد و زینت ... قوجرسه طکدر دامادِ نصرت

صلینوب نازله اچدی دواعن ... که بیلور رونما فتح اوله جاغن

(یوز کورمکی)

سکولر باشل اچوب میدانه کیردی ... دکول قتلو اکرچه قانه کیردی

زنلر سو کویه خوش حرمت ایلر ... بولشد قچه اچار و دعوت ایلر

مکر ایکیسی قرداش آوله قرداش | که اتمز بونی یولداشینه یولداش
ایکیسیده دمر اوغللریدر | اودونمش دمرجی قوللریدر
ارایرده مؤکددر اخوت | انوکچون ندر مجتنده بو قوت
یدی بشلی آژدهادر حربه لر صن | نه احمی کینه دشمن درع وجوشن
قلیج کیم جوشن اترسایه اوغرر | صناسن صندر کرز باس طوغرر
عجبمی دوکمسه شمشیره جوشن | یلکی یوزلویه دونمز جانم آهن
عجیدر بو قلجلر قانه طویمز | اکر بیک قان ایچا بری طویمز
یلکی یوزلو کرک رسمید زای جان | دودتار قرمزی قان قانه عطشان
سیوف آلده بش آورتاده امیان | برزدم اوینه دیلر طوب وچوکان
قلیج چوکانی سر طوبن هوا آ | چلرکن رحمت ایزمه فتایه
سیوف مشرفی هندی وشامی | خیار آسا کسرلردی عظامی

پلنك

پلنک آسا اناطولی ذیابی | غنم وش قیرمغا یوق اجتنابی
پلنکان آتدیلر آهوی نخجیر | طوتردی برپنجه آهویی بر شیر
نه غم قجدیسه رومی شاه طوغری | دلی هربیر نک الله طوغری
اسددن یا که چکدیلر ایوی | برزاونیتدلر برکی دلویی
اسدلر حیله خرکوش قیلدی | که دبی چکدی لشه طوش قیلدی
والا رومیان اتمز فراری | که ذیل نامه قوندرمز غباری
غضبله لیث غالب ایلدی زور | مهمان لشکر خرس اولدی مقهور
چو رومیلر ارشدی قرب شامه | ظلال حضرت عالمپنامه
دونوب هربیری اولدی غضنفر | صناسن روح حیدردر مصور
کوریدک پهلوان رومیانی | اسد کبی طوترلردی کیانی
اقنجی ضربله سیف زغاره | ایدردی سرج آتسی پاره پاره

کرنجک غازیی ومی جرایه
بری بیک کافری صیم کلابه

عجایب اوینه دی سرسته سر ده
اشیقلر اولدی سرلرده پرده

دکولدر طعنه یری رومیانه
که اق کلدی جمیع رومیانه

شو دکلو بش دوکلمشدی ثرایه
یغلسه کرچقیلردی سمایه

کمی قاچردی تیر تیز رفتار
کمی دوقندی که آندن کلدی کفتار

کمی قیلمادی یا پیکان نالان
یورکمی طوغره مادی اول دم افشان

قوب جانی برنده می اوتورمز
دل وزره جان الیجی وشمی طورمز

کچوب قلقان وسینه یان پاره
ایدر جان ولریبی پاره پاره

نیا کیم اوغرزیه ایلمز رحم
اکر اعصاب وعظم دعرق وکر لحم

نجقلر جوشنی بوزکیبی قردی
زره دن اوقلر اکینه کیبی کیردی

بنوب آواز کرز آسب هوایه
کدردی سر تر جو سمایه

کیم

کیم اولا کیم دمایه کرزه سا باش
دوقندوغینی قلدی خرد خشخاش

سپرلر طبلهٔ بازار جان در
صتن سرباز آلن مرد جهان در

شولر کیم جان متاعن صتدی صودی
سپر بارن بره چلدی چودی

بلاک اولدیجه کرز آلتنده قلقان
هوایه جان نجاریدی قلقان

دوقندقجه خنا زیره صلقلر
قتی چوق صولین برکز صلقلر

ایریشه شش جهاته صوت شمشیر
یر وکوکدن جهات استی صر صر

قلجلر جام پرخون سر صراحی
کیم اچدیسه اونمادی بو راحی

فلک بنک خشمدن کوکی حیران
کنش مغرب بولن طوتمش کریزان

طمعتمش موکبن شاه کواکب
فلک تحتنده یوق برنجم ثاقب

انا نیتله کوکسون کردی قلقان
انوکچون کوزینه تنک اولدی میدان

سکولر سوکدی اوقلر دلدی پرپر
طمغندی شمشیر اکلی دلدی شمشیر

شوکیم خود بین اولامردان ایچنده   قزل قانه یوزمیدان ایچنده
اگر سربیله یلکن آچه ملاح   ایر رمز مقصده راه اولمز افلاح
سپر ارقاسنی طوتدی قضایه   رضا بیله فدا اولدی خدایه
نیه خود کوکسون کروب کوزلر سمایی   دلرکیم دفع آیده اینن قضایی
دهان اجدی آژدر زنجیر تسخیر   تو تو نلر چقدی که اولدی بیر و گوک بیر
دهاندن حیقب اودآژدها نک   یقوب قوراتدی خورشیدن سمانک
شودکلو آتش اغمشدی هوایه   قچاجق یربولنمزدی سمایه
دهاندن چقوسنکین یومرده   قومز صاغ طشده ودمرده
دوقش بیضه افلاکه الحق   صدور ریاره پاره قیلور آندق
سمان برطوب بیک صفی سراسر   یقوب خاکیله ایلدی برابر
سراسیمه اولورلردی یلیندن   مجال اولمزدی قچماغه یولندن

[illegible]

34

صدای رعد و برق افلاک حشمت   دو شوردی عرش و فرشه جمله هیبت
سمای حشمت شهد صواعق   ایرزدی یلده رمدن داخی فایق
قیلوردی زاری و افغان فلکلر   کوکه آتلدی صنورلردی تفگلر
شو دکلو قان دوکلمشدی ثراه   ثرادن سیل خون آقدی سماه
یغلسا کراولن طوب و تفگدن   اکردی بام ایوان فلکدن
بیمن همت سلطان شهیدان   دکول اوج یوزدن آرتق ای مسلمان
بولارک داخی آتی لاغریدی   کمی خسته کمیسی چاکریدی
ات اته دوقنجق اسب لاغر   دوشر شویلا که چکنزانی سرخر
دوشراو ستینه اسینک اشک وار   اوفا درست و پاین ایدر افکار
خصوصا کیم دوشه اغراش ایچنده   درست قلمایه بینی باش ایچنده
چهار رینینی اب و استر   نمازن قیلم الله اکبر

غزانک جانبِ دُرّ آتی و سیفی   قیوب بونلان اِتمه جانه حیفی

اتوکی بسله و سیفو کی صقله   سوار اول آرکبی اعدا اکی حقله

شه اسلامه بس در بو کرامت   عدودن کورمدی جیشی غرامت

اولان آتشدن اولدی قلعه شکده   یک آدم لو راسب لاغودن اشکده

اویوندی مقلسیدی بعض مقتول   دکلدی جبدا چنده شخص مقبول

قوک آدم لسون کمند و بونیه کنهی   تارردی چون دکلدی جبند شاهی

محصل دوشمدی بر معتبر آز   دیالر بو فلاندرای برادر

اکر درسک که دوشمشدر بر آغا   حصن جنکنده ییدی اتمه غوغا

قرالک جنکِدر بو جنک اِتمه کور   حصن جنکی اولور بو قصه دن دور

قِرلمیشیدی کافر شویله وافر   دینیدک قلدی عالمده کافر

صنغشمز دفتر و عدّ و حسابه   نجایا زم حسابنی کتابه

روایتدر

روایتدر که بر آقینجی کوردی   اولب مخزون الین دی یزینه اوردی

دیدی حیفا کسلمش نسل کافر   غزایه قلمده وار او زبر آخر

ایرشمز بو غزایه عقل و صاف   شهک اقبالنه انصاف انصاف

دربیان فرار قرال از هیبت حضرت سلطان خلد خلافته

دیدی بر معتبر کافر قراله   کورک یوقمی بقاسن بر بو حاله

حصارا آتدی جنودِ آلِ عثمان   سفینک غرق آید امواج عمان

کشی خصمیله جنک اتمک روادر   ولی قبلان ایله پنجه خطادر

قچن بر پادشه مغلوبتر در   قچوب باشن خلاص اتمک هنردر

قراله بو عتاب اولدی نوازش   دیدی حقدر سوزک چوغ آولدی آرایش

دیدی ای مملکت تدبیر سلطان   دکل یکسان پنج انکشت انسان

سنی بن بلمدم سن جانمشسن   فراست ملکنه سلطانمشسن

صنع اولورسم وزیر خاص آیدینم	فراست بحرنه غواص آیدینم
صنع اولم بن سن اولاسن وزیریم	اومارم نار و نور اوله ظهیرم
قچن باشندان اشسه اضطرابی	نوازش عدّ آیدر جاهل عتابی
ویلسکن ابتداده دکلم سوز	نوازشله نصیحتدن دُرُ دُر یوز
قتی کوکلو یله یومشق دوشکده	نظیرن یوق صنور تحت فلکده
بآخر چون قرال اکلادی حدّین	دونوب بو کافره دیدی اوبدین
بیورشمدی نه در تدبیر معقول	اولا و زجان و دلدن آکه مشغول
دو دیکم نار و نور اولسون معینک	که سن سن یوزی صویی شمدی دینک
متر نار و نورک همتی یوق	نه واجب در چکاو زحمتی چوق
نصاری ملتنده اولو بکسون	که یعنی سکلر اچره اولو سکسون
قچالم اوله گل قانو که عطشان	غنیمت در عمر کرا اوله بر آن

جهالتدن

جهالتدن چون اتمادک مداره	سمان قمچماغ اولور بو درده چاره
ار اولدر کیم بلا حدّلی فن	اوزتمایه ایابی غنی کزافن
قویه مسکنت عاقل اشیدر	اولو قرشولین احمق کشی در
ارقدن اوق آتانه صلمه سیفی	قعقیدب نفسکه ایلامه حیفی
کوراسن چونکه ساکا طوغرله تیر	تضرع ایله یا قچ اتمه تقصیر
یه خود برجنه قیل آکا مقابل	دلوب اوق کچمکا اولمایه قابل
والّا اوله سن آلوده خون	اولا اندام سیمین شنکرفکون
قرال ایدر که تدبیرک موجّه	امین در هر بلادن ملکت چه
اوچالم سنه پر و بال اولادیاره	قویالم بو دیاری شهریاره
چقردم چشم دلدن بخت و رحتی	برقدم خوف جاندن تاج و تختی
دلیل ترک جان اولسه امارت	سهلته کورنور ترک امارت

مگر عقلمده وار فکری قرارک | قزیر بر نقطه سن کوکلم قرارک
ولیکن زمرهٔ می چاک ایتدی هیبت | قومادی قچمغا جسمده قوت
صنورم هر طرفده لشکر شاه | قومادی بن گدایه قچمغا راه
صنورم بر و بحر و دشت و کهسار | معاون اولدیلر سلطانه یکبار
مگر باطل در اول جبت و طاغوت | انوکچون غالب اولدی جند لاهوت
چلیپا و بت و زنار و رهبان | برندن ایرمدی بو درده درمان
گتورک تبلرک باشن او شادک | گورک زناری خنزیره قوشادک
بزه سویلادوکی رهبان و پاپاس | عجبمیدر اولا وسواس خناس
نه بلسون لات عزینک ضمیرن | که ترک ایتمش اولا بو بن فقیرن
ایرشدی سمعنه آواز شیطان | ندای لات عزی صندی رهبان
بو سویلیله بیزی ایتدی مغرور | شراب وسوسیله قلدی مخمور

نه دن

نه دن در بو نجه عزتلر صلیبه | چو یوقدر چاره سی دفع نهیبه
چلیپا سن یره چلدی توکردی | نصاری قومنه دوشدی سوکردی
نظر قلدی مخالف روزگاری | قودی عمانی گوزلندی کناری
چو دونمز یلکنی بو روزگاره | وجودی زورقن صالدی کناره
ولی امواج هیبت چلدی طاشه | کهی باش طاشه و که طاش باشه
دیریسک نیجه بولدی قچمغا راه | که اورتایه دوشوب اولمشدی گمراه
محیط اولمیشدی جند شهنشاه | بولنمزدی دکزدن کچمکا راه
ایشت اصلینی کیم امر ایتدی سلطان | قچا طوتبک اوکندن اهل ایمان
که کافر صفلرن سوکب سکوب طوب | ایر رمایه کرند و شور و آشوب
که تا بر مسلمان اولمایه ناحق | بو ییدی نیت سلطان باحق
بو امره امتثالیچون سپاهان | صولندی هر بری یولدن شتابان

چو یول آچلدی یولسوز طوتدی راهی / ولی آغ اولدی وجه سیاهی
ایرشدی رمادی حق بر مطلبنه / سهر آیشی دوندی باطل مذهبینه
بلوک بولک قچردی آلای خنزیر / قوردی سر عظیم آلایی بر شیر
صدای دار و گیر ایله ششردی / هواده قوشلر اوچامز دوشردی
شود کلوقان دوکلدی یره دمدمه / یوزردی اسب تازی بحر دمده
دم اوستنده سربی مغز کفار / قبقلر درکه صن باترمز اجار
اچلدی جمله ابواب فلکلر / تماشا قلدی کوب جنکی ملکلر
مقوبلر ددی کرچه اولو یوز / ولی سلطان سلیمانک قلو یوز
چون اولدی جمله اوضاعی مطبوع / زمین و آسمانه اولدی متبوع
بفضل حق جنود آل عثمان / زمین و آسمانی طوتدی یکسان
نه غم بو یلایه کر دشمن قچرسه / پر و بال ایله کوکلاره اوچرسه

بهر تقدیر قورتولمز بلادن / اریشر یا ثرادن یا سمادن
طقوز یوز او توز ایکیده یدی هجرت / قرال اونکروسه ایردی نکبت
بولندی میتی لی ریش شمشیر / میان مردهای کلب و خنزیر
ارندی سر تسر بو قدر جراحت / ایرشمامش تنکدن او قدن آفت
ددی دستور اعظم میرمیران / که یعنی تاج ملت بحر عرفان
نار سوزای نیام خواب غفلت / اولورمی ریش غرق بحر حیرت
شکوه شاهله مدهوش اولدی / نفس تغلندی بوغلدی اولدی
ویا خود زهره سن چاک اتدی هیبت / یوراکن طوغردی شمشیر حیرت
هجوم حمله زهره شکافان / قلوردی شیر گردون اولسه بی جان
تنی طبراغه و جانی جحیمه / قرشدی قوم شیطان رجیمه
ظهور شاهدن اعدا اولب کم / کنشدن صن طغلدی جمع انجم

ایرشدی چون غزا حدّ کماله
زبان ویردی خامه کنک لاله

اوقوردللو دلنجه مدح و تحسین
کمی داعی کبی گویاتی آمین

دهان دلده بیدی بو قصیده
شکر یردی او طفل نارسیده

قصیده

ای فلک لوحنده نامک ماه میدان غزا
وی ملک جمعنده وصفک شاه مردان غزا

هیبتکدن دشمنه اولدی شها دو دولت
بیری ملکینه بری جانینه ای جان غزا

بادپایک پاینه دوش ملایک پر و بال
مهر قچن میدان ایچنده اتسه جولان غزا

ای که روی تیغک تغاسی امضای قضا
وی که مهری خاتمک عنوان دیوان غزا

لوحه یزدقچه عطارد عالمک احوالنی
نامکی یازر شها عنوان شیران غزا

صورت جنگک کله پر در سر طاق جهاد
ای مثال لشکرک نقش ایوان غزا

آفتاب اوج نصرت ماهتاب چرخ فتح
قاهر شاهان کافر شاه دوران غزا

کوز زلفن

کوز زلفن صلمسون مهر خط ایمان اوتنه
اولدی چون دوران دوران سلیمان غزا

گرچه کیم عرش اصلمش در توصیف غزات
جمله دن اعلاده در شمشیر سلطان غزا

نقش نعل رخشکی محراب ایدندی قدسیان
آیته چکنتما ملایک طولدی میدان غزا

نظمم ایشیدن خصومک دللرین کلدی دلم
دولنکده اولدی زبانم تیغ بران غزا

دولنکده اوم شاها حسامک نامنی
خازن جنت قویا مداح مردان غزا

عندلیب دل ظفر صبحنده وردن تازه لر
تازه لندقجه دم لطفکله بستان غزا

رایتوکک شاخنه فتح ممالکدر ثمار
دوتنک بازینه عنقای ظفر در شکار

جان ویر ربویونکی او بماکا گریبان ظفر
یوز سوررپوز عذرله پایوکه دامان ظفر

بی قیاس اولسا فتن خصمک جدالن کسمکه
ورمی شمشیرک کبی حجت ده برهان ظفر

خجلتندن سرخ رو کلزارلکزار ده
عالمی خوش بوی ایدلدن ورد خندان ظفر

کسمه یتمز قلدی آیغده ریاحین زمین — عالمی شویله معطر قلدی ریحان ظفر
کله‌لر طوبینی میدان غزاده دُرُمغه — وردی شمشیرک کبی عالمده چوکان ظفر
قنده بکز عسکر منصور که دریای هفت — هر لو اخلقی محیط فتح و عمان ظفر
ابر کفکدن شود کلو یغدی نیسان غزا — رشک جنت اولدی حقا صحن بستان ظفر
ای کنش رشکی سر ایکا ذره زرین کنکره — آستانک آسمان ماه تابان ظفر
دلربالرکا کلی اولدقجه مار کنج حسن — رایتک اولسون اعادی اژدره ثعبان ظفر
نیجه کیم اقلیم حسنه حکم آیده مهر ماه رو — حاکم روی زمین اول خان شاهان ظفر
نیجه کیم عاشق دلنده برک اوله بنیاد عشق — ممتک دستیله محکم اوله بنیان ظفر
آستانکده بخش اولدقجه خوان مغفرت — ایشکوکدن بخش اوله سلطانلره نان ظفر
چون غزا ایچون یرتدک ایله نصرت یا الله — دایما اولسون مظفر آل عثمان ظفر
دلدل قهر کده قوندوشدکجه دشمنک — اول علی وش دلدل غره سوار استوار

کتوردی

کتوردی چون کوکل بر مدح اعلی — ثنا ورحمت ایتدی حق تعالی
ددی جان کوکلمه کای مسکن عشق — بنوملهٔ در وجودک کلشن عشق
سن اولدک چون شهک مداح خاصی — اکر بن دکدور رسم دیه عاصی
سکا قوت ویرن حی توانا — حکیم و صانع و فیاض و دانا
بکا فیض ایلدی بر فتحنامه — مفرح نامه در هر خاص و عامه
اشتدم نطقکی بن لایق شاه — قولق طوت سن دخی بو نظمه بالله

قصیده

ای که تیغ آبدارک چشمهٔ حیوان فتح — وی غبار رخشک اولسون سرمهٔ اعیان فتح
طالع اولدی مطلع صبح ظفردن آفتاب — دولتکدن روشن اولدی کن کبی میدان فتح
رخش نازک چون فرس شکلنده برق طاوسدر — مغرب و مشرقده ایله نازله جولان فتح
آسمان هیبتکدن آهنین ثعبانلر — سوی اعدایه دهانندن صچر نیران فتح

هر قولک بیک خسرو وجدن بیک اولسه ملکده کل / هر برینک حربه‌سی چون هفت کشور تسخیره فتح

دست فکر کلّه یو جلدی چون که ای ظلّ خدا / کر برابر اولسه عرشه ملکدکی ایوان فتح

خسرو کشورکشا سلطان سلیمان کیم انک / آسمان حشمتندن سیل اولر باران فتح

هر زمانک بر سلیمانی اولر لیکن شها / اولمیا ذاتنک کبی بر نامور سلطان فتح

خوش علیلق ایلدک اتدک عجب عالی غزا
هیبتکدن عالمه طولدی شها صیت و صدا

ای صدای کوس غزکدن قوپر غوغای فتح / وی سلاطین کمترین قوللرکه یغمای فتح

پهلوانلر نوبه زن اعدا امان زن کوس مست / قبه افلاکه طکمی طولسه صوی هوای فتح

صورت لطفکده راجا اولور ابر سفید / معنی برق قهرده آتش سودای فتح

وادی دم کوهسار استخوان و کلّه در / چشم خونریزکدن ای سنکین دل صحرای فتح

کوکده استردی سنی ای پادشاه حسن و لطف / پرده بولدی اولدی شادان شاهد رعنای فتح

کثرت

کثرت لشکر حقیقتده شها صورتدر / لوح قلبکده یزلمش ممتت و معنای فتح

قنقی دشمن اوستنه اقسه وجودن غرق ایدر / طلکمی نام لشکرک اولسه شها دریای فتح

قوملکلر آستانکده طواف اتسون شها / نیلسونلر غیری یوقدر کعبهٔ علیای فتح

خوش علیلق ایلدک اتدک عجب عالی غزا
هیبتکدن عالمه طولدی شها صیت و صدا

چونکه تخت اونکروسی ایلدک یغمای فتح / کلک قدرت عرشه یزدی نامکی طغرای فتح

قنقی شاهک تختنه دکدی بنه یا رب نظر / صبحدم کوردم یقمش اول صنم حنای فتح

عرشه تیغ آصمشدی اجدادک قمو لیکن شها / جمله‌دن اعلایه آصلدی بو تیغ رای فتح

قانمادی لشکرکدن کیمسه‌نک بوزنی عجب / کشته کافرله طولدی سرتسر صحرای فتح

چشمهٔ حیوان اولور ملکده کل کلک حسام / کیم اقراندن زلال روح افزای فتح

پایدار اولسون شها اقدام اقدامک سنک / پایهٔ کیوانه ایردی اولدی بی همتای فتح

دایما گلزار فکرک گورمسون باد خزان	سمتک بادیله آچلسون گل رعنای فتح
دست قدرتله قورلدی چون مبارک ایلسون	صحن صحرای غزاده خیمهٔ والای فتح

خوش علیلق ایلدک اتدک عجب عالی غزا
هیبتکدن عالمه طولدی شها صیت و صدا

چون آتدی قوللوغن جان اتمکله وش	ایرشدی گوشه بر آوازه دلکش
ملکلر جمله اول آوازه دمساز	لسان صدق جبریلیله همراز
محصل معنی بو کیم میرمیران	وزیر بی نظیر تیغ بران
که یعنی حضرت ابراهیم پاشا	بحمد الله فی تدبیر ماشا
بو فتح و نصرته چکدی امکلر	اکر آنی فلکلرده ملکلر
الکادخی دوزت بر فتح نامه	کاولا ورد زبان خاص و عامه
وزیر و لشکره اثبات هیبت	شهنشاهه ثنا در فی الحقیقت

شوکیم

شوکیم بو فتح و نصرتده اولی واو	ای اوکمک کرک جانا علی واو
ددی و دل دهانن اچدی مدحه	جناح آتدی مدحدن مرغ فحه

قصیده

ای که نقش نعل اسبکله مزین جای فتح	ماه نو شکلنده اعدا ارضنه طغرای فتح
نورله النکده بر مشکلک تقدیر ازل	کیم بو در بزم غزاده ساقی صهبای فتح
گرمسون کوکس فلک مهر جهان آرا ایله	آفتابه سایه صلمز قامت بالای فتح
دشمنه بکزرشی خون اتمک اسر الله	بو کیجه کوردم نقیش اول صنم حنای فتح
طبع پاکک در مگر اینهٔ گیتی نما	کورنور اندن غزاته طلعت غرای فتح
تاج دین مشکل کشا حرب دستور عظیم	یعنی ابراهیم پاشا آب روی رای فتح
یولده قلمشدی مبشر کوزلمکدن کوزلرم	هاتف غیبی بو بیتی اوقدی بشرای فتح
یوله جانلر فدا ای شیر میدان غزا	بو غزاده لشکر اسلامه اولدک رهنما

همتنگ دستیله در چون رفعت بنیاد فتح ‌‌ نوله تحسین ایله جانا اکا استاد فتح

چون زلال همتنگ پرورده سی در فتحی ‌‌ سایه صلسه چرخه طلکی قامت شمشاد فتح

قاره طاغ کیبی کلوردی چه کیم جیش عدو ‌‌ همتکله توز کبی سلدی سوپردی باد فتح

فرض بلدی ایشکو کده سجده شکری غزات ‌‌ اولدیلر چونکم غریق نعمت ارشاد فتح

براشارتکه کسه بیک باشی تیغ آتمزغان ‌‌ چشم خونریز کبی کیم کوردی بر جلاد فتح

حسن رایکدن اسرای کلرخ و عنبرسرشت ‌‌ عالمی قلسه معطر طلکی بوی باد فتح

کچسه حددن طلکه کل آواز تحسین سروش ‌‌ برزمانده بویله رفعت بولدی بنیاد فتح

غصه دن عالم خراب اولمشدی کلمزدی خبر ‌‌ جان قولاغینه ایرشدردی بو بیتی باد فتح

یولکه جانلر فدا ای شیر میدان غزا
بو غزاده لشکر اسلامه اولدک رهنما

ای که عکس خنجرکدن دُر درخشان فتح ‌‌ شعله تیغنک کنش کیبی دلیل راه فتح

ور فلکده آستانک وش شاه غزوجاه ‌‌ ایلک یوقدر کون بکون یکی یکی صد جا فتح

مهر کشینک ذکر و تسبیحی مبارک باد در ‌‌ ایدلی باد صبا خوش بویله اکاه فتح

صد هزاران عرش و فرشی طلکدکل اولسه محیط ‌‌ همتنگ دستیله در چون وسعت درگاه فتح

کنج ذلتده حسامک اوستنه بغلو قپو ‌‌ خوش ییدر خضروش اولسک دلیل راه فتح

مهر طرفده نصرت و فتحه دعاگویان کثیر ‌‌ لیک یوق بندک کبی داعی و دولتخواه فتح

دولتیله برکونک بیک ایلسون پروردکار ‌‌ نوجوانسن لیک رایک رای پیر شاه فتح

دایما سن خیمه نصرتده اول مست فتوح ‌‌ دایما بو بیت نقش زینت خرگاه فتح

یولکه جانلر فدا ای شیر میدان غزا
بو غزاده لشکر اسلامه اولدک رهنما

بیان نزول کردن پادشاه بعد از تمام محاربه در جای محاربه

شو وقتین کیم شکار آله شهباز ‌‌ برزدم ایلمز آغاز پرواز

اوتور رصیدی دستنده طربناک / ایدر سرخوش می اتا یدینباک
بو اسلوب اوزره در قانون شاهی / قیوب کتمایه دردم صیدگاهی
تفحص ایلیا جای شکاری / الا مال خفی و آشکاری
غنیمت مالن آیده لشکره بخش / کیمینه سیم و زر کیمینه رخش
پس آمدی امر له اول چتر شاهی / قزین ایلدی اول صیدگاهی
کتوردیلر بلوک بولک اسیری / که هر بیریسی بر اقلیم امیری
کیمیسی اهل شمشیر و دلاور / کیمیسی نازنین و خوب منظر
شود کلوانده جمع اولمشدی انفال / بیا بنینه ایرشمز عقل و اقوال
که یر یر خرمن مال غنایم / اولبدی کوکلره زرین دعایم
ایرشدی خاص و عامه اول انفالدن / ششترمز شاه تنغلی محلدن
سمای معدلتدن ابر رحمت / صچر خلق اوزره نیسان غنیمت

شود کلو

شود کلو طویم اولمشیدی لشکر / که کوزدن دوشمشیدی اسب و استر
قچردی سب اکابر سیم و زردن / که یوکلر بغلشاردی کهردن
کمی الماسدن المیشدی کام / کمی پیروزه یوکن اتمش اتمام
کمی لعل و کمی یاقوت و گهر در / غوان قلمش سب الیش پر
کیمیسی جامع انواع چون جنس / طویر بر نوعیله جمله الانس
چو لشکر طوتدی یوکن سیم و زردن / اکابر داخی انواع کهردن
دوکلدی قلدی سیف و درع جوشن / که صحرا کوک دم اولمشدی حسن
اوزنمش صاحبی یابنده کوندر / بیتور اولمش کبی بی پا و بی سر
محصل جمله اسباب و اثقال / بهمان صاحبلری کیب اولدی پامال

در بیان دفینه کردن آلات جنگ واحراق اثقال که قابل احراق باشد

بیوردی دوربین شاه معان
شه اقلیم حکمت ظل یزدان

خدادن باکه شویله اولدی الهام
بو ملکت شدی اولمز دار اسلام

قونمک آلات جنکی آشکاره
زمانیله طشره کافر حصاره

دفینه ایلکوز زیر زمینه
اولوکوز منتظر فرصت دمینه

شو دم کیم اوله بو اقلیم مضبوط
طریق دار اسلام اوله مربوط

الالسز احتیاج اولدقجه کرکاه
قریب فتحنا نصر من الله

اوماردم عن قریب بو رزمگاه
اولا توحید اهلنه بزمگاه

زمانمده نجه بو دون بخیج
قومام اهل کفره بر تهییج

نه کیم نیماغه قابل ایلک احراق
سبب‌لنمایه تا کیم کافر عاق

بو امری چون اشتدی خدیشاهی
قیولر قزدی پریر سپاهی

دفینه اتدلر زیر زمینه
خزاین قودلر نم الامینه

خوش

خوش انکس کیم زمین اولا امینی
جهانده چکمیه دشمن غمینی

منادی اولدن اعدایه محجوب
بیک اولدرکیم اولا اوایله مندوب

یانکلدم نجه دشمن مادرینه
قوجلمقدن بیک اول کین زمینه

ایده چون عاشق اول کنجی دفینه
قیامتده بولم دیو سوینه

نه غم کورمز اول بیچاره آنی
که رشک غیردن قجرتلدنی جانی

تمام اولدی چو جنک آلاتی مدفون
طلو کنج اولدی باغ وراغ وهامون

نه کیم وار ایسه انده لایق نار
یغوب بر یره اولدی همچو کهسار

قویلدی آتش جهتدن آتش تیز
سلیمان بادها امر ایدی کبرخیز

بیل اسدی امر له قدر کفایت
معاون بولدی آتش اولدی آفت

کورنج یردی که بو کهساره آتش
قرار اتمش بو صحراده عجب خوش

یه خودیا قوت وزردن عمامه
سمایه علت اولمشدر قیامه

شو دکلو اولمشیدی آتش اعظم	کو که ایرمیشدی الله اعلم

دربیان عزم کردن پادشاه بر قلعهٔ بدون که تخت قرال بود

چون اولدی فتح اکبر تر حاصل	کوکل مقصودنه شاه اولدی واصل
شهک واریدی بر طوطی رعنا	اوقوردی سورهٔ انا فتحنا
تغنی لر ایدردی همچو بلبل	کوکلر اچلردی نیته کم کل
دریدی کوش شاهه هاتف غیب	سنکدر اونکروس ایلی بلاریب
یینه پروازایت آی شهباز دولت	امید جان هفتاد و دو ملت
بدون تختی دلرای شاه کشور	سوره یوز عزرله آیاغکه سر
ولیکن شوقکیله قالدی حیران	یشی سیل اولدی لیکن داخی کریان
رحم قیل پاشنه ای شاه شاهان	وصالکدن ایرشدراکه درمان

یتر کا

یتر کافر الندە آولدی کرفتار	یتر کوردی فلکده ظلم بسیار
عنایت وقتدر همت دمیدر	ترحم آنی شفقت موسمیدر
ایشت وصفنده بر بیتی دلاویز	کهربا ش وکلاب افشان شکرریز
ورانده جنت فردوسه لایق	عیون جاریات فی الحدایق
چو بیلدی کیم سزا اول تخت شاهه	تشوق ایلدی اول تختکاهه
علی وش دلدل اقدامه بندی	شجاعت ذوالفقارنی قندی
چلندی کوس رحلت کوچدی لشکر	سوایه سایه صلدی اول همایون
کوتردی باشنی اوررە تختنی باد	کریما تخت اوسردم چنین باد
سوار اولدی پلنکان باد پایه	ایردی ورودی قموشیران صبایه
اکرچه واردی بعد مسافت	منازل آب وکل اولمشدی غایت
صعوبت شرحله اولمزدی مشروح	که باران بابی اولمیشدی مفتوح

ولیکن واردی حقدن عنایت | ایرشدی ابنیادن خضر همت

بعون معجزات شاه کونین | بدو نه ایردلر در طرفة العین

عجب شهر و عجب بنیاد عالی | جنان اولامز انک مثالی

نجه بکزر اکا تصویر مانی | که جبریل اکه دیر فردوس ثانی

قلور شیرینی شیدا نقش و دور | بونک نقشیله شیدا اوله هر حور

کنارنده اقر بر نهر اعظم | تونادر آدله مشهور عالم

ینه بر جانبی کلزار و بستان | نه جانبدن یتورسک قلمز اخزان

حصاری سنکی بلور و زبرجد | که یمش شهلر آنی جد بر جد

ایرشمش طول و عرضی برکاله | که مصداقیدر حد اعداله

ایچنده بر سرای خسروانی | دوشنده کورمشدی خسرو آنی

که بر خشتی کمشن بر خشتی التون | صواسی مشک و قدی تنک کردون

ایچنده

ایچنده زین اولن کلزار و لاله | فرحدن دل ویررم رنک و لاله

اکر صیف و شتا هر آن و هر حین | بلونرانده انواع ریاحین

بری آفات برد و حرّدن | عری آب و هواسی شرّ ضرّدن

سکز جنت مثالی هشت ایوان | ایچنده طوبطلو ولدان و حوران

شهیچون بسلمش لالای دوران | ساقنمش دایهٔ کردون کما کان

مصونلر جملهٔ حوران و ولدان | که لم یمسهموا انس و لا جان

عجایب غنچه‌لرا تا پری زاد | دخی کشف اتمش دامنلرن باد

دکن کتمش کلنی خار قلمش | ایلان اولموش و کنجی مار قلمش

ظریف و دلنواز و کج کلاهان | بصورت قوللر و معنیده شاهان

که هر بیری هما فر ماه پیکر | اوزی دلبر سوزی شکر کلی تر

نهال جانه بکزر قد و بالا | کورن دیر حیرتندن ای تعالی

ورزش جانلی اجساده رفتار نه طلک حشر ایلسک اجسادی تکرار
اوقومش شیوهٔ ناموس اکبر لطافت ناز و عشوه جمله یکسر
بقینجق قفسی ویر مایه حیرت بریسندن بریسی داخی آفت
صناسن کیم کنش دوشمش ثرایه یه خود انوار اینمش اول سرایه
عجبمی نور اینرسه اول سرایه که سلطان ورسه کارک اول آرای
ایاغی توزنه عرض اولدی انوار بسه شکلنده سجده قلدی یکبار
کریمامه زمان ایله مظفر ایاغی توزن اوپسون هر همافر
طوبانده نجه کون شمس عالم ایدر اول بهلیه عیش و عالم
صفادن اول سرایک سنکی یکسر کولب صد قیلدیرای شاه کشور
همیشه یصدوغک رخسار خوبان دوشاکوک سینه های ناردپستان
بو اسلوب ازره کچدی نیجه ایام صفا و عشرت ازره خاص اکر عام

بیوردی

٤٦

48

بیوردی برکون اول سلطان فرخ طوتالم کینه تخت اصلیه رخ

در بیان نصب کردن امیر بر تخت بدون

وریدی بر اولو بک اردی اول ولی شه قورقسی اتشدی ازدل
قیوب ترک اتشیدی اول دیاری برز طمتشدی زهر شهریاری
بیوردی پادشاه ربع مسکون که یازک آنکه بر حکم همایون
کلوب بو تختی ضبط ایدوب اوتورسون کوکولدن خوف و اوهامی کوتورسون
قولوم اولسا و توراتسون ایلمسون ضبط فراستله اوتورسون اتمسون خبط
والّا ایلرم صد پاره یکبار وجودندن جهانده قلمز آثار
اکر حددن بلوب ایده اطاعت بوله قیصر کبی خوش تاج و خلعت
اکر طوغرولوغ ایده چکمسون غم جمیعی اونکدر ایلیم جم
یازلدی اردله بر حکم عالی قرشدر دیلرانده زهره بالی

گهی شهلک گهی قوللق کلامی
گهی دیرلک گهی اولم پیامی

گهی قیصر گهی جم گه فریدون
گهی پیربوق قچادر زیر گردون

گهی ویرمز سلام اسفندیاره
که عبد مقبل اولمش شهریاره

یتزوب ویردیلر آنی بر رسوله
سماندم بیلدرم وش کیردی یوله

در بیان رسیدن حکم پادشاه عالم پناه بار دل

ایرشدی اردله حکمی هما فر
اوقوتدی کوردی زهر آلود شکر

اوبوب سوردی یوزینه وکوزینه
نصیحت کوی آیدندی کندوزینه

قولم دیدوکچون شه کلدی وجده
بو شکره بر که ساعت قلده سجده

چقاروب شبقه سن آتدی سمایه
لسانجه شروع آتدی دعایه

ددی قول اولمغ اول شاه زمانه
شه اولمقدر حقیقتده جهانه

عجب دولتلر آندی آسماندن
که یعنی اول همایون آستاندن

بحمد الله

بحمد الله ایرشدی لطف یزدان
بکا قولم ددی سلطان سلیمان

جهانده نا ملا اولمشدم اردل
بنی بر نقطه ییله قلدی اوّل

کنه اول نقطه‌ی قازندی اول شاه
بکا اردل ددی الحمد لله

اولوم خوفنده کن بولدم حیاتی
بلاک آچنده کن بولدم نجاتی

خصوصا کیم دکل صاغلق مجدد
معارفن اگه برعزی مؤبد

که یعنی قول ایدنمک آل عثمان
شه اتمکدر سنی تقدیر یزدان

سونمکدن دیرید قوم اردل
بیک اولسون بر کونکی شاه عدل

بزی اویشکن احیاسی ایتک
بو کم اولمشلری پیدا ایتک

شودکلو اتدیلر شکر و ثنایی
صدادن بیقه یا ذبیر سمایی

چون اردل جانله قول اولدی شاهه
دیر بلد وره مهر و سپاهه

ایدوب قوللوغنی اظهار خلقه
قولاغینه دوزندی ایکی حلقه

برنده یزدلر سلطان سلیمان / برنده قوردیلر ابن سلیم خان

دخی تا جنده یزدردی که ارذل / سلیمان شاهه اولدی عبد ارذل

تمام اولدی عبودیت شهودی / رسوله ایلدی اول دم سجودی

دخی دیدی که ای شهباز دمساز / ایده لم شاه پابوسنه پرواز

شو دکلو ویردی مالی اول رسوله / نجه شرح ایلیم کلمز عقوله

دخی جمع ایتدی آول آقلیمک فقیرن / نوازش ایتدی هر خوار و حقیرن

قودی اوهام و شکی کیردی صدقه / خزینه سن بوشکره ویردی صدقه

غنی ایلادی چون هر بر فقیری / عزیز ایلادی هر خوار و حقیری

ایتدی کیم عزیز ایلسه انی حق / که ایلر پادشاهه عبد مطلق

همان دم کوچدی یوز بیک لشکریله / مزین هر بری بیک زیوریله

گیدردی یولده شویله جبت و چالاک / که ایرشمزدی آنکا سیر افلاک

که زیرا خوف آیدر که شاه شوکت / کوچه و فوت اولیه پابوسه فرصت

که حکم ایچنده یزدرمشدی سلطان / کوچار زنبیر بدو نه ایرشتابان

نینش ضبط ایت قومه بو تختی خالی / بکا عرض ایله جزئی کلی حالی

دلردی ایره خاک پای شاهه / نیاز ایلردی یوللرده آلهه

ولیکن بو غمش تقدیر یزدان / که گلدی کوردی کوچمش شاه دوران

سورردی یوزنی خاک سرایه / که دیردی شه قدم بصندی بو آرایه

چو سوردم شاه عالم ایزنه یوزنی / شه اولسم انکر و سه طلکمی دوبدوز

نجه بونک کبی شکر و ثنالر / لسانتجه ایدوب قیلدی دعالر

اوقوتدی کیمه حکمی انده تکرار / تأمل قیلدی مضمونینی صد بار

ایاغی اوزره طوردی آولنجه آخر / خطا ایدم دیو ترددی در در

تمام اولدقده اول حکم جهان بخش / کنه ویردی رسوله سیم و زر رخش

دورلدی حکم عالم بخش و دلکش	اوپوب باشینه قوندردی هماوش
اوتورب حکیله اولدی عامل	شه آقبالنده اولدی عبد مقبل
قلاغوز قوشدی گوندردی سولی	سلامتله چکوردی جمله یولی
دخی برنامه ویردی اول سوله	نیازی صیغمز ابواب و فصوله
ددی ای پادشاه ربع مسکون	دروندکده علوم غیب مخزون
اگر اگزیلکه وارسه فکرم	ایرشمایم دخی اولمایه ذکرم
افندم درعباده گوگش عادی	بوایلده بویله چاغزدی منادی
یرشمز چوق سخن بن بو الفضوله	صوراسن باقی سن شاه رسوله
مطیعم هر نه یسه ام سلطان	اگر تاج و اگر شمشیر بران

رجوع بر قصه امدن حضرت پادشاه عالم پناه خلدت خلافته

گل ای دل قویلم اوصاف غیری	سوزه شکر قلالم ذکر خیری
که یعنی ذکر وصف جان عالم	بغایه علت ابدان عالم
که یعنی حضرت سلطان سلیمان	حبیب مصطفی محبوب رحمان
قونب گوچب گلور منزل بمنزل	رکابنده گزش فرخ فرح دل
دلنده روضه قسطنطنیه	حماها الله عن کل البلیه
که او در تخت اصلیسی خواقین	که هر بر گوشه سی مصر و خطا چین
جیوش شاه صیغمز غیری شهره	که ظرف اولمز دمشک گوز بجره
گرک بولشکره هم زاد بسیار	تیتشمز بو که زادی غیری امصار
ولی قسطنطینه همچو جنت	هر آنده گوستر انواع نعمت
صدف قدر مجمع البحرین آچنده	نظیری ورمدر کونین اچنده
بصورت طوبطلو در خوبان	ولیکن معنی ده انوار یزدان
بلور قوش سودندن غیر هر شی	متاع کمترینی دلبر و می

مکان عیش و نوش و ذوق و عشرت / مقام دلکش تصویر جنت

کوزللر دلنوازو دلربالر / ایدرلر عاشقه صد مرحبالر

اولورلر عاشقه جان کبی دمساز / دل همسری کبی آکه همراز

الوربرنازیله کرچه جانی / ولی ویرر حیات جاودانی

ایرر عاشقلر انده برمقامه / کیدر رحمتلری دار السلامه

ایرر بر لذته بی جسم و بی جان / مقابل اولدو غنجه نوریزدان

که اول لذت دکل تعبیره قابل / اینمز سک و رانده اول مقابل

نجه قادر اولم شرح و بیانه / که اکسم دوشر آتش جسم و جانه

درونمدن چقر ناریله جانم / ینار اولدم دلم کبی زبانم

نه در باغ ارم یا شهر بغداد / که بونک هر یری بر جنت آباد

ملایک جمله خدام حدایق / بتر بستانده اول خدامه لایق

بتر

52

بتر شکلنده انوار حقایق / مجازی عشقی قوسونلر خلایق

که هر بیریسی مرآت معانی / حقیقتدن بیریدر ایلر بیانی

فتوحی قو بیان شاهدانی / تمام ایت قصهٔ شاه جهانی

نجه کلدی که اول سعد دوران / نجه کتدی شهردن نحس اخوان

که او در قصه دن مقصود بالذات / طفیلی درانک حوران و جنات

در بیان قدوم حضرت شاه عالم مفخر نبی آدم خلدت خلافته

کل ای نقاش صورتهای معنی / قوار استون یرنده پای معنی

قدوم شاهله قیل سوزی اتمام / اشیدن مسلمانی ایله خودکام

غرایب نجی بوکا قصه قلان / بو نظمه کورنه دیر اول شاه شاهان

کرا کسیر قبول شاه اکبر / قلورسه بونحاسی زر جعفر

غرایب سنبح اول دم ایله تصویر / کمال حسنله تقریر و تحریر

قبول شاهدن کرایره شادی | اولا هر بیتمه جبریل هادی

گل ای دل قونیا زو عرض حالی | دکلدر بو ولایت ارض خالی

که بونده بوعلی وار صد هزاران | خصوصا طبع پاک شاه دوران

نه تیه قدرکی ایدلر اظهار | گل اللهی سورسک ایتمه انکار

بیان ایت نیجه گلدی شاه شاهان | نه رسم ایجدی یولنده دست دوران

گیدەرک شاه عز و شوکتیله | ایرشدی شهره برگون دولتیله

ایاغی توزنه حوران و ولدان | سنودکلو صچدیلر لعل بدخشان

اینوب سوپردیلر اسواقی میران | که تا حکمایه زحمت اسب سلطان

دوشندی یوللره زرلر سراسر | کمی زربفت وکیمیسی سراسر

قدیغه اطلس و افرنجی کمی | ایاغ آلتنده قالدی همچو غبرا

گلاب آفشاندی رخسار خوبان | عرق ریزیدی یعنی اول درافشان

آتی

آتی ایاغی آلتینه ملکلر | دوشادیلر قنادلارینی یکسر

اوقوردی هر بری بیک رغبتیله | بو بیتی شاهه بیک بیک حرمتیله

یوزوم اوزره گرک پای سمندک | که سن سن چاره سی هر مستمندک

صچردی زلف خوبان مشک نابی | تناکیم گل یوزی دردن گلابی

مسلمان و جهود و گبر و ترسا | اوقوردی هر بری بر درلو انشا

وحوش و طیر و حیوانات صحرا | ثنای شاهی ایدرلردی احصا

قولق طوتدم نباتات و جمادات | اوقورهر بیری بیک درلو تحیات

ذرەدن جمله مخلوقات هر خوش | اوقوردیلر دلنیجه مدح دلکش

بکا ده واجب اولدی شکر دیدار | دوزتدم بر قصیده همچو گلزار

قصیده اینست

بحمد الله گنه سلطان گلدی | بو مژده جسمه گینه جان گلدی

کورلسه طلکی سنک خارۀ سور — که شهی دافع الاحزان کلدی
اوکنجه هر قولینک بیکا اسیری — مظفر غازی دوران کلدی
اچلدی دیدۀ جان کیتدی ظلمت — که نور دیدۀ هرجان کلدی
یعقوب یاقوب بلادِ اونکروسی — صنغ آسن لشکر عثمان کلدی
صچلدی یولده درّ و جواهر — که زیرا معدنِ احسان کلدی
غمام غم کوتوردی آیغینی — چو شه خورشیدوش تابان کلدی
فلک ترک ایله کل عشاق ظلمی — سقفِ مسکین شهِ شاهان کلدی
قچن مجهول اولا حالِ ذلیلان — بحمد الله شهِ عرفان کلدی
کوتورا یاغلی ای مشکل دمهر — اچلر پرده سکی لقمان کلدی
یکی آیله اسکی نعل اسبی — شرفده چشمهٔ یکسان کلدی
سمندِ نازی بول آتدکده صنم — بها رآری کلاب افشان کلدی

نغمی

قچی ای نامرد غم میدانِ دلدن — شه مردانِ سر میدان کلدی
صوسوز کیتدی دم اعدایه شکر — شه اقبالده سبز دیان کلدی
حسام اچ کوزکی ایزی توزنه — که درد چشمکه درمان کلدی
دلادی دل اشناده طور دیکر — بو بندِ دلکشا اول آن کلدی

بحمد الله که سلطان شاد کلدی
کنه جمله دهانه داد کلدی

بحمد الله که شه مسرور کلدی — قیرب دشمنلرین منصور کلدی
غبار راهنه کوزا اچدی خوبان — که کحل دیدۀ مهجور کلدی
اغ النوکله رنکی کوربدی دل — مه و خورشید رشکی نور کلدی
نجه دنک اولمسون شیرین دهنلر — که نقش دلکش شادور کلدی
جوان نکتک فلکله پنجه طوتدی — بو پیری حیله کر بی زور کلدی

ضروری اوگه چرخ حیلباز   اوفنمش پنجه‌سی مکسور کلدی
عدوکک چشمنه ایام روشن   مهابتدن شب دیجور کلدی
ملوک اونکروسی نامداران   دم قهرکله قوم بور کلدی (بعنی مالکین)
عدوکک چشمنه قهرک اودندن   جهان بستانی بر تنور کلدی
عجبمی انه جای حربه انوار   که سعی پادشه مشکور کلدی
قرالی کوردی آوکوکده دیدی جبریل   عقاب اوکینه بر عصفور کلدی
ملکلر جمع اولب بزم فلکده   غزای مهر ملک مسطور کلدی
سیوفک شهرتندن ایدر بحث   حسام پادشه مشهور کلدی
نوله در سم سکا ختم سلاطین   که سندن جمله معذور کلدی
سکک وش جمله قهاران کفار   بو غازی ایلومب مقهور کلدی
ملائک مجمعندن انس وجنه   بو بیت دلکشا معمور کلدی

بحمد الله که سلطان شاد کلدی   کنه جمله دهانه داد کلدی

خاتمه

اکرچه قودی شیخی بر بلند آد   بمدح خسرو وشیرین اول استاد
ولی بن اوکدکوم شاه همافر   طوتربیک خسرو وشیرین چاکر
دکولم منکر اول نظم بدیعه   جزاه الله من تلک الودیعه
ولی بو نظمی داخی کورشیخی   مرید اولب فقره دیردی شیخی
که زیرا ترجمه در اول ودیعت   نظامیدن الوبدر فی الحقیقت
بنم خود اختراع خاصدلدر   فنون شیوه رقاصدلدر
کیم اولا تر جمیله اختراعی   برابر عدایدوب ایده نزاعی
فتوحی مدح ایدر سکا ایت حسامی   الن اولدر عدودن انتقامی

[illegible]

کل آی بزم غزالی ایلین عام … شکر شربتیله ایله اتمام
حدیث مصطفادن آچ دهانی … بو بزمک اوله سن گوهرفشانی
وجودک بحر آخر قتونه صل … محیط بی کنار و بی بنه طل
قلالم بیته توحیدی دعامه … که خیر الخاتمه اولدر کلامه

عن النبی صلی الله علیه وسلم مامن احد یشهد ان لا اله الا الله وان محمدا عبده ورسوله صدقا من قلبه الا حرمه الله علی النار صدق رسول الله

مفخر عالم رسول انس وجان … دیدی سر کیم دیه از قلب و زجان
بر در الله اندن ارتق یوق آله … هم محمد حق رسولی اشتباه
اول کشیی ناره حق ایلر حرام … بو ایکی سوزیله بولور احترام
بر کلام کیم اوله انفع هم خفیف … ممکن اولا آنی دیمک هر ضعیف

قتی

قتی واجبدر اکا منکرلرک … تنسلنی کسمک کرک کافرلرک
داخی شونلر کیم نقود قلبی قلب … صورتا اثبات حق معینده سلب
یعنی شونلر کیم منافقدر صحیح … ظاهری پاکدر ولی قلبی قبیح
باطننده باطلی تصویر ایدر … دل وجیله حق سوزی تعبیر ایدر
اول مصور خوش سزای ناردر … جای یارده نقشی چون اغیاردر

عن النبی صلی الله علیه وسلم کل مصور فی النار صدق رسول الله

نهی وارد اولسه فعل ظاهره … اولا صرف ایله فعل خاطره
نقش غیری دلده تصویر ایلمه … وحده نقاشی تکفیر ایلمه
بر مصور دستی کسب و کارده … قلب پاکی ذات پاکی یارده
یکدر اندن کیم الی تسبیحده … نقش غیر یله دلی تقبیحده
دست خادم درکو کلدر آمری … کوکلکی پاک ایله اولمه ساحری

خلطی اخراج ایتمسه اول طبیب / تن علاجنده قچن اولور مصیب

منبع آب اولمسه مسدود اگر / حوضی بیک کره تمیز اتسک طولر

دادالندن بو دل دیوانه نک / شمع رخساریته پروانه نک

هر نفس تصویر نقش یار آیدر / نقش چشمیله بنی بیمار آیدر

وه که بو صورت گرو صورت پرست / ویرمدی مرکز مرادی عقله دست

تختی خالی ایلمز سلطان آچون / ربّ بیتی ردّ ایدر مهمان آچون

صورتا مهمان و دزد معنوی / وارگسا وغلر خراب ایلر اوی

وارگ الوزنه ظاهر ایلمز / اته [illegible] کاشلاری کافر ایلمز

نیجه مهمان در بو ایمان دشمنی / کافر انجق خود بزه جان دشمنی

دشمنه یول ویردی بو رسوا کوکل / بی حمیت بی سر و بی پا کوکل

قدمی اندی کمان و تیر یوق / اودمغا بو کافری تدبیر یوق

قانی

قانی تیرانداز عقلک ای حسام / ایده سن بو کافره سن انتقام

صانع سهم سعات یوقمی هیچ / سنده بر تیر فراست یوقمی هیچ

بیر آوله تدبیر چون تقدیر له / لشکر کفاری صر بر تیر له

نفسک اولدر کل جهاد اکبر آیت / نور عقلی راه حقه رهبر آیت

بو صُوَر جمعیتنی بر تیر له / طاغلور کر آتسن تدبیر له

بو حدیث محرم سر خدا / ظاهر و باطن جهاده رهنما

الحدیث عن النبی صلی الله علیه وسلم انّ الله یُدخل الجنّة بالسهم الواحد ثلثة نفر صانعه والمُمِدّ به (ای المعین) والرامی به فی سبیل الله تعالی صدق رسول الله

ای غزا یولنده جان ترک ایدن / راه غیرتده قشاغن برک ایدن

دگلا اوق آتمق ثواب‌ن کافره / سهم نه وردر صانعه و ناوره

محرم یزدان و فخر المرسلین
رهنمای جنت و سلطان دین

دیدی بر سهیلا اوج مؤمن تمام
جنته گیرر طوترانده مقام

بیری اولدر کیم غزایه اوق دوزر
نیتی بو آزو یاخود حق اوزر

بیری اولدر کوکلی طوغری تیر و شش
اوق آلور چیکر غزاته پیش کش

درکه رمی ایله صفوف کاوزه
دوقنه یا اوله یا آخره

گر دوقنمزسه دخی بولور ثواب
ضایع اولدی دیو چکمه اضطراب

بیری اولدر کیم اترا دل تیری اول
طاقتنجه ایلمز تقصیری اول

اولا نام خدایی یاد ایدر
تصلیبیه مصطفایی شاد ایدر

سعی کافی در جنانه گیرمیه
اوق نشانه ایره یاخود ایرمیه

نیت خالص بو اوج مؤمنده بس
منکر اولمه الله اعلم سوزی کس

سویلدم شان غزاده بر که سوز
دل شهیدا وصافنه دندردی یوز

شولکه

شولکه جانیله دلرا اولا شهید
لیک الله عمرنی ایلر مزید

حالنی بلمک دلرسک بی تعب
بو حدیث جان بخشدن قبل طلب

الحدیث عن النبی صلی الله علیه وسلم من طلب الشهادة صادقا اعطیها ولو لم تصبه صدق رسول الله

رهنمای جمله خیرات دین
محرم اسرار رب العالمین

دیدی شولکیم صدقله در ای مجید
مجرم بن دین یولنده قیل شهید

صدمت و صولتده شیر نر کبی
دوقشور اعدا ایله بکلر کبی

سینه سی قلقان ذراعی حربه در
نیتی هر دمده جنک و حربه در

مشتی ششپر کبی مغفر پاره لر
پنجه سی ببر و پلنکی پاره لر

هر محلده نفع و ضری فکر ایدر
دوشد کنجه کروفری ذکر ایدر

ییل کبی ییلر شهادتدن یکا
بی جناح اوچر سعادتدن یکا

59

هر نه دکلو چالشرسه اول سعید — چونکه یوق تقدیر حق اولمز شهید

لیک حق ویرر شهادت فرزنی — کور بو نیتله سعادت درزنی

گر صورسک سن شهادتدن خبر — بر خبر دیمش دورر خیر البشر

گر بلورسک اول حدیثی ای سعید — نیجه در بیلورسن احوال شهید

الحدیث عن النبی صلی الله علیه وسلم یغفر للشهید کل ذنب الا الدین صدق رسول الله

اول شهنشاه سرای عز و جاه — روز محشرده شه عالمپناه

دیر شهیدک هر گناهن اول اله — یرلغر لطفیله ایدر بی گناه

ذمتنده حق عبد اوله مگر — بو مظالمدن ایرر آگاه گدر

[illegible] نصیحت شوقله — ایها العشاق قولوا السلام

ديوان الفقير حسين الحقير

المعروف بفيوضى

عام

بسم الله الرحمن الرحیم

سپاس بی قیاس و حمد بی حد — لرب العالمین هردم مجدد

هزاران شکر و صد منت خدایا — برابر امری سلطان و گدایا

سلاطیندن گوکل تکلیف ساقط — برابر درکاه مضبوط و ضابط

عقول انبیا کنهنده حیران — گدای کمترین یا بنده هر خان

محمد را نصلی و نسلم — که او در خیر ادیانه معلم

تحیات و سلام بی نهایت — بروح پاک آن شاه رسالت

ثنای با صفا بر آل احمد — که اندر بزم محشرده مسند

درود غیر معدود مجدد — علی ارواح اصحاب محمد

خصوصا چار یار پاکبازان — بصدق و استقامت سرفرازان

ابوبکر و عمر عثمان و حیدر — که هر بیریسی ملک دینه سرور

بولارک غنچه یول ورمه دلده — قلوب رپای فکر ترکیب کلده

نعت امیر المومنین حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه

تجلی ایله نور جمالک — اولور خورشید انور پایمالک

ایا صدیق و یار غار احمد — بکندی مصطفی حسن خصالک

شها پابوس کیله مار غارک — کوزنده قلدی سن کتدک خیالک

لعاب مصطفی پایوکه تریاک — بنوکله اکلنور قدر و جلالک

شو دکلو اکلنور بوندن که افلاک — اولور ریک پایه د پای کمالک

گنش کیم شلکه صلمایه پرتو — شها اولورمی دنیاده مثالک

حسام آه آیلسه دتر فلکلر — اولالی خسته شوق وصالک

روای تشنه جان ویره محبک — سبیل خاص و عامیکن زلالک

نعت امیر المومنین حضرت عمر الفاروق رضی الله عنه

رنک سوز لاله‌لر کلر نظرده   بری داغ و بری آتش جکرده
نه کوردی آتش ظلم فلکدن   اولانلر پردهٔ عدل عمرده
قچردی هیبتکدن دیو و شیطان   زهی هیبت زهی قدر بشرده
مدینه دن نهاونده ایردک   ولایت نوری قن بر نظرده
ندای الجبل خضر آیدی کویی   ایرشدی جیشکه جای خطرده
روا امیدرکه عمر محبک   شها اهمالکیله دردسرده
رخ و زلفک وصالیدر حسابک   دعاسندن غرض شام و سحرده

نعت امیر المومنین حضرت عثمان رضی الله عنه

حیاسه نور ذی النورین پرتو   کنش اولمز فلک تختنده خسرو
هلال آولو رقم بار عکدن   دکولدر غرهٔ پیدا مه نو
جهاز جیش عسرته صد اشتر   دکولدی دیدهٔ جودکده یک جو

مقرر در علو شان عثمان   گر گسای مدعی سو مه کرک گو
غبار کدن یکا اشکی حسابک   بچه باد صبایی در تک و دو

نعت امیر المومنین حضرت علی المرتضی رضی الله عنه

برمیر کام بخش اولدی حسام طالب   خاک درین نصیب آیت یا واهب المواهب
میری که در رکابش خسرو غلام کمتر   شیری که در حرابش افراسیاب بارت
الحراب یعنی المحاربة
قوسی مه نو اولمش قلقانی شمس عالم   عکس فروغ تیغش نور رخ کواکب
قطب طریق مهر فن سفاک خون دشمن   در نزد دشمن و دوست ناموس لی غالب
جام شراب کوثر از دست شاه صفدر   سب لی صفوف محشر یا واهب المواهب

نعت روح عالم مغز بنی ادم نتیجهٔ آل عثمان
سلطان بایزید بن سلیمان خان طال بقاؤه

شولکه خاک پای کحل دیدهٔ اعیاندر — شاه سلطان بایزید بن سلیمان خاندر
خاک پای روشنابخشین ایرشدرای صبا — درد چشمه توتیای رحمت یزداندر
خاک پاین باشکه تاج ایلدی شاه نجوم — چرخ ظالمدن زوال ایرمامکه درماندر
غفلت اتمه فتح عین آیتکم ملکدر اول ملک — روح قدسید ربشر دیمک اکا بهتاندر
نور چشم آل عثمان پادشاه شرق و غرب — جمله اقلیمه کال عدلکه سلطاندر
طکمی دیرسم بن سکا اقلیم منقعه پادشاه — فعل و قوت چون سکا نسبت شهانکساندر
خدمته هر سیمتن زرین کمر زنکلیوب — تاج زرین آیله صنهبری برسلطاندر
آفتاب دولتی ویرسون شعاعی عالمه — ماهتاب رفعتی بربدر بی نقصاندر
طکمی بر طور جدیده ایلسم بن ابتدا — انتهایوق وصفنه شاه عظیم الشاندر

افتخار آل عثمان اختیار المسلمین
نور چشم اهل ایمان مسند شرع متین

آسمان چشمه تشهدر رکابیدر هلال — کورمسون هرکز جهانده دولتی شمس زوال
دوستک هردم فرح شاد اولسون ای خورشیدرای — کتمسون بردم ضمیر دشمنکدن انفعال
قانن اچشم دلبر ترسالب میکونک — چون حسامه اولدی شاها دشمنک خونی حلال
ای که تیر جان ستانک مرشد راه هدی — وی که تیغ خونفشانک قاطع راه ضلال
ایشکوکده دلربالرکاکلی جاروب اوله — دوشیه صحن سرایکده ملایک پر و بال
بلبل دل گلشن مدحکده وزدن تازه لر — ایلدی طور جدیده جان و دلدن اشتغال

چون مقام علم و حلم و زهد و تقویدرلک
طکمیدرسا کامفوض اوله بو احکام دین

جمله عالم جسم ایجاندر شهاسن جانی سین — قدسیان یعقوبلر سن یوسف کنعانیسین

دست لطفکله شها قوینه کینه معمور در / کویا اول نشئه شنید کیقباد ثانیسین

آتش قهرک شرار ید رشها کی کیانن / آب لطفکله سیو ندر لطف قهرک کانیسین

کیم جیقر میدانه سن صاحب قران وقتله / شمدی بو عصرک شها سن فارس میدانیسین

عاقبت فکر ایله ای جان عالم غم یمه / شاد و خندان اولکه آخر عالمک سلطانیسین

ملکی ساکا خدمت ایتسه ابر و باد و جن و انس / کلشن تخت سلیمانک کل خندانیسین

صورت اشعارمی کوربدی فرهاد فن / صورت شیرینی نقش اتمکده کویا مانیسین

ای فتوحی نوله فتح اتسک بلاغت بابنی / عارسک سلمانی و تازی دلک حسانیسین

آستانک قبلهٔ امید ارباب نیاز
دار عدلک داد حقدن روضهٔ خلد برین

یا رب اول تازه نهالک برکی قیل بنیادنی / شاخ دولتدر سقن جان باغنک شمشادنی

روی جان بخش اوزره حکم اتدکجه زلف مهوشانی / حاکم روی زمین ایت بنده و آزادنی

دوح

64

روح قدسیله مؤید ایله یا رب جنتنی / نیجه کیم تأیید قیلدک جملهٔ اجدادنی

دست ظلمی ای فلک کوتاه قیل شمدن کیرو / یوخسه یرسین پادشاهک مشت عدل و دادنی

اکلمه ای نی دردله بوغزک دلندی جورله / چوق تشکر شاه ایشدر مظلوملرک فریادنی

طوتمه پنجه نوجوان شاهیله ای پیر فلک / کیمسه بوکمز آل عثمان پنجهٔ پولادنی

سن لب جان بخش جانانیله ذوق ایله مدام / کورمسون دشمنلرک دنیاده اغزی دادنی

لوح محفوظه یزلدقده سلاطین علی الول / ابتداده یزدیلر شاهک مبارک آدنی

دست جودک حاتم طینک فقرن طی ایلدی
خرمن جودکده دارا خسرو و جم خوشه چین

سنکله لاله بکندردم شها اشعاری / نام شاهیله کچوردم طاشدن کفتاری

نوم نکبتدن اویندی الغایت بیله / صنکو زادیخوده دربو طالع بیداری

آل عثمان مدحتیدر چون حسامک خدمتی / ملک دکولدر لوح چرخه یزسلر آثاری

کینه دل لاله کلدی خیال خال دوست / عشق مشکین صنمه کرم ایلدی بازاری

پادشاها بنده کی بیمار ادبدر بر طبیب / داد الندن بر نفس دیمز صورم بیماری

عقل و صبر و جانی صرف ایلدم اول یاره بن / یاره مادم پادشاهم کرچه ویردم وار می

پادشاها داد الندن بو سیول آسکمک / وادی حیرت قیلبدر ساحه رخساری

چشمه چشمدن آقن قنلو صودن داد داد / سد صبرم طاغدبیتو در و دیواری

طور واحد ده صنغشم مدحت صاحب جلال / طلکمیدر تیغه ایدر رسم هر زمان اطواری

ای قرینک ذکر یزدانی معینک لطف حق
ذاتکا لایق قرین و وصفکا لایق معین

کیجه دیزدی بزم چرخه جام بلوری قمر / زهره مست و مشتری جوشاه انجم بی خبر

چین سحر خشم ایلیوب خورشید قرا و غنه / طاغدب هنکامه سینی ایلدی زیر و زبر

کینه رخسار قمرده کورنور آثار ضرب / قاقیوب خورشید اورمشد طبانجه یله مکر

آستان

آستان شهده چو قدر زهره و خورشید و ماه / برابکی در ای فلک قاپوکده ویرن نور و فر

ای فلک رفعته سلطانا ایردکن سن چرخ / بیک کنش یوزلو طلوع اتسه قپوکدن هر صبح

اسکف زرّینله بر قوجه قولکدر فلک / هر کیجه ساکا بنات انجم پیشکش چکر

کیجه کوندز ای فلک حیران و سرکردان سیین / الدکمی بی نشان جانا ندن هیچ بر خبر

دست همتله سقردن نقطه نوک بیرن قوزیر / شولکه دایم فی سبیل الله ایلر سغ

طلکمی روی عالمی روشن طوترسا آفتاب / پرتو نور عذارکدن الوبدر نور و فر

درلو درلو رنکله قوس قزحدن چوق سهام / کاه کاهی شاه انجم دشمنک اوزره اتر

صاغلو صوللو بوینکه طولشد و غنچه زلف دوست / دشمنک بوینینده اولسون حلقه حلقه حیدر

ماه رولر کاکلی اولدقچه مار کنج حسن / اوکه سیین سن حاکم کنجینه فتح و ظفر

هر قچن فتح دهان آتسه فوتحی مدحکه
هر زبانی نظمله تعلیم آید روح الامین

غزلیات — حرف الالف

دولت عشقکده قدم دال دولتندر بکا — نقطه نقطهٔ داغم میم محبتندر بکا

ساغ قلاغم چکلدی بکزر که دشنام اتدی یار — دوستلر خیر اوله دیک طبل بشارتندر بکا

شور عاشق قلبله یاغش اولور یانع اوبور — زاهدا منع اتمه شو اسباب زینتدر بکا

دم دکلدر کوزلرمدن قینوب چیقن دموع — دست فرقتله دهر ویردوکی شربتدر بکا

شویله انس اتدم خیال یارله یوق غیری فکر — نیلرم بن خلوتی کثرتده وحدتدر بکا

کوزلرم خواب اجلدن اویخویه وارسادلم — یارلادر صنکوز کیم نوم غفلتدر بکا

یار دیمش کیم بنی سادرسه جانیله حسام — بو یبنی او پسون رقیبک خوب خدمتدر بکا

لطف حقدن کرد رخساد کره عکس مهارکیبا — هاله درکیم کرد ماه بدن چکد پرده یا

انفعال قدک ایله اولدی طوبی سرنکون — سرو قدیمک بکا اولورمی ای سرو روا

بلکه قولدن اوزکه برکمربند ایلمه — جان جسدن قیلیجه قالدی جانمه قیلمه جفا

ایکی آلوبله تار زلف یاری محکم طوتین — تا صراط اوزره کچم جابنازوش روز جزا

توتیای رحمته محتاجدر چشم حسام — خاک پای یاری ایرشدر ایا پیک صبا

سن دخی دیوانه‌می اولدک ایا باد صبا — چقمز اولدک زلف مهرودن بهر صبح و مسا

ساحهٔ امکان وصله عاشق ایرکمز ممتنع — بی مسمی اسممش حیفا که وصلت چون وفا

عالمی برکوسترر مرآت استغنای حسن — سا که نسبت طلکی یکسان اولدوغی شاه وکدا

بلمزم رشک رقیبی شرح ایدم یا اشکمی — مختصر عمر ایچره شرح اولمز مطول ماجرا

بغله باب خانهٔ قهر نکاری اوستکه — ای فتوحی فتح باب لطفن ایلسک رجا

ای امیر عالم صدق و صفا
وی خطیر نسل پاک مصطفی

مظهر تصدیق صدیق رسول
مظهر سر علی مرتضی

قبلهٔ امید جان اهل ارض
کعبهٔ کام دل اهل سما

داستانک نقل بزم عرشیان
آستانک نقل عرش کبریا

برسوس قیلدی حسام تنکدست
برنفس همت قیل ای مرد خدا

یاد اید رخاک درک اولور فرح
شاد اید رجانن امید کیمیا

حرف الباء

قانی شول کون سینه دن کیتمکه اتمزدک شتاب
نثر اید ردک شبنم باغ جمالکدن گلاب

حالت وصلکده زهره مشتری بهرام و تیر
جمله باکا سعد ایدی کیوان و ماه و آفتاب

ایری دوشدم زهره و بهرام و ماه و مشتری
تیر و کیوان تیغ خورشیدیله ایلر ازعداب

اتمز اولدم آرزوی جنت و اعراض نار
سندن ایرو کوزمه یکسان کوثر و جلاب

دل طوتشدی آتش شوق لبکله قاینیوب
دوکلر چشم حسامدن دمبدم لعل مذاب

شول پری طاووس کم زلفک کلشن ولمس آفتاب
تازه جولان ایدر صحن چمن نار و آب

کوثریله آب حیواندن طبیب لعل یار
صنعله دوزمش بر اولدر خصوص تر شراب

طاغدب ارکانی عشقک شها کور نیلدی
کوزده جو یورکده اود بشده هوا جسمم تراب

شام زلفک صبح صادقله طوتر دائم قرار
بو وقوع ممتنع در عقلی ایدن خراب

پرچمک رخسارکه کاکل قفاکه صاحب لب
درکه جسم مصطفی اوستنده لازمدر سحاب

گرچه موسی زلفکی صقلر عصاسندن ایو
لیک دودوکب هجرا اول خط فرعونه کلاب

كعبهٔ عشقه ایرنلر سنے نیاز اولر حسام / نیجه عاشقلر کسن اولمز دعاسی مستجاب

ساقیا صون لعلکی لطف ایله رفع اولسون حجاب / لا تکلف اولمز احباب اولمسه نوش شراب

لاابالی مست لایعقل لیک حیرانیم / دوگ بشم سوک اغزومه گاهی عذاب آیت کر عتاب

یوز که چوق بقدیغم عیب ایلیوب منع ایلمیه / دقت آسته ساده رو مشکل دقیق اولسه کتاب

بوم غم بنده قرار اتدوکی بودر ایما / بولمدی ویرانهٔ عالمده بر بندن خراب

حسنک تحسین که روی عالمی روشن طوتر / پرتوی نوری عذارک ذره سندن آفتاب

لبلرک اوستنده نیلر زلفک ای حوری بهشت / بو مقرردر که اولمز کوثر اوستنده سحاب

قاشی محرابن قویب دل کعبه ده اتمز نیاز / بلمزم یارب نچون اولمز دعاسی مستجاب

زاهدی مست ایلمش ساقی لعلک چاغر / کاشف اسرار عشق و مرشدی کامل شراب

بو کمه ابروکی حسامدن کورجک دشمنکی / دوستم آدم یر اول دردمنده اتمه اجتناب

واردی حکمتده لقمانم بولبدی دل طبیب / عشق او کوکلمز دردکن اولدم طبیبدن غریب

دل دردی کویکا مهمان اولب وصلک مدام / قونق اومدوغن یمزمش نار مهجور اولدی نصیب

زلفنک حیرانیم بندن اصابت استمک / بو اوزن سودایه دوشن کیمسه صبح اولمز مصیب

ای فلک باکا الم رمز دیوسن ظلم ایلیه / کل شی هالک دستی ادیشه عن قریب

بو حسامی یار اشیکندن فلکدن نیز سوردکی / بو که باشی کوکه اردی دیو کچمشدر رقیب

ایچک آه و داد اولسون یا الهک کچمسون کیم ای فلک
دونه دونه اکلدرسن قنده کورسک بر غریب

حرف التاء

بادهٔ عشقله کرچه جملهٔ هشیار مست / لیک بن محشرده خسته اولم کینه تکرار مست

جانمی وز برایاغ اوزره طورب دور اتمکه / همچو ملا سوز نیدن اولمه پرکار مست

جرعهٔ لعلکدن شوبدر آسیابک آبنه
شویله مست اتدی بنی بو جام عشق لایزال

راح ریحانی خیالندن دوزاجحار مست
ملکی صنمسم عرش و فرش و صخره و کهسار مست

دمبدم قان اچگه میل اتسه ملکی درحسام
لعل میگونک خیالی ایلدی ناچار مست

گرچه روم حسنه سرور کاکل مشکین دوست
ایندور میخانیه سر کاکل مشکین دوست

سرنگون میخانه باینده اصلدیسه نه غم
عمر اوجنده بولدی ساغر کاکل مشکین دوست

باشدن اشدی ورمی یوقمی دیمز اغزبن بهر نفس
طولسون ایچمه دین اوبر کاکل مشکین دوست

شاه عشقم لشکر غمدن نه بوبن اولدی دریغ
برلوا ویرمادی بکلر کاکل مشکین دوست

عالمی یکسر معطر قیلمغا میل اتمسه
دوکمز ایدی لطفله در کاکل مشکین دوست

خطی یازسون قاره بختن عاشقک تفصیله
چکدی کلبرگ اوزره مسطر کاکل مشکین دوست

یا محمد ویر علی وش رایت فتح او دیه در
اچسه ملکی هفت کشور کاکل مشکین دوست

جنت حسننده حسن طوتمش طور ر عاشق اده
جام لعلینیله کوثر کاکل مشکین دوست

کغزنی ترک ایلمز چون ینچون ایمان اوستنه
دوشدی عاشق گبی دتر ر کاکل مشکین دوست

خاک ذلتدن حسابک مرغ جانن صیدا یچون
اجدی تا سدره ده شهپر کاکل مشکین دوست

ناصحا دل سوی آن رخسار و ابرو مایلست
منعش از محراب و ایمان سخت ظلم مشکلست

ما غریق بحر عشقیم و نجات ما محال
موج او در غرق ما یا رب چرا مستعجلست

از صراحی طعن غلغل آید و از می خمار
اهل حق را هر قرین جز طبع موزون باطلست

از فضایل بهرهٔ هر کس معین در ازل
هر که نبود راضی تقدیر یزدان جاهلست

باب شهر علم بودن بهرهٔ هر خبر نیست
مقتضای ذات شاه مرتضای کاملست

باقر

تیغ خورشید فلک لرزان بهر لحظه ازانک — ذو الفقار حیدری را صیت هر جا شاملست

تازیان سایه گستر بهوا بسیار لیک — قطع صد منزل بیکدم کار پای دلدلست

آب شوم در دل صاحبدلان شهد شفاست — لیک در قلب یزیدان همچو زهر قاتلست

غرق بحر لافتی الا علی هر شیخ و شاب
ای حسام این بحر را دریای گردون ساحلست

حرف الرای

دله زلفک طولشوب چاه زنخدانه چکر — دست رمزیله لبک چشمهٔ حیوانه چکر

طرهٔ سین یوزنه چکسه نوله اول شاه جهان — کیجه کوندز چالشوب کافری ایمانه چکر

دهنمدن المز کیمسه خیال لبکی — بوکدا جام صفابخشی امیرانه چکر

هر طرفده نه قدر وار ایسه شاهان عظام — دست قدرتله خدا درکه عثمانه چکر

یرده کوکده قچجق یری یوغکن شاه عجم — دهشتندن خانمانینی خراسانه چکر

اولمز حسن رخ یوسف ثانیه عدیل — نیجه دک بو کونش کندوی میزانه چکر

الن الوب کشتی کوکه چیقمز آهی — نه عجب رنجم آهم سنی کیوانه چکر

کیمه دیوانه لغی طوتدی مکر مجنونک — ساحهٔ عشق و جنونده بنی میدانه چکر

سینه یه چکسه فتوحی نوله اول سیمتنی — غیردن صقلنوب کنجنی ویرانه چکر

سر کوینده بر آهم اشدوب دیدی حبیب
کوردم سنجلین آهی غریبانه چکر

دیدهٔ جان حسنک مرآتنه قیلدی نظر — کوردی تار زلفکه سرلر اصلمش سر بسر

کیمسه بلمز نیجه چیکر دللری قلاب زلف — کیمسه کورمز آتش رخسارکه یانر جکر

بلبلی کبی دلده اغزی سویلیو غنچه نوک — چوق طولشدم صوردم اما بولمدم هیچ براثر

دلده جانم تیر غمزه کانک انوکون طولدی — عاقل اولان ایلمز سهم سعادتسوز سفر

ماجراسی چشممک کرچه مطولدر ولی / آستانن شامه عرض حالی قیلدم مختصر
مهر قین فتح کلام آتسه فتوحی مدحکه / لعلکی السه دله اولور دهانی پرشکر

کوز قرردب سینه کوک آغینه دوشدی مرغ دل
طمتدی بردانه خالکدن یولکده ویردی سر

بکا کشف اولمیوب حیران ایدن تنگ دهانی در / خیالم بغلیوب مدهوش ایدن موی میانی در
سرشک ارغوانی رنک و روی زرد و آه / بنی رسوای ایدر حیفا که عاشقلق نشانی در
یتر خار ایله صالندک حذر قیل باد آهمدن / یله ویرن کوللک اوراقی بلبل فغانی در
بقای عزت استرسک نظر قیل حال عشاقه / کوزللک پایدار اولمز بکم بو دنیه فانی در
نجون بو خاتم لعل نکارا آکمیه دیودن / بحمد الله که ای اصف سلیمان زمانی در
فتوحی فتح باب وصلیچون درمانی عشاقک / سحرلرده نیاز ایله سرشک ارغوانی در

کورن

کورن قوس قزحده شنکرفکون اوقطاری ایدر / عجب بو قنلو اوقلو یانجه عاشق کانی در

روی زرد و آه آتش بار عاشق حالی در / قامت پیچیده عاشق سعادت دالی در
زورق دل بحر کردونه برقشدر دغ / قعر کردونده کورنین ماه نو چنکالی در
چشم پرخونده نقش اولن سویدا نقطه وش / اول جمال عالم آرانک خیال خالی در
صوفی ذکر اتدکجه باشی کوم کوم اوتسه طلکیدر / کله سینک قبه سی متوصفادن خالی در

پاسبان عالم عشق مصنفی در حسام
پادشاه سرمدی صنماکیم بو عالم خالی در

کورلی رخسار یاری قالمدی دلده قرار / نیته کیم پروانه شمعی کورسه قالمز اختیار
مهر سحر باشم اچوب یاشم دوکب آقالذر / استرم بر نوجوان نازنین غمکسار

ای فلک رفعتده نقصانمی ودسندن بنم
برکنش یوزلو نکاری ایلرم سردم شکار

ای زمین کلده تبرسکدلو درلو طک دکول
دفن اولبدر سنده یر یر صد هزاران کلعذار

ای فتوحی غنچه لرله همدم اول هر زمان
طکمیدر بلبللر اوزره اتسه هر خار افتخار

دو عالمدن غرض چون روی دلبر
الهی قیل خزارم کوی دلبر

ارشد رای صبا زلفنی قونسن
که اولدردی امید بوی دلبر

خیالم بغلنور یارب نه ندز سیر
کشاد اولسه خم ابروی دلبر

خداحق کرکم تخت کاووس
میسر اوله کر پهلوی دلبر

یک اولردی حسابک حالی کون کون
اکر حسننه اویسه خوی دلبر

بن نیجه کاچم لب جاناندن چاپن طتلودر
شکر تردن اوله بیماره درمان طتلودر

یا جفا قیل یا وفا قطع نظر قیلمه شها
بنده یه سلطاندن هر درلو احسان طتلودر

سبزه خطک خضرویر فرزلال لعلکه
آب حیوان سبزه زار اولسه کاکان طتلودر

که دهانک که میانک یاد اغلم مدام
داری یوغی الکلمز بو چشم کریان طتلودر

خار الندن غنچه لر چاک کریبان ایتدلر
ناله قیل بلبل بو شوقه آه وافغان طتلودر

غنچه لرله اورسه لر اغیار فریاد ایلرم
یار الندن دل دلن پیکان احسان طتلودر

می مد کوستر رقیبی قانتی اچسون حسام
آب حیواندن اکا باسداول قان طتلودر

عشق خوبان کیم ازلدن کوکلمک سلطانیدر
کشور دلده نه کیم وار تابع فرمانیدر

مشکلی زمش ید قدرت دهانی درجنه
بلری دار الشفا سنده اجل درمانی در

بزم عشقنده نکارک قلبی رقاص ایلیه
تر شراب لعلی فکریله دلک افغانی در

دل خیال حسنکوک تختنده شاه کامکار
هر کدا بورسمه مصر حسنکوک سلطانی در

طلکیدر بن مالک اولسم روم حسن دلبره
سرکشان جمله حسامک تابع فرمانی در

زلف مشکینک کبی عالمده ریحانمی وار
باده لعلک کبی بو درده درمانمی وار

زلفکک سوداسنه دوشدم کال عقلمه
بن نیجه دیوانه یم عقلمده نقصانمی وار

ایشکوکدن باش چکوب بن کیمه قول اولسم اکرک
برسنک کبی سعادت بخش سلطانمی وار

ششن جهتده استدم مثلک نظیرک بولدم
ایشکوکدن باش چکوب اولدرسه لر قانمی وار

طلکمی در هر بیتمی یزسه کراما کاتبین
شرح حسنک کیب بر مقبول دیوانمی وار

ای فتوحی مجلسنده اغزم اجد رمزیکا
کشف سر ایچون دهانن صورمغه جانمی وار

حرف الزاء

ناوک غمزک جکر دلمکده پیکان استمز
کیمکه بو سهمی یدی برداخی میدان استمز

هر خراب آباد دل کاکنده خیالک صالنور
هیچ تعمیر شه و تشریف سلطان استمز

سینه طبل و اشک چشمم لشکرم آهم علم
شاه عشاقه بو بس درغیری عنوان استمز

حقۀ لعلکده بر تریاک اشتدم جان بخش
خسته اولدن کوکلم اندن غیری درمان استمز

کوکسمی کردم قشک یاسینه ورشو تیرکات
بو حسام میدان عشق ایچنده قالقان استمز

نولدی کوکلم کل یوزک یادینه فریاد ایلمز
نغمۀ دلو دله بلبللری شاد ایلمز

غنچه لر دلتنک اولوب آچلمدی کل یتلسون
دهشتندن نطقی طوتلدی غزل یاد ایلمز

عاصیم چاه زنخدانکده حبس ایله بنی
قولکه عصیان ایده انی کیمسنه آزاد ایلمز

بجر دلده تختلر ییدی خیال چشم دوست / کرچه ساحرلر دخی صوا اوزره بنیاد ایلمز

مهر حسنه بن بجه اولمایم ای دل مشتری / ماه رولر کبی کیمه عشقه ارشاد ایلمز

بی حسام اول خون فشان میدان عشقنده نکو / باشلر کسدی که بیک تیغیله جلاد ایلمز

لاله تک داغ درونی بکزنی زرد ایلمز / شویله بکزر کیم انک اول داغنی درد ایلمز

یلده بر کز تازه لر داغ درونن لاله لر / عاشق دلسوز اودر داغک یرن برد ایلمز

بن شو کستاخم سنک دلداره طاش اتدم دریغ / اتده کم کستاخلغی عالمده بر فرد ایلمز

باغ دلده بر نهال دکمک آه اولمز ورد اچون / بو مقرر در جهانده هر شجر ورد ایلمز

قوحسامی ایشکوکه یوز سورب دوشسون شها / اول صبا کبی دکولدر ایشکوک کرد ایلمز

ای فتوحی زینت دنیایه میل اتدکین دریغ / پیره زن سومه جهانده بو اشی مرد ایلمز

حرف السین

شوق لعلیله نکارک قالدی جانم بر نفس / همدم اولمز باکه اول دلتلو خانم بر نفس

طاشلر فریاد مه رحم ایلیوب فریاد ایدر / دکلمز اول سنک دل حیفا فغانم بر نفس

نیجه کتسون بو طریق زهده اسب اختیار / عشق بی دادان قومز الدن عنانم بر نفس

هر زمانده پر شکر اولسه دهانم طلکی در / فارغ اولمز ذکر لعلکدن زبانم بر نفس

جان بخش و مشک بو اولسه نوله شعر حسام / لعل و زلفک قومدی دلدن دهانم بر نفس

شمع رخسار نکاره یلمه ای دل هوس / آتش سوزانه اتمز کوز کوره عاقل هوس

آصلو زنجیکال زلفنده قلور یوقدر خلاص / ایلین چاه زنخدانده بر منزل هوس

بیرمه اشکال عالمدن سؤال اتدم دیدی / آرزوی بی وفادر دنیه ده مشکل هوس

مصحف حسنوکی تغییر ایلیک یا الله حیف	میل عالم جمله جهله ایلمز جاهل هوس
حق دور رشا یار قیبک بوینینی اویمک حسام	غیری و جهیله رعایت فکری هب باطل هوس

حرف الشین

غزلیات جامی

از شراب نازنینی مست لایعقل مباش	زیر دستان را چنین ناحق شها قاتل مباش
در حق ما هم بقول دشمنان عامل مباش	بی وفا یارا چنین بی رحم و سنگین دل مباش

دردمندان توئیم از حال ما غافل مباش

جز لعلت نیست در بزم فلک گفت و شنو	جان عیسی از برای وصل تو جانا گرو
بزمگاه زهره از تو روشن است ای ماه نو	اختر خنده فالی ماه هر مجلس مشو

آفتاب بی زوالی شمع هر محفل مباش

نیست پیراهن درین عالم سزای قد تو	گل دران حد نیست هم باشد قبای قد تو
چشم ناپاک رقیب ای جان نه جای قد تو	پای بر جا همچو سروم در هوای قد تو

هر زمان چون شاخ گل سوی دیگر مایل مباش

عاشق دلخسته را آن زلف عنبرافزون بسست	قبلهٔ امید ما آن حاجب مقرون بسست
عاقلان را در طمع چون قصهٔ قارون بسست	دانهٔ خال توام بر روی گندم گون بسست

گو مرا از خرمن هستی جوی حاصل مباش

اختیار هر دو عالم آن قد موزون برد	هوش جان زاسم خیال آن لب میگون برد
در تبسم عقل هر کس آن در مکنون برد	ساربان چون محمل لیلی زحی بیرون برد

منع مجنون کی توان کاندر پی محمل مباش

ای حسام از تو رجا قطع سهو ما نکوست	تا بگردانی بچوگان طرب در پیش دوست
خسروا از ابر سر کویش زا طلس نیک توست	چند روزی بر در یارم اقامت آرزوست

ای اجل سرعت مکن و ای عمر مستعجل مباش

نیست کس را مذهبی جز عشق خوبان در جهان	لیک کس را کس ندادی از حدیث مهربان

یا فتی در ترک مذهب هر یکی سر نهان
بی بسر جان و دل ز جامی از عشق نشان

بیش ازین حیران شده در نقش آب و گل مباش

سنسز ای گل یوزلو گلشندن نصیبم خار امش
سن بلیکن جمله خارستان بکا گلزار امش

دوشدی کوکلم کنده وه دوشن اغلمز دیو ولی
آتش عشقه دوشن قرنده ده اغلار امش

دلربالر چوق دیو قاجدم شهردن کوه یره
قاجدم آفتندن ولی کوه یده قیامت وار امش

اهل زهدی ترک ایدوب چکلکده اقرار الدم (?)
چونکه بلدم عاشقه زهد و ورع سربار امش

خشم ایدوب دیمش رقیبک بو نیتی اوپسون حسام
اویخودن اویان فتوحی طالعک بیدار امش

حرف الضاد

حسنی دوستک شوله کیم اولدی رضواندن عوض
لعلنک بر جرعه سی بیک آب حیواندن عوض

بلمزیکن کوزلری جادو سنه قلدوم نظر
سحر له اتدی دریغا جهل عرفاندن عوض

وصفنی کیم شرح آید رشول دلبرک کیم انس و جان
عید وصلنده اولالر که قرباندن عوض

خستکا درمانی دوم طوتدی تجاهل یوزنی
دردوم آوزره درد قتدی آه درماندن عوض

دردوکا درمان قیلمز طوتلوم کیم ای حسام
اولمش اول عیسی نفس حکمتده لقماندن عوض

حرف القاف

پاره لرسه غم دکل دل لوحه سین منشار عشق
تخت ایپر شاه خیال دلبره نجار عشق

پادشاها نیجه تعبیر ایلیم احوالمی
دللریله شرح اولنمز شمهٔ اسرار عشق

بونیما دقمز ردای وصل چون شاه فلکه
نیلر آولا بن گدایه کیدروب دستار عشق

گلشن باغ ارم بیکی دکل جنت مثال
سرزمان اکسوک دکلدر بلبل گلزار عشق

شمع خورشید جهان ظلمتده قالور ایسه
قلب عاشقدن یادم پرتوی انوار عشق

٢٠ م نکی

دلبرا دل طفلنی جلاد غمزک الغنکه
اصدی جبر ایلر ولیکن ایلمز اقرار عشق

برزمانه قالدوقجه دل قیلنو شاهد کلبنو
اشک خونین وارکن اولمز مفید انکار عشق

تا ازلده دست قدرتله یاپلمش در مکر
طوب اندوه ایله ییقلمز در و دیوار عشق

لعل یاره جان ویرمک زاهدا خسران دکل
جان ویروب جان الور آلتمز زیان تجار عشق

کیمیای شوقله زرین قبا ایلر تنی
ایشنی التون ایدوبدر خواجه بازار عشق

جانه لذت قلبه قوت عقله دقت ویرمده
اولمیا هرکز نظیری لذت کفتار عشق

جاندن سودوکمه داخی ایناتمز اول صنم
کرچه مهر بیتیم اولبدر مظهری آثار عشق

شوقله یاری در آغوش ایلیوب اغلارکن
کوللره دیدی غرق ایدر آخر بزی انهار عشق

زاهدا بر دلبری شیرین دهانیله بکا
رشک جنت کورینور بای خرم خمار عشق

شربت جانبخش لعلنی بکا عرض ایلیک
بر پوله المز هزاران صحتی بیمار عشق

دولتو کده ذره جه کلمز دهانک یادنه
کرچه آغدر زمین و آسماندن بار عشق

که عرق ریز وکهی عنبر فشان زلف نکار
عالمی خوش بوی آیدر خاک در عطار عشق

غم دکل بن یا اولم یا خود رقیبی اولدیرم
یا غزا در یا شهادت حاصل پیکار عشق

صحن زمین بر نقطه در صفت آسمان بر دایره
برایاغ اوزره طوروبن اولمشم پرکار عشق

هیچ شاعر پخته اولمز هم کلامی سوزناک
آتش رویک درون اینمسه پرنار عشق

لشکر ترسای غمدن قاچمدی بردم حسام
توله دیرلرسه علی وش حیدر کرار عشق

پادشا پابندن اوکدین کتیه مجنون کلکدکی
اول همان ره ریکیه آیدی بن خود سپهسالار عشق

یا بکا نسبت ندر فرهاد ای شیرین دهن
طفل وش یرقزدی اول بن جاهل کهسار عشق

قانی بر شاه سخندان وحبیر از دل
قاله کوش شنده بو نظم کوهر شهوار عشق

سینه مک کوش شنده طوبطلو در نار عشق
طلکمی در اندن تجلی ایلسه انوار عشق

تخت بنیاد ایلمک استه خیالک شاهنه
پاره لرسه غم دکول دل لوحه سن نجار عشق

چشمهٔ خونمی بو چشمی خون فشانم یا عجب
کورنوری آندن ماد شعلهای نار عشق

عشقله در عالم آچره شهرتی پروانه نک
یوخسه برکمته تمکس در اولمسه آثار عشق

لبلرک فکر یله شعرم آب خضر اولسه ملک
پادشاهم بویله اولور پرورده خمار عشق

ای فتوحی کوش ناداندن سقن اشعارکی
مدعی یه ایلمه فتح در اسرار عشق

حرف الکاف

حکمی اولسم زلف کبی بی قراری احمدک
دوتر در جانی هوای گلعذاری احمدک

سو قدی دل صیدیتچین چاه زنخدانده زلف
هی جفا خو درازلدن مار غاری احمدک

اول دلاویز زلف وزیبا خط اول مه زمان
عید و قدر اولسه نولا لیل و نهاری احمدک

روی عالمدن ضلالت ظلمتین رفع ایتمکه
مطلع شمس هدی نور عذاری احمدک

هلك دکلدر دگمه صیدی اسما قفراکنه
اولدی چون طاووس قدس سید شکاری احمدک

اولمسیدی خاتم اعجاز حسن و نور پاک
اولمزیدی هیئت کشور دلفکاری احمدک

دستگیر اول یا که اول درکاهه لطفیات یا علی
قیل شفاعت تا اولم خاک دیاری احمدک

تخت سینم اوزره ضعفدن جسمم اوتار عرق
صن که تاری عنکبوتی باب غاری احمدک

طوتدی حسن آیین سراسر شمدی نامی احمدک
مرده احیا در لطف کلامی احمدک

حسننک اعجازنه ایمان کتوردی انس و جان
اختیار آلدن کید و بی جب اولدی رامی احمدک

روی خوبین زلف مشکینیله ای ماه زمان
عید و قدر اولسا نولا هر صبح و شامی احمدک

خسته جانم صحت و ذوق وصلا تمسلر بولر
کرار شفا دل او جبیله بر سلامی احمدک

ای فتوحی فتح بابی سن علیدن قیل طلب
کیم علی در جانله رام مرامی احمدک

غمنک آیله شاد در فرقتده مجنونک سنک | جاندن قیمتلو در بو عشق محزونک سنک
تا ابد کلکون اولور بو چهرهٔ زردم بنم | دلده نقش اولدی خیال لعل میگونک سنک
چشم فتانک فن تعلیم ایدر عاشقلره | بو علی دن عاقل اولسه طلکمی مجنونک سنک
طلکمی حسن انتظام اولمسه نظمم قرین | طاغدر افکارمی ابروی موزونک سنک

کوزلروم نومی حسامیله قووب جنک اتدوکی
قورقرم کیدر خیال دولت افزونک سنک

جهان باغ جنان آیا رخ زیباسی رضوانک | زلالی کوثر و طوبی قدی بالاسی رضوانک
خطی تزویر نه حکم همایون کیم ذیمز یارب | یدی قدرت نشانی در قشی طغراسی منشوانک
بو نه حکمت طور یارب سویلیه جق جانم | ایدرکن مرده احیا دم عیساسی رضوانک

نه طک دیوانه دل پر بولمساز نجیر زلفنده | که هر برحلقه ده بیک بیک پر شیداسی رضوانک
فغان و آه و واویله غم کجدی بو دنیاده | نکر خنده اوله یارب نزاقوجاسی رضوانک

سر زلفنده قالدی دل فتوحی بلمزم آخر
برزی فردوسه التر می سر سوداسی رضوانک

اسیر و مبتلاسیم علینک | حسن خلقیله طنلو دلینک
یوزومه بقمز اول سلطان خوبان | ندر یارب گناهی بو قولینک
٨ خطا و سهومی عفو ایله ای شه | اشی دایم مروت در علینک
عروس غنچه وش حسنینه مغرور | اشتمز ناله سینی بلبلینک
باشمدن اشدی سودا ای پریشان | اولالی مبتلاسی کاکلینک
دهانی سرنی کشف اتمکا دل | خیالک کوزلدر انجه بلینک

سلاطین جهان یا بنده دربان
حسابی یوق اطعنا غلغلینک

فتوحی طولو سودادر دماغنک
هواداری اولالی سنبلینک

یزیدا اولسون شو سلطان کیم علمنک
اوکنجه قنبر اولمز دلدلینک

فلک چنبر ایدوب قدین کمروار
طولاشور مبتلاسیدر بلینک

جهان بلبللرین غوغایه صالدی
نسیم صبحله بویی کلینک

خواب عشقدر کندویی بلمزم
سوزن معذور طوتب بو دلینک

عجب خوش بوی اولبدر زلف زنبق
هواداری اولالی سنبلینک

باشندن اشدی سودای فتوحی
اولالی مبتلاسی کاکلینک

زبانی سوسنک اگر اولبدر
مکر بکلش اوقور نعت علینک

ساقی

ساقی چشم حسینک عشقنه اندی سبیل
اولمز زمناع خیر انا هدیناه السبیل

باشمه سلطان آیدوم معرفا غنده امین
کلدی غصنک حیثی اقندی کوزمدن جوی نیل

شرق و غربه طوتلوم سلطان اولیدک آگاه یزید
عاقبت بلمزمدک اولاجنک خوار ذلیل

نور چشم احمد مختار و شاه چاریار
حسرتا دردا دریغا ظلمله اولدی قتیل

بلمزم یارب خصوص قاتلی علم الیقین
کیم که قتل اندیسه لعنت جانینه بی قال و قیل

آتش ماتم سکا بردو سلام اولسون حسام
صد قله چون خانه دان احمده اولدک خلیل

اشک خونین سد صبرم طاغدب طوفان دیلر
کی حذر قیل ای فلک انا هدیناه السبیل

ظلمی بی حد اتمکم اتمایه دولت انتقال
پادشاها مرحمت قیل زیردستم بی مجال

کون کبی مرجان دماغ عاشقک کوزله شها
دولتک شمسینه تا ارمایه کردوندن زوال

کیرمسا عاشقلری قاپنه کر اول بی وفا
کل کبی کیمز دکا هی سرخ اطلس کاه آل

اغزوکی وصف ایله یوب جانا هلال ابروکله
زاهده بوسه‌له کجدم عجب نازک خیال

وعد وصلکدن جوان اولسه عجبمی پیرلر
یوسفا قلدی زلیخایی جوان وعد وصال

چاشنینی باده لعلک حرام اتمک ندن
یتمش ایکی ملت آچره چاشنی اولور حلال

دشت فرقتده حسام اولدی دریغا تشنه لب
باغ وصلتده رقیبک غرقه آب زلال

یوق یره اتدکده هانی یاده غوغا کوکل
زلفی سوداسینه دوشدوک خوش اوزدون سودا کوکل

کوردوک کوکه هوایه اولدوک مشته ی شیدا کوکل
ایلدوک عالمده بن بیچان یی رسوا کوکل

ورمیدر بر آرزو آنی تمنا قیلدوک
عقلی پابند هر زلف سمنسا قیلدوک

هر نفسده کوزلرم یکشنی دریا قیلدوک
ایلدوک عالمده بن بیچاره یی رسوا کوکل

شاخ بر شاخ ایلمه پرواز ای مرغ هوس
شاه باز ایکن روا امیدر سکا صید مکس

نفسه اویدوک عقله یار اولمدوک هیچ بر نفس
ایلدوک عالمده بن بیچاره یی رسوا کوکل

هر هوایه صو کبی آقدوک اوده یقدوک بنی
بنده یوقسوک بلمزم قنده ایدندوک مسکنی

پیر عقلی ایلدک افسونله طفل دنی
ایلدک عالمده بیچاره یی رسوا کوکل

ژنک غمدن صیقله محتاج اولدی آیینه حسام
بیر چالرسن کر ایره هر حلقدن زنکی تمام

شویله اولدیکیم اثر کر اول ضعیفی خاص و عام
ایلدوک عالمده بن بیچاره یی رسوا کوکل

حرف المیم

نیک و بد را میرسانی هر نفس فیض عمیم
کافر ازا هیچو مؤمن میکنی لطف عظیم

راه زاهددن طریق عشقکی ترجیح ایدوب
هاتف غیبی دیدی هذا صراط مستقیم

سحر چشمکدن فزون در فتنه ابروک کرو
روشن آلدی کون یوزکده فوق ذی علم علیم

گرچه دوزخ کبی یر یوقدر رقیبه لیکن بن
قورقرم سوینوردم سردیئله نار جحیم

تا ابد کاکلکون اولوردی جهنم زرد حسام
بر قدح لعلکمین نوش اتسه بالله العظیم

نارسیده سین کیم یوق باشکده غوغا دوستم
کاکلکدن غیری یوق باشکده سودا دوستم

سبزه خطکله رخسارکده چشمک ساحری
بغلمش صو اوزره بر نقش دلارا دوستم

حلق جانه حلقهٔ زلفوکی دا قوب اوینده
ایلدک مجنون کبی خلقه تماشا دوستم

روم حسنکله براولدی هندی خال خطک
ملکی کوکلم مصرنی ایلرسه یغما دوستم

کچدی بو عمری فتوحی وعدهٔ فردا ایله
کچدی یوزبیک روز وشب کلمزمی فردا دوستم

س

لعل شیرینکه فرهاد زمانم دوستم
راه عشقکده کماکان جان فشانم دوستم

طاق ابروکی بکا محراب ایدب معمار عشق
دولتکده بن امام عاشقانم دوستم

فکر زلفکله پریشان حال وسودائی دماغ
مومیانک حسرتندن بی نشانم دوستم

آیغوک توزینه یوزم سورمکله اشکم کبی
نار فرقتله صزوب آب روانم دوستم

لیلی زلفکده مجنون اوللی عقل حسام
ماورای کوه حیرتده نهانم دوستم

لبلرک دار الشفاسندن بکا ام کرک
درد دل چوقدر ولی بن سنک زبانم دوستم

هر طرفدن بوینمه زنجیر زلفک بند قیل
لیلی زلفکده مجنون زمانم دوستم

ای صبا خاک ره جانانی کوزلرکوزم کورم
اغلمقدن خسته درد رمانی کوزلرکوزم کورم

روضهٔ چشمده صالنمز خیال هر نهال
ماسوادن کوزیموب سلطانی کوزلر کوزلرم

پیر ایکن جانا زلیخاوش جوان اولسم تک
وعدِ وصل یوسف کنعانی گوزلر گوزلرم

بلبل باغ جنانم کوی جانانه هوس
باغ جنتده گل خندانی گوزلر گوزلرم

ایشکومده سکلر ملک منزلین اولسون دیمش
اول زماندن مجمع یارانی گوزلر گوزلرم

چین زلفکدن شب غمده رخک گوزلر حسام
قالدی ظلمتده مه تابانی گوزلر گوزلرم

عاقبت ایمانی یولداش ایلمک در نیتم
بو سببدندر رخ جانانی گوزلر گوزلرم

قانی شول گون ایشکوکده یکیتن مهمان ایدم
مصر حسنکده کوکه اردی بشم سلطان ایدم

شفقت ایلردک دهاندن چوق فردگ کلک
کیم بلور دکلیم زلال لعلکه عطشان ایدم

لطفله بو بنومه صالردک همایون قولکی
بوسهٔ جان بخشک ایله مظهر احسان ایدم

گلشن باغ جمالکدن دررردم گللری
سن گل بی خار و بن بلبل کبی خندان ایدم

کچدی

83

کسدی بندن التفاتن اول طبیب درد دل
مسلمانلر کرچه کیم با درد و بی درمان ایدم

بعضا اولدی یوزم اوزره شول مبارک پاینی
کرچه یولنده همکان خاک یکسان ایدم

دست ردی سلطنت قیمینه بر شاه ایدی کیم
کوی یار روزه زلزلده خانهٔ ویران ایدم

کعبهٔ کویکدن ای دلبر نیچون سوردک بنی
غیرلر کبی دکول بن خود سکا قربان ایدم

اسکدی صندی حسامی اتدی اول نامهربان
ای دریغا بلمدی بن خود دخی قربان ایدم

کچدی عمرم زارله دنیاده محرم بولمدم
کورمسون عالمده غم غم کبی همدم بولمدم

دلربالرله پیاپی عهد و پیمان ایلدم
نقض عهد اتمکده هیچ بر دلبری کم بولمدم

هر طبیبک خاک پاینه یوز اوردم زارله
هر دوا ورز زخم تیغ عشقه مرهم بولمدم

آب حیوان لب جان بخشکه یول صعب رمز
ظلمت حیرتده قالدم هیچ برادم بولمدم

جام اشعار فتوحی پر شراب عشقدر
ای دریغا چکمکا بو جامی برجم بولمدم

بلبل گلزار عشقنک آه کیم دردولم
عاقبت ملک وجود دینه اوشور بوم غم

ای الف قامت دیانکیمی لام زلفنکو
دوشلیدن الفنه کتمز خیالمدن الم

حسرت لعلکدن ای شه دوشدی سوکن غنچه
دیلی وار آغزی یوغیدی نولدی بو بیوسکام

روضهٔ کویکده ای حوری لقا نیلر رقیب
باغ جنت اچره وار میدر بصا کافر قدم

مهر قبلک موتی واجبدر دلی ممکن دکل
ای دریغا مستنمیدر اکا یوخسه عدم

یازه مزدردر دونم نرحنک بر حرفنی
گرچه دوشدی ایکی یردن قشاغنی قلم

ای فتوحی بیک جفا قیلسه امید کسمه کیم
صرصر ابرامله مفتوح اولور باب کرم

قنده گتدی

قنده گتدی زینت باغ ارم
قلدی شداددن هیچ بردرم

خوش دور ربو قول پیر پیشقدم
دم بودمدر دم بودمدر دم بودم

دکله بو قولی بودر پند سلف
غصه یمه رزق ایلی ای ناخلف

چالنوب فریاد ایدر شتاودف
دیرکه عمرم دم بودمدر دم بودم

باده ویرمه غم کوکب بنیادنی
آب لعلن صو ربیل اغزک دادنی

اکلین طبل و دفک فریادنی
دیرکه دیرلر دم بودم در دم بودم

عشق بنیادن کوکلده برک قیل
فکر غیر روی یاری ترک قیل

لذت دیدار یاری درک قیل
دم بودمدر دم بودم در دم بودم

موسم گل در جهانک سن جنتی
بنک و افیونیله اولما سن جنتی

طوت شراب لعله روی منتی
دم بودمدر دم بودم در دم بودم

دونمدین عکسینه بو چرخ فلک
جسمکه خاک اولمدین یورغن دوشک

قدرتی صرف وصال اتمک گرک — دم بودم در بودمدر د بو دم
کچدی ماضی کیم ایرر مستقبله — یوق ثباتی دولتک الدن اله
حالی خالی اتمه عشرتدن بله — دم بو دمدر دم بودمدر دم بودم
ای فتوح فتح بابه چاره قیل — قُل اَعُوذ دشمنی آواره قیل

صحتکده صحبت مهیاره قیل
دم بودمدر دم بودم دردم بودم

حلقهٔ زلفکده یا دیوانه درکوکلم بنم — یا دُخانه دوشدی بر پروانه درکوکلم بنم
آشنای عشق اولالدن قنده کتدی بلمزم — چوق زماندر کیم بکا بیکانه درکوکلم بنم
دود آهم مه مسامدن چوتسه طکمی در — دست ظلم یارله ویرانه درکوکلم بنم
عقلم آلور ره نفس طور مز بریلر جمع اولور — قوکه خراب اولسون ایلی کاشانه درکوکلم بنم

هر زمان اشعار مست و نعره لر قوپسه طکه — بلروک عکسی ایله میخانه درکوکلم بنم
منبع آب حیات و معدن اسرار در — صنمکوزکم منبع افسانه درکوکلم بنم

دوشمن اوزره دایما صالر حسامی غمیز
دوستلر دشمن اری مردانه درکوکلم بنم

جیش غمده عشق جانانه ندر قفادارم بنم — تیر آهمدر بولشکرده موادادم بنم
بوی زلفک اکر بالین جسمنده بکا — ورمی عالمده صبا سیبی وفادارم بنم
عاقبت بر کون صویردست رقیبله فلک — کرچه کون یوزلولری قیلدی قبادارم بنم
بیکیدر اولوردم کنه سکسن یشمده شیخ ایکن — برکنش یوزلو جیب اولسه عصادارم بنم
اژدر اُل چنکال زلفنده حسامی اصفیا — ویرمز ال بن مبتلایه اول یوجادارم بنم
زیر کردوندن قچدم غیری یوقدر بیلیم — اکری طوغری اوسته دونر موادارم بنم

شمع خورشید رخ دلداردر یارم بنم
سوینه صنمک بو دل ویرانه ده نارم بنم

الله یا رب عشقکی دلدن یو لوکا جان فدا
غیری یوق بو خانهٔ ویرانه ده وارم بنم

چوق شکر نقاش چشم ایلدی سرخ و سفید
یو خسه اولده همان آغیدی خسارم بنم

ای دریغا غالب اولدی پیر عقله طفل دل
اوغلی اوینینه دوبند رشمدی هر کارم بنم

نیجه شهرت طوتیم عالمده بن عشقکله کیم
عشقمی ایلدطشا اشعار اشعارم بنم

سوزه کلسه جوهر فرده ویر خوش انقسام
نقطهٔ مو موی تقسیم ایلر اول یارم بنم

زینت اندم عالمی طور جدید شوله
فانیسم بن نوله باقی در آثارم بنم

بیلدم بیلرسکی زلفنه بر دار اولمغه
شمدی بو عالمده یوقدر بللو بردارم بنم

لعل جانه وارجی یردم ولیکن جان دلر
شمدی جانیله دورر عالمده بازارم بنم

عاشق رخسار یارم بیک بیات ایلسون
ثابتم بو سوزده یوقدر هرکز انکارم بنم

حمد لله اسکی سیغدردیو رحم ایلیوب
یا ننه دقدی حسامی کینه دلدارم بنم

شویله صنما کیم سنکیله بو کده جان ویررم
روز وصله صقلرم آنوکچون آلآن ویررم

دروه حق تکه ده اولماکه شهیج یوقدر صفام
کعبهٔ کویوکه وارمایجه قربان ویررم

عون حقله شویله طوتدم دامن وصلک سنک
دست هجر شمدیدن صکره کریبان ویررم

ویره لی زلف پریشانک دماغ جانه بو
حقن آشعارک شهاه کز پریشان ویررم

صالمشم میدان عشقکده حسامی شوقله
کیمسه باش قالدرمسون کیم یه میدان ویررم

حرف النون

خم زلفکده ای دلبر قیلبدر مرغ دل مسکن
خیال دانهٔ خالک بلا دامن قیلور مأمن

عجبمیدر قچسک سینه سوزان عاشقدن
مقرر درکه شاه نازنینی ایجد رکلخن

در و دیوارده بر ده یزلمش خون عاشقله — که بودر مقتل عشاق وجای شعوه شیر افکن

کلی ترک ایلیوب بر آن کوزتمز سوسنی بلبل — نوله رطب اللسان اولسه ایکی دللی طورر سوسن

طریق عشقه طوغلدم کچوب زهد ریا راهن — بحمد الله که اولمادی ریا بن مخلصه رهزن

سر کویکده ساکن قیل فتوحی خوش الحانی — بلورسین کیم اولور دائم مقامی بلبلک کلشن

خرمن گل وش یمین و سیمتن — سرو قد و لاله خد نازک بدن

قشلری قوسی کمان نے امان — چشم خواب آلودی مست تیرزن

قاشی محراب امام عاشقان — بوی زلفی طاعن مشک ختن

مومیانی حسنه تندن انجلوب — دندی عشقندن خیاله مردوزن

دانه خالش بزیر زیر لب — همچو هندی بر سر چاه ذقن

الدی عقلم بو صنقلو بر کوزل — کتدی صبر و جان قلدم قوری تن

صورمه روز وصل یاری ابدا — کس سوزک کیم دیرسک آیرام قچن

ای فتوحی فتح اولور باب جنان — باکه یارک کوکلکی اوله کفن

الدی الدن هجرالی یار وفادار ایکن — دل دیوانه عجمی طوته کهسار ایکن

یاورم سر یکسم قصد ایده فوک الرینی — کیم ویرر سر صاغکن مدعیه یار ایکن

پر در کریقلوب و زله بولنماز جهان — ورمی بر غنچه که طوتمایه انک خار ایکین

بنی قوزمه عشاقله ای شیخ شهر — نه روادر که طوتم زاهد مکار ایکین

ارکر دامن مهر سیتمه دست وصال — کوسترن اغیله دلبره دینار ایکین

پیرلک اردی دیو قومه فتوحی عشقی — اول در دل قومه ساقن یار وفادار ایکین

کیمسه یا رب مبتلای عشق بی داد اولمسون
بی وفا بر خسرو و شیرینه فرهاد اولمسون

عرض آیدر خالندن زلفن نهان ای خوش نگار
مرغ دانه کوسترن مکار صیاد اولمسون

بوی زلفکله معطر قیلمه بادی ای صنم
کر دریک سر طرفده زار و فریاد اولمسون

اویمازم زلفی سوداسندن اوزن کیجه لر
دوستلر اوکرندوکندن کمسه یه یاد اولمسون

زاهدا خلقک ولایت دیدکی سنده سقفن
باکه اسناد اولنان وصلت کبی آد اولمسون

کیم که اقران اوزره رفعت استیرسه دنیده
نیلریسه ایلسون فقنده استاد اولمسون

عاقبت ویران اولور چون عالمک معموره سی
قو فتوحی کوکلکی معمور و آباد اولمسون

یزیدا اولسون حسن بالی یولکده اولمزین قربان
خوارجدندر اول اخ کیم دریغ ایلر یولکده جان

علیلق

88

علیلیق ایله ای سرور محمد عشقنه لطف ات
اولوملو خسته عشقم وصالکله بیور درمان

نجه طاشلر که کوکسون دوکمسون یا رب سنگی لر
زهرلر یوتدی عاشقلر شکرنوش اولدی مروان

خروج ایتمش حسن قصدینه شمردی نه بیلر حوق
قنی یا رب ابو المسلم که قتل ایده وبایده احسان

حسینی کربلای غمده قتل ایتدرمه اغیاره
یزیده بر طبانجه اور کوزینه تنک آولامیدان

ای کمال قدرتاسی کلده خار اولمقدن
آب روی سرو عالم خاره یار اولمقدن

ناموجه در کلک وجه وجیهن دکن
روی پاک جانن خار بار اولمقدن

چشم عشاقه نکر خار ایله تعذیب ایتدی
یوغیسه روی برک کلده بویله خار اولمقدن

بونجه زیب و زینت و حسن و بها و ناز ایله
صالنورکن کل دوشوب خاک غبار اولمقدن

باغی اغلادب و خاری کلر ایله کولدرب
سر طرفده غنچه لر خاره شکار اولمقدن

داغ حسرتیله ینوب بغرم گلهٔ دوندی بنم — لاله بو داغیله یارب گلعذار اولمقدن
کیمسه اسرار قلبمه واقف اولمق یوغکن — عاشقک اسراری خلقه آشکار اولمقدن
اصدی بعدی هر مرادن ایلدی عاشقلره — زلف پرچیننده یارک انکسار اولمقدن
هر طرفدن زلف زنجیریله باغلو یکن — بو بنم دیوانه کوکلم نه قرار اولمقدن
نکتهٔ عالمده کیمسه باقمیوب عاشقلره — بو خوارج دبنکیلر اختیار اولمقدن
ای فتوحی فتح باب جمله در میل جهان — دیمه هر نادانه بویله اعتبار اولمقدن

حرف الواو

مرغ دلرا دانهٔ خالت بده ای ماه رو — حق بیوردی لن تنالوا البر حتی تنفقوا
لطف حق و نور یزدانسین نظیرک بولمغه — عمرم آولدقجه آرادم عرش و فرشی سو بسو
شربت لعل لب جانان کبی دینه ده — درد عشقه بولمدی درمان هیچ برچاره جو

ای ملک

ای ملک یوزلو کلاهک گوشه سین ایله کتاب — بقمه سون شول نوره پاکه چشم ناپاک عدو
شویله الدی بوی زلفک عقلمی کیم دیر گورن — برقرو سودایه دوشمش فوق عجب دیوانه بو
بو حسامی گردن دشمنده ایله امتحان — کور زخمی یوخسه دیری تکلهٔ اعدا که بو

حرف الهاء

بنوب کوکلم کینه اسب خیاله — اریتن قالقدی کیتدی هر محاله
بنی هیچ بر احد بنده دوشورمز — مگر دلبر مشکین کلاله
بکولدی حلقهٔ نون کیب قدم — غمکدن دوندم ای ماهم هلاله
اولمیجه حسرت لعل لبکله — ارمی یوخسه اول آب زلاله
انوکچون سیل اولور بو اشک چشمم — دد یار صو کرک باغ وصاله
شرف برجنده درشمدی ستارم — مقارن اوللی اول نیک فاله

اشتدی قصهٔ داغ درونم قزردی خجلتندن روی لاله

فتوحی فتح راز عشق قیلمه
خدادن غیری منکر در بو حاله

زاهدا دل صبر ایدرمی خوب سروی قد اوله
لطفله صالنسه نازو شیوه سی بی حد اوله

ناصحا پندی قو انصاف ایتله کیم هشتی بکلور
خال مشکین زلف پرچین مسکنی پرخد اوله

یا اوصانری کوکل دشنام تلخندن شونک
کوزلرین سوزب دهانن اچسه بیک غم رد اوله

مسجد حسنده قدن ال ایدن عابدلرک
سینه آلف اوستنده عبردن چکلمش مد اوله

مؤمن کامل اولور عاشق فتوحی شول زمان
بوینینه زنار زلف دلرباسی شد اوله

کوز لعن صالمش اول بیدادی ایمان اوستنه
پردهٔ ظلمت روامی نور یزدان اوستنه

ساخته کویکده دریالر کبی قانلر اقر
ایلدک عاشقلری قربان قربان اوستنه

اغزن اچمش اول لب میکونه قرشو مرد و زن
قالدیلر مدهوش اولوب حیران حیران اوستنه

کوندررمهر دم خیال خط و خالن کوکلمه
بونجه لشکردن غرض نه شهر ویران اوستنه

دیمش اول دلبر رقیبک بوینینی اوپسون حسام
اوپین سر تا قدم باشن اوستنه جان اوستنه

هیچ قرالتو کلمسون یارب اول جانان اوستنه
ابرداغ کچسون اول کوی جانان اوستنه

کویک اوزره کچسون ییلدیزوب آهم شها
یاپدی تاردن کوکا ایوان ایوان اوستنه

چیقوردی سینه دن پیکان هجری وصل
اولمسه کوکلم کبی پیکان پیکان اوستنه

دست عشاق آرز اول چاه زنخدان آستنه
دشت حسرتده تور عطشان عطشان اوستنه

وعدهٔ ایلمکه باری ایت وفای بی وفا | اولمسون عاشقلره خسران خسران اوستنه
قانی بر شاه سخن دان خبیر راز دل | رفع آیده اشعاری ایوان کیوان اوستنه
باد آهمدن حذر قیلسون سحابه سویلکوز | چوق قرالتولر اصمش کوی جانان اوستنه
مهر ماننده نیجه روشن اولمسون کوکلم نجم | عکس رخسارک اولور خورشید تابان اوستنه

جان ودلدن سکرتیبک یوینی اوبسون حسام
سکلم سوفر دیو تنک اتمه بهتان اوستنه

خیل اغیاری کورر سکسای دل آه حال اوستنه | کوزن اجدرمه حسامی ایله فی الحال اوستنه
دوشدی چنکال عقاب زلفکه یوقدر خلاص | چهلورکن مرغ دل اول دانه خال اوستنه
سورمه پرچیکوب نظر افلکه کیرسن آلکر | های ظالم بیلدک آل ایلدک آل اوستنه
بلبلری اوستنده کی خالینه دکدم دیدی های | برج بیدم کیم بر مکس قونمش بکوم بال اوستنه
تازه لر آب لبک جانا جکر دیدم دیدی | یوری سن دیوانه صوطورر می غربال اوستنه

جان

91

جان و یانه کلدی شوقکله دیدم کولدی دیدی | بونجه ابرلمک ندر بر واقف حال اوستنه

چشم پر معنی یه یارب صحت ویرکینه | کوز رنکه مر صورت معنایی قدرت ویرکینه
روشن ایله اول چراغ معنی خورشید وار | مجلس عشق وینان شوق صورت ویرکینه
دویمدی یارک جمالی برقنه بو نور عین | اول ضعیفه بتغمام آته قوت ویرکینه
چوق زمان اولدی یزلمز دفتر دیوان عشق | یا الهی کاتب اسراره فرصت ویرکینه
شربت دار الشفاء لعلکه معتاد آیدم | زلفکوک سوداسی باشدن اشدی شربت ویرکینه

اول میانه قولکی زرین حمایل قیل حسام
سیفی سین چون قامت سلطانه زینت ویرکینه

غنچه رخندان اولور چونکم میان خارده | طلکیدر ریحان بلبل قالسه آه وزارده

دجهکه اویکندوگی نی وجه ایلمش شمعک شها
یقدیلر میخانه لرده اصدلر بازارده

بن نه حاجت وجهنی توجیه محراب ایلیم
کورنور ابروی جانان هر درودیوارده

ایلمه مکر فلکدن چوق شکایت اولدخی
قالدی سرگردان و حیران دست هر مکارده

آتش رخسارکه دوشدی کوکل پروانه سی
دولت عشقکده نور اولوب هوای نارده

چین زلفندن نه خن کوردیلر دل ارجوع
دام عشقیله طوتلدی قالدی زلف یارده

شیشه‌رن الماس اله خشخاشن جنک سونه
بوسه زوایکی دللی درد یوکلزارده

بهر نفس سوز درونندن فتوحی دردمند
آتشین انفاسله اشعار ایدر اشعارده

تنم بونده روانم جان آلینده
علی وش برشه مردان آلینده

خلایق خلقتنک جمله اسیری
قول اولمش بکلر اول سلطان آلینده

اولا ای یوسف مصر ملاحت
اکا یعقوبکی کنعان آلینده

فضایلدن دوزتش پروبالن
هواکیر اول هما عرفان آلینده

دقندی برشه عالم حامی
مونزدر شه خوبان آلینده

تفقد ایلمز بیچاره حالن
نکر قانون بودر جانان آلینده

حرف الیائی

همان شب تاب فرض ایله نجوم چرخ گردانی
زر و زیور ایله بقعه نقوش قصر سلطانی

بقا طورسک فنا طاشیله در بنیادی هر قصرک
ییل آلور عاقبت چونکیم ندنگ تخت سلیمانی

ضلالت ظلمتن رفع ایتمکه شمع هدایتدر
جقومه حجره دلدن خیال روی جانانی

همان کهسارله اولمشدر فرهادک جنکی
رقیبله بلوشوب کوه‌ردی اول جنک شیطانی

دریغا یالکوز بولندی مجنون طوتدی نام عشق
بله بولنه کوردیکیم آلوردی موم میدانی

نه یارز حجره دلده اکر اولماسه شمع عشق
نجه طرح ایلیم دلدن خیال روی خوبانی

دلمده چون فروغ روی جانان شمع تاباندر — یقلسون بو فلک قصریده نیدم خورشید رخشانی

نوای بلبل شیدا قیلور هر گلشنی زیبا — همان گل حسنی ظن ایتمه بهار ایدن گلستانی

سنک شیرین دهانک رمز آیدر گرچه هر فرده — نه صورت ویره حکمتده عجب نخل هیولانی

زلال لعلی فکریله سبب عجمی بونجه تیترلر — بنی مست خراب ایتدی خیال راح ریحانی

شب تاریک زلفکدن کورنمز آب خضر لب

پریشان دل فتوحی نجه بولسون آب حیوانی

نه فکرم وار بو دنیاده خیال یاردن غیری — نه کارم وار جهانده یار ایله بازاردن غیری

عجبمی دردوشرسم دامن کهساره من مسکین — که یوق آهمدن آه ایدر بنم کهساردن غیری

میان ایله دهانندن گرک یار سخن هردم — سوزم یوق قلبجه عالمده بنم اسراردن غیری

زبون چشم یار اولدم اگرچه شیرزدم بن — جهانده بقمدی کمسه بنی بیماردن غیری

سکا رحم ایلیوب فریاد ایدر بلبلده ای غنچه — مصاحب بولمدک هرگز جهانده خاردن غیری

کوزلاریم

کوزلاریم وزر اشک نیم عالمده نم ور در — سرشک ارغوانی رنگ و آه وزاردن غیری

زمینی مرکز ایدوب بر ایاغ اوزره طوروب هردم — طولنده و غم کورن دیر بو دکول پرکاردن غیری

فتوحی فتح باب وصلچون بولمادی عالمده

اوشاهک آستاننده بلند اشعاردن غیری

اوشاهک آستاننده کورلمیاددن غیری — گیمک باشی کوکا اردی عجب ویاددن غیری

نه حکمتدر جهانی بربرینه اوردی ظلمیله — اگرچه یوق زماننده اوشاهک داددن غیری

معارف اهلنه دنیا نصیبدن ولااهم — عجب کیم کوردی ایشتدی قورو برآددن غیری

یتر باتمده یایلادکده دلده قشلدک ای غم — بلوما دکمی بر مسکن دل ناشاددن غیری

دیدم چشمک کبی بر مشتری یوق کوکلمه جانا

کولب دیدی حسابی بیلسون جلاددن غیری

بن گمتم تا اگه بر مکتوب ایله جانان بنی
ایلمیه تخت سرور عالمه سلطان بنی

قالدم آقران آیغی آلتنده یوق بر دستگیر
اولدین اولدردی آخر غیرت اقران بنی

جگرین هر جا یلمک کوه بلاسن اولمزین
گوه اندوه و بلاین صنمه کوز انسان بنی

کمسه اولمزمش اجل سز محنت و اندوه ایله
یوغسه چوقدن اولدوردی محنت دوران بنی

چشم چرخ ایردوگی یرده یوق ظهور حضور
ای زمین سینکده باری ایلسک پنهان بنی

نار حمای نحوست قیزدریب حددن برون
ایلدی جانم کوکلدن قانمه عطشان بنی

پادشاها انخساف کوکب بخت حسام
ایلدی دیجور غمده بی سر و سامان بنی

دری بر دل کیم غم دلدار له چاک اولدی
گیمسه بو دنیا سراینده فرحناک اولدی

آتمز نهر مجازیدن حقیقت بحرنه
شول کوکل کیم غل و غشدن صو کبی پاک اولدی

نقد عمری حقه بازی دهره ویرر رایگان
هر که بازار هوسده جست و چالاک اولدی

جنت کویکده لعلک کوثری اولمز نصیب
سگ رقیب آوازه سندن کیم که بی باک اولدی

آسمان دلده عکس روی مهر نقش
با که نه غم طوتهلم خورشید افلاک اولدی

دلده کی زهر رقیبه چوق دوا قلدم حسام
هیچ خیال لعل جانان گیبی تریاک اولدی

آلهی ایلماسون کیمسه سلطان بی نگاه اگری
سپاهان دبدری زلزلر نقرسه پادشاه اگری

مگر قدوکه او یکوندوکنی دویدی صبا سروک
بکوب قدینی خشمیله ایدرگه طوغری کاه اگری

شهادت اتدی قشلارک کوزک جلاد فتان در
سوزی چون طوغری سویلادی غم اولسه گواه اگری

دها نکدر دوکن یوق هیچ جاناقانی غم کله
نچون ابرولرک بویله اولبدر بی گناه اگری

برات حسنه طغرا دور ابروسی دلدارک
رقیبک یوزین اوپرکن اهِ مشددی حسامم اگرکون

اکا تشبیه ایچون اولدی مکر طغرای شاه اگری
انوکیون دیرا و طوغری یاد حسامم بی اشتباه اگری

کوکل سلطان دربیریسه ده نوله یکید لا نوب
فلک زرین کلاهنی گیر که طوغری شاه اگری

صالنسون نازله دلبر سلیمانی سلیمانی
کالن بولدی چون حسنک سلیمان خان دورنده
لبک عوض ایله بر کره شراب باغ شقیقدن
دلاکم بودر الله دن سرکوبکده اغیارک

سلاملاسون انی بکار سلیمانی سلیمانی
یازلسون حسنکه دفتر سلیمانی سلیمانی
چیکالم عشقکه ساغر سلیمانی سلیمانی
طوقونسون باشنه ششپر سلیمانی سلیمانی

فتوحی فتح باب وصلیچون ویروار کی جمله
ایده سن دلبری در بر سلیمانی سلیمانی

خانهٔ گردونه مهمان اولمیدم کاشکی
طابه ده بحطاش اولیدم یارمنده بر شجر
نیستی کنجنده باشم خرقه یه چیکوب یا توب
روهن نفسه آقن ایدوب بولدم بردم ظفر
رنفشده بیک معوس کو کلمده باشده بیک هوا

زهر نوش تیر و کیوان اولمیدم کاشکی
بویله عصیانیله انسان اولمیدم کاشکی
ملکت هستی یه سلطان اولمیدم کاشکی
عهده سندن کلمدم خان اولمیدم کاشکی
آب روی حسنه عطشان اولمیدم کاشکی

اسکدم اتا حسامی قومدی جلادلر
بر نفس خوبانه تزان اولمیدم کاشکی

صنکوزکیم نیلله بوینندی یارک کوکلی
کوزلرم یعقوب چشمی کبی اولمشدی علیل

دود آهمله بوینندی اول نکارک کوکلی
ویردی صحت یوسفی لاله عذارک کوکلی

تیر آهم آسمانه کچدی آکا کچدی / بلمزم یا ربّ نه در اول شهوارک کوکلی

کلک دکول جیب افقده درج ایده خورشید سر / چون شب دیجور اولبدو نهارک کوکلی

ای فتوحی گلشن جنت اولوردی مقبرم / گر گعن اولسه بکا اول گلعذارک کوکلی

بلمزم آخر نه ایدر بو عشق شوق افزا بنی / اول الدی عقل و صبرم ایلدی شیدا بنی

خط و خالی لشکرین قیلدی حواله کوکله / صندشاه زهد و تقوی ایلدی یغما بنی

سجده قیلدی کون یوزنده قاشی محرابنه دل / قبلهٔ چشمه چکر بر دلبر ترسا بنی

چون شراب لعل احمد در دمادم احدکوم / احمد ایتدن چقرمز مذهب عیسی بنی

ای فتوحی اومرم کیم مدحت ولدان ایچون / قوشلرلر خازنان جنت ماوی بنی

بر ایکی کون بلبلر کله بسلدی وران بنی / عاقبت تنور غمده ایلدی بریان بنی

آسمان التفاتکدن یره دوشدم دریغ / کن شعاعی کبی پامال ایلدی دونان بنی

نار عشقک قلب پینه کاری قلب ایلدی / آخر آتدی آب روی حسنکا عطشان بنی

غصهٔ هجریله اتمشدی فلک عین هلال / بدر کامل قیلدی مهر وصلت جانان بنی

بو حسامه سن دمشقی ظن ایدوب قیلدک نظر / صیقل احسانک اتدی حسنکا برّان بنی

دریغا آره یرده پردهٔ هستی حجاب اولدی / بنی محروم ایدن کوزکوره سندن عین خواب اولدی

قراکوا ولمسونمی هر طرف بختم بکی باشکا / دخان نار دلدن چون هوا اجله سحاب اولدی

یر ششمز استانوکده کوزمک انجم اشکم / سپهر حسنه لطفیله یوزک چون آفتاب اولدی

مشرّف قلکه جانا صحبت اسبابی مهیّادر
کوزم ساقی کوکل بریان جکر داخی کباب اولدی

بحمد الله که بر دشنام اشتدم اول لبدن
حسام آفتاده نک آخر دعاسی مستجاب اولدی

ینجه اولسون بو دل دیوانه نک اصلنمه سی
یوق طبیب درد دل زنجیره بغلنمه سی

بولنور می نعمت کشور شاهی کوکلنده عجب
دلبر بیله صالنرکن عاشقک بکلنمه سی

جانمی قیل قدمی چنک اشکمی تقاضی ایدر
وعدهٔ وصل ایدیجک دلبرلرک اکلنمه سی

عشقی اودن خاکستر تنده نهان ایت دلنکار
لیک بونجه دوده نیجه اولور صقلنمه سی

فرقتکله چو قدن آولوردی حسام کرا ولمسه
وصلتک عیدینه قربان اولمغا قلنمه سی

قوللوغه برنامهٔ تا بیدیر شاد ایت بنی
نامهٔ عشقم اوده ور غمدن آزاد ایت بنی

ظلمت ذلتده قلدم شمع عزتدن بعید
سن سن اول شمع سعادت قوبه ارشاد ایت بنی

اولمشم سر دفتر ویرانهٔ بوم بلا
ای هما صل سایهٔ لطفوکی آباد ایت بنی

صدمت کردونده ویرانه در کوکلم تمام
غمچون کردون دونه کینه بنیاد ایت بنی

کسمزم فریادمی تا کسمیه لطفک دلم
کس زبانم لطفله سن زار و فریاد ایت بنی

اسکی سیفکدر حسام آتمه بیانه تازه له
زنکدن مصقول ایدوب اعداکه اغداد ایت بنی

بادغمدن غنچه وش چاک اولدی پر خون دلم
کل کبی کولدر نسیم لطفله شاد ایت بنی

متفرقات

غیرت اغیار ایله طولدی جکر دل فروح / مرحمت قیل بر نفس قالدی بیمان جفایه روح

صبر ایو به حواله ایلمک اولمز دوا / بو فتوحی بنده کوک عمری کولدر عمر نوح

صبح رخسار کده لعلک یادنه دترر کوکل / عاشق شوریدهٔ رقاص ایدر شوق صبوح

طالعده برمتن یزمش بو دهر ذوفنون / حالک بر شمه سن شرح آیده فریوز بیک شروح

حزن یعقوب ایله محزون اولمشم هشتاد سال
لیک بوی یوسف اولمادی فتوحیه فتوح

غم سراینده تن زردم قبای زرتر / باشمه سودای زلفک عنبرین افسرتر

تخت حسن اوزره سکا زیب و بستر عاشقه / سنک غم بصدق سهر اوزنی زمین بسترتر

عاقل اولن هفت کشور شهلکین نیلر کاکا / ساقی کلرخ تکلف اندوکی ساغرتر

شاه

شاه عشاقم که آهم اژدها پیکر علم / سایبان مهر دم خیال زلف پرعنبرتر

مهر نفسده باغ عشق ایچره خیال زلف دوست / جلوهٔ طاوس جانه عنبرین شهپرتر

آرزوی جنت اتمز سه حسام اولمز عجب
جرعهٔ جان بخش لعل یار اکا کوثرتر

قانی شول کن کوزلرم بوزکه ایلردی نظر / بو ضعیف و ناتوان آلوردی اندن نور و فر

شمدی دور اولدم جمالکدن شعاع المز کوزم / کوره فرآولدم جهانی شویله قالدم بی بصر

بیلدم بیلر بکی افتان و خیزان هر بکجا / اومرم بیلر اسوب ار کوره زلفکدن خبر

آتش عشقکله جانم دریغم هر دم نیان / یقدوغی پروانه نک شمع نهایت بال و پر

عشق فرهاده بنی بکزتمه ای شیرین دهن / تیشهٔ صبر ایله بن جان قازرم اول خود حجر

ای فتوحی تابش شمس رخ دلداردن / ذره لر کبی هوا اوستنده اوینر کله لر

بکا گلشن نکاریله بهمان گلزار جنتدر | شراب کوثر لعل لبنه چون وقت فرصتدر
اولنجک یار اشیکندن بری آوج طرق آتسونلر | مزارم اوزره اول کوهر بکا اکسیر رحمتدر
اولویول آوزره دفن ایده وبدخی بوایکی چشمیمدن | اکی چشمه دذب جانا دسونلر عین حکمتدر
کوکل بریان کوزم کریان غم و تیمار اول جانان | بولنمز دردمه درمان دریغا دار غربتدر

تن زردمده اشکال علملر چکدکوم بیریر
بودرکیم لشکر غمده بکا اسباب شوکتدر

اکرچه یوق حقیقتده خدادن غیری بر موجود | ولی بر نیچه تمکنده صور فیض اتدی ذات جود
بنه صورتکه معنیده خدا انوارنک عکسی | دل عشاقه قبله اولمش اکرچه کیم دکول معبود
فشنک محرابکن بهر مؤمنه ای دلبر ترسا | ندر بو کون طغو سینه بناسندن عجب مقصود

دل کم گشته می آرار کن دیدی بکا پیر | جوانم بر جوان زلفنده قلمش اول دل مفقود
فتوحی باب وصل یارا اولوردی دائما مفتوح | رقیبک قاپوسی قاپانوب آولسه طالعکم مسعود

فکر زلفکله بنی کور نیلدی سودای عشق | سینه چاک و باش اچوق فم کرفشان رسوای عشق
بحر عشقه غرق اولبدر کرچه افلاک و زمین | صد هزاران عرش غرق قطره دریای عشق
چون طلو در لوح دلده نقش مهر مرتضی | سینه مژده ذوالفقار شکلی کرک طغرای عشق
بو تن زردمده سرتاسر دکوندا اغلر | شه حسینک یا تمیچون ایلدم تمغای عشق
باده شوقکده خاصیت ندرکاکور ایچن | پوست پوش و پابرهنه باش اچوق شیدای عشق
عالمی بردمده کشت اتسه عجبمی دلدکک | قومشیدی غیرتک یولنده شاپای عشق
یا فوس شکلنده بر طاووس قدسیدر کاکا | عالمی کشت ایلمک بر جلوه ادنای عشق
یوق لیاقت کیم اویم ستم ممندک کرچه کیم | عقل و صبر و جان و کوکلم ایلدم یغمای عشق

اختیار یله دکول دور فلک بلکه اوستنه
ساقی بزمک دوکیدر جرعهٔ صهبای عشق

خستهٔ شوق وصالک اولمسه شاها حسام
طولمزیدی ناله وزاریله صحرای عشق

التفات ایتسه کرزه درمان قربان اولدوغم
اولمه قشلارک جبوب عضبان قربان اولدوغم

لبلرکده راح ریحانی خیالندن مدام
قالمشم حیران و سرکردان قربان اولدوغم

وعده ایتمشدک بنی اولدرمکه ترک ایلدک
قانی بن بیچاره یه احسان قربان اولدوغم

بن غریبی خستهٔ بونجه تب هجرانله
دشت حسرتده قودک عطشان قربان اولدوغم

بو حسامی قیل حواله مدعینک اوستنه
بیک غزا مزد ینی بول هر آن قربان اولدوغم

عقل و صبر و جانمی صرف ایلدم دلداره بن
یاره مادم واری ویردم مدد اولمیاره بن

خسته ایکن آتش هجریله یقدی جانمی
بیلمدم نیتدم عجب یا رب اولدم غداره بن

ای اجل جان آلمی ایسک دخی بالله امان
وار امیدم کیم بیتم بردخی اول رخساره بن

بوی زلفندن ارشد ای صبا اول لیلی نوک
مرحمت قیل دوشمدین مجنون کبی کهساره بن

کوندرر هر دم خیالن کوکلمی یغما ایدر
بابکلده بولدم دربان اول عیاره بن

ای فتوحی جمله عالم بولدی درمان دردنه
فتح باب وصله چاره بولمدم بیچاره بن

هر سحر کلزار دلده ورد خندانم نمی
بوستان جانده سرو خرامانم نمی

دردله مویی میانک حسرتندن اینجه لوب
چیقمغه وا اسفا قلبجه قالدی بیل جانم نمی

رحم ایدوب بر کره باری قولکی صل بوینمه
یوخسه حسرتله دوشر بیل بوینکا قانم نمی

قولکا قهر ایلمه کل لطفله ایله وفا
ساکه یارشم جفا دولتلو سلطانم می

بو روا می اینکوکدن غیره سجده اتمدین
عاصی و مجرم اوله نامه ده عنوانم می

بن مریض عشقه درمان قل محمد عشقنه
حقه لعلکده دربو درده درمانم می

زخم قل عقلی پریشاندر حسامک کندی مست
ای کوزی مستانه و زلفی پریشانم می

دهانی غنجه لعلی جان افندی
کنش یوزلو عظیم الشان افندی

لب لعلک اوپوب امسم زبانک
اولوردی درد مه درمان افندی

چقردم غیری شاه حسنی دلدن
یتیر بر تخته بر سلطان افندی

اولوردی عید وصلکله برابر
رقیبی ایلسم قربان افندی

حسامی غرق اید رخوناب چشم
دوشر بوینوکه آخر قان افندی

لطیفه

شویله بگزر که چنه تخت قدیمی پره نوک
که بولنمز چنه ده کیمسه غریمی پره نوک

قاضیلر صدره چکر بکلر الور قولتغونه
دلربا لردخی مهر کیجه ندیمی پره نک

کزومه خوابی خیال ایلدی و راحتی دوش
بغلدی اوینی یولن جیش عظیمی پره نک

کیمسه کورمز ایلن آیاغی کبی چارهسن
زخم آورن آیغی یاخود آلیمی پره نک

بلمش دیشنی غول دیشی کبی اتکه جنک
ای حسام الله اوله نشتله غریمی پره نک

بچه مار سیه در سم الکا طلکی شها
بو سزه شاهد اولور زهر الیمی پره نک

برآلای قادا ایچیله بصوب دیدی بنی
قومدی بتلر ومه حصه زعیمی پره نوک

مثنوی

خم زلفک کبی قدم خم اولدی　　عذارم دمبدم نم برنم اولدی
هوای لعلکیله یوق یره جان　　خزان برکی کبی بی سود لرزان
لب شیرینکه جان اولدی فرهاد　　بلا کوهنده کاری زار و فریاد
خیال زلفکیله دل پریشان　　ترحم ایله لطف ایت ای پریشان
سنی فکر اتسلم انصاف ایده سنده　　قرار ایدرمی جان و دل بدنده
رخک که اولمایه باغ ایچره نظرده　　دکنلر بکا کللر جکرده
میسر اولمی کورمک جمالک　　کوزمده قالمی یوغسه خیالک
خم ابرولرک اوقی کبی جانا　　بنی نیچون اتر هردم بیابانا
کوزک مستانه لق ایلر کوکل صید　　لبکدن اولدیغی کرچه شاکر
سکا تاثیر یوقمی بو خبردن　　کاخوت قای جوش ایدر جکردن

صدرسه سایه اول بالای شمشاد　　خراب دهر اولور معمور و آباد

حسام اتدکجه سحر چشمکی یاد
ایدر مهرست بتنی سحر ایله بنیاد

مثنوی

الا ای عشق جانان ماء و فناک　　که سن سین زهر کبر و عجبه تریاک
کل ای قطب جهانی مست ایدن عشق　　بلاو درد له همدست ایدن عشق
کل ای بدنام ایدن پیر و جوانی　　زبون ایدن تهمتن پهلوانی
کل ای هر مرده دردی دوا عشق　　جفاسی دلره عین صفا عشق
کل ای سلطانلری درویش ایدن عشق　　کل ای کشلری دلریش ایدن عشق
کل ای روباهی اصلان ایلین عشق　　کدا و شاهی یکسان ایلین عشق
کل ای پولاد سختی نرم ایدن عشق　　کل ای بازار شوقی کرم ایدن عشق

كل اى پروانهٔ شهباز ايدن عشق — وجودن نار ايله دمساز ايدن عشق

كل اى ببر و پلنكى مور ايدن عشق — خدادن غيرى مهجور ايدن عشق

كل اى يارى جهانه ويرمين عشق — وصالينى جنانه ويرمين عشق

فتوحى فتح ياب ايتدى ايا عشق — درون جاندن ايدر ربيا عشق

وجودم ملكنه وير نار عشقى — كنه كرم ايله بو بازار عشقى

دِدى بر دلنواز محرم عشق — كه سن سين دايما اى جان همدم عشق

دخى بن كورمدم سندن كيدا عشق — كه بونك كبى اولما زآيش ابدا عشق

دكول تحصيل حاصل كار عاقل — طلبدن عشق موجودى نه حاصل

ددوم اى سر عشقك نكته دانى — خراب خمر عشقم من تو دانى

اولالدن كو كلمله آشنا عشق — محيط شش جهات اولدى بكا عشق

شراب عشقله سرمست وقتم — جنون خالصه همدست وقتم

بنجه

بنجه بن ايتميم عشقه ندايى — كه اولدر كوسترن راه خدايى

نمايان در بنم بو زهد بارد — بيك اولدركيم اولم عشقيله عابد

بودر هر روز و شب اعلاى مطلب — بنى عشاقله حشر ايله يا رب

يتغر يا قر جحيمى آتش عشق — ايد بدر سر نكون هر سركشى عشق

چون اولدى عشق اودى پروانه يارى — چلر شامين كبى پروانه نارى

مثنوى

بنم عمرم بنم روح روانم — فراقكده كوكه چيقدى فغانم

يوجا در آستانك آسماندن — اونوكچون سنى خبرسن بو فغاندن

سمعنا و اطعنا هر بلايه — اونوتدك ديمه تكبن مبتلايه

اكر بو طالع اولور مساعد — ميسر اوله كينه بوس ساعد

فراقکده کوزم کورمز جهانی
جمالک عرضه قیل ای شمس ثانی

چه کر ممکن دکولدر عرض دیدار
نوله برنامه ایله اتسک اشار

اعادی چو قدر ای یار گرامی
کرکدر آتمه یابانه حسامی

جمالکدن جدا بو چشم پرخون
طاشوب بیکلمز اولدی همچو جیحون

کوزم ازره قدم باصسون خیالک
محلی عین جاری در نهالک

قطعه

دریغا جمله لذات عالم
بیکدم منت دونانه دکمز

بکدورنده جرار قدح چوق
اوش اولدم باکه بر پیمانه دکمز

لب لعلک شکربار اولدی غنچه
نچون عاشقلره شکرانه دکمز

بنی قویانین شمع زرکده
نجه شمع اولهکیم پروانه دکمز

سنک کویکده شوب اکل آتمک استر
اتم جمعیت یارانه دکمز

لطیفه

عجب ایش ایلمیش درویش ریشه
که هرکز یانمز بوریش ایشه

یولرسک آغنی قلم تراشی
بو ایشی ایله درویش پیشه

مفرد

سینه‌یی دلدم چرخک سینه
بلاتیری نه دل قودی نه سینه

مفرد

بر آیینه صوجغزمی شو سر
داوجانک لعل زلالینه صو

مفرد

شعله ویرمز آتش عشق اولمسه قندیل دل
نوردن نار عشق اولماین دل ظلمتده بل

رباع

عمر من و جان من — مهر تو ایمان من
طرف کله بر شکن — تاب بعالم فکن

یا قدی افلاککه مدد آه جگر سوزم بنم — یار دشمن دوست یارب دیکلم سوزم بنم
وصف ترکیبی
گرچه خاک اولدم اشیکوکده ولیکن قورقرم — بر مخالف روزکاریله توزه توزم بنم
عید و نوروز اولمسون عالمده بی رخسار یار — روی خوب دلربادر عید و نوروزم بنم
قبله گاه ایشکوکدن غیره سجده اتدم — طلک دکول آغ اولسه روی ماه وش یوزم بنم
چین زلفندن تماشای رخ دلدار له — ای فتوحی عید و قدر اولدی شب و روزم بنم

ای شراب لعل نابک باکه کوثردن لذیذ — نازله دشنام تلخک جانه شکردن لذیذ
باش و جانمدن کچوردی تلخی کار رقیب — گرچه یوغیدی جهانده جانه سردن لذیذ
شول ایکی لعل شفابخشک میی بن خسته یه — آب حیواندن مفید قند مکرردن لذیذ
سیم اشکمله زر رخسارمی عرض ایلدم — چونکه گلمز چشم شاهه سیمله زردن لذیذ
ای فتوحی شویله صنماکه ریاحین جنان — جان دماغنده اوله گیسوی دلبردن لذیذ

ای دهانک غنچه و صبح سنبل و ریحانی خط — کلک قدرتله یزلمش سوره رحمان خط
حسنکی تکمیل ایچون یر یر ظهور ایتدی مکر — ماورای نورده اولمیشدی پنهان خط
چین زلفندن الوب مشک خطا انواعنی — مصحف رخساریان اولدی مشک افشان خط
ضرب تیغیله وجودن قومدی رخسارده — لشکر خال اوزره بکزر ایلدی طغیان خط
حمد لله کیم فتوحی روی گلدن چیقدی خار — اول گل خندانی قیلدی خار ایله یکسان خط

تخمیس غزل خواجه حافظ

شدم فرهاد کوه غم نشسته پای در گلها
جدا از لعل شیرین شهد و شکر زهر قاتلها

طریق زهد را رفتن ببینم کار جاهلها
الا یا ایها الساقی ادر کاسا وناولها

که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها

زخاک کوی آن قاتل دمادم بوی خون آید
هنوزش تیغ بیدادی می یارب بیاساید

بیاد خال او در دل چو لاله داغ غم شاید
ببوی نافهٔ کاخر صبا زان طره بگشاید

زتاب زلف مشکینش چه تاب افتاد در دلها

بتی کاو خون چشم من بآب مرحمت شوید
زخاکم با خیال خط او مهر گیا روید

بپای پیر ره گردون دمادم چشم و رخ سوید
بمی سجاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید

که سالک بیخبر نبود زراه و رسم منزلها

کجا باشد که دستم را بگیرد غیر دست غم
بود یارب نمانی کز غم اول شود غم کم

دانستم میدهد دهر و بنا دانان جام جم
مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هر دم

جرس فریاد میدارد که بربندید محملها

کنون در وادی هجران فتوحی پای من در گل
مریض عشقم و بیرفت زدستم اختیار دل

فتاد از چرخ بی شفقت مرا از هر طرف مشکل
شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل

کجا دانند حال ما سبکباران ساحلها

قنقی دیوانه دلر گیسوی دلبردن خلاص
قنده مرغ دل و قنده دست اژدردن خلاص

بر ولایت ورمی ازمایه اکا شر رقیب
شهر و قریه بولمدی طاعون اکبردن خلاص

کلله اویکوندوکیچون دست قدرت سوسنه
اوردی بر خنجر کا بدا اولمادی خنجردن خلاص

ای فتوحی ایچ شراب کوثر لعلن مدام
استه ایسکم اولاسین حشر محشردن خلاص

ایشکو کده کوزیشله بولدم صحت یوزن
بن غریب و خسته یه اولمزمی بو دردن خلاص

107

سیم اشکله زر رخساری ایتدم شفیع | عقل و صبر و جان و دلداری ایتدم شفیع

سینه‌مه سیغمز بلادن یازوب برقاچ غزل | آستان عزته آثاری ایتدم شفیع

بر غریبم بولمدم عالمده هیچ بر دستگیر | باب شاه دولته گفتاری ایتدم شفیع

چون کریم اولانره یوقدر تضرعدن معین | درگه سلطانه آه و زاری ایتدم شفیع

ای فتوحی فتح باب التفات شاه‌چون
عالمی اشعارله اشعارمی ایتدم شفیع

